

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı

7 Nisan 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- AÇIKLAMALAR

1.-Ankara Milletvekili Ahmet Haluk Koç'un, son dönemde dış ilişkilerimizde gelişen bazı olayları kısaca hatırlatmak istediğine ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'a başsağlığı dilediğine, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'a ve Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'e geçmiş olsun dediğine ve Ukrayna'da devam eden savaşa ilişkin açıklaması

2.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in sunumuyla ilgili görüşmelerde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Zagreb Büyükelçisi olarak göreve başlayacak olan Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran'a hayırlı olsun, katılımcılara da hoş geldiniz dediğine ve Polis Haftası'nı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Komisyonunda görevli yasama uzmanlarının İçişleri Bakanlığındaki bürokratlarla yaptığı değerlendirme toplantısına ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanının sunumunda ve uluslararası anlaşmaların görüşmelerinde genel anlamda yapılan istişareler ve fikirler doğrultusunda ortaya konulan birtakım sözlere ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.-Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı ve Başkanlık tarafından yürütülen faaliyetler hakkında sunumu

V.-İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in yaptığı sunuma ilişkin görüşme

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma' da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160)

3.- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Millî Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783)

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705)

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536)

DIŐIŐLERİ KOMİSYONU

6'ncı Toplantı

7 Nisan 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dıőıőleri Komisyonu 12.15'te açıldı.

Ankara Milletvekili Ahmet Haluk Koç, son dönemde dış ilişkilerimizde gelişen bazı olayları kısaca hatırlatmak istediğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç,

İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'a başsağlığı dilediğine, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'a ve Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'e geçmiş olsun dediğine ve Ukrayna'da devam eden savaşa,

Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in sunumuyla ilgili görüşmelerdeki konuşmasında geçen bazı ifadelerine,

Zagreb Büyükelçisi olarak göreve başlayacak olan Dıőıőleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran'a hayırlı olsun, katılımcılara da hoş geldiniz dediğine ve Polis Haftası'nı tebrik ettiğine,

Komisyonunda görevli yasama uzmanlarının İçişleri Bakanlığındaki bürokratlarla yaptığı değerlendirme toplantısına,

Yurtdışı Türler ve Akraba Topluluklar Başkanının sunumunda ve uluslararası anlaşmaların görüşmelerinde genel anlamda yapılan istişareler ve fikirler doğrultusunda ortaya konulan birtakım sözlerle,

İlişkin açıklama yaptı.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren tarafından, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı ve Başkanlık tarafından yürütölen faaliyetler hakkında sunum yapıldı.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in yaptığı sunum hakkında görüşme yapıldı.

Tekirdağ Milletvekili Mustafa şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İő Birliğı Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İő Birliğı Konulu Anlaşma'da Yapılan Değışiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.30'da toplantıya son verildi.

7 Nisan 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.15

BAŞKAN: Akif Çağatay KILIÇ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Toplantı yeter sayımız vardır, Dışişleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı’nın 6’ncı Toplantısını açıyorum.(")

Değerli arkadaşlar, geçen toplantımızda, son yaptığımız toplantıda Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının hazırlamış olduğu sunumu süre darlığından, daha doğrusu istişarelerimizin uzaması dolayısıyla yapamamıştık. Sağ olsun, Yurtdışı Türkler Başkanımız Abdullah Bey, bu noktada bir sonraki toplantıda seve seve tekrar gelip bizlerle bilgi paylaşacağını beyan ettiği için ilk toplantımızda kendisine “Hoş geldiniz.” diyorum, kendisinin sunumuyla başlayacağız.

Abdullah Eren Bey’in sunumuna geçmeden önce, Haluk Hocamın, Sayın Haluk Koç Bey’in bir söz talebi var; onu bir hızlıca yerine getireyim, ondan sonra devam edelim inşallah.

Hocam, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.-Ankara Milletvekili Ahmet Haluk Koç’un, son dönemde dış ilişkilerimizde gelişen bazı olayları kısaca hatırlatmak istediğine ilişkin açıklaması

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı arkadaşımıza da “Hoş geldiniz.” diyorum.

Ben, çok kısaca bir noktaya değinmek istiyorum, son dönemde dış ilişkilerimizde gelişen bazı olayları kısaca hatırlatmak istiyorum. Biliyorsunuz, Birleşik Arap Emirlikleri, peşinden İsrail, şimdi de Mısır’la tekrar üst düzeyde diplomatik ilişkilerin kurulması gündemde. Mısır’a da şimdilik maslahatgüzar görevi, daha sonra büyükelçi görevi olacak bir arkadaşımız atanmış; hayırlı olsun. Doğru bir yol, doğru bir gelişme; onu ifade etmek istiyorum.

Buradan bir arkadaşınız olarak sadece, belli dönemlerde “Mısır’la diplomatik ilişki mutlaka kurulmalı, İsrail’le bütün köprüler atılmamalı.” derken çok ağır hakarete varan birtakım değerlendirmelerle karşılaştık. Bu konudaki üzüntülerimi bildirmek istiyorum çünkü bizim o zamanki tespitlerimiz de Türkiye’nin ulusal çıkarları doğrultusunda atılması gereken adımları işaret etmekteydi. Nitekim, geldiğimiz noktada doğrusunun yapıldığını düşünüyorum. Ama İstanbul seçimlerinde, tekrarlanan seçimlerde dahi en üst noktada “Sisi mi kazanacak yoksa şu aday mı kazanacak?” tarzında bir ikileme dahi tanık olduk. Sisi konusunda çok ağır hakaretlere yıllar boyunca muhatap olduk.

Buradaki arkadaşlarımıza, kıssadan hisse kimseye bir tavsiyede bulunacak durumda değilim ama şunu söylemek istiyorum, bir değerlendirme yapmak istiyorum: Dış ilişkiler ulusal çıkarları ilgilendirir. İleride inşallah hepiniz çok daha önemli siyasi görevler üstlenirsiniz, bizler de dışarıdan sizi takdirle izleriz. Lütfen, yaşadığımız dönemdeki bu süreçte gördüğümüz olayları... Türkiye farklı tavırlar (*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

alabilir bir şey demiyorum ama iç politikaya hiçbir zaman siyasi muhataplarınızı suçlayacak şekilde yansıtmamaya gayret edin diyorum. Bugün geldiğimiz noktada, inşallah Türkiye için hayırlısı olur çünkü biliyorsunuz Orta Doğu’da, bu su havzaları konusunda da yaşadığımız sıkıntı Mısır ve benzeri ülkelerle olan diplomatik ilişki noksanlığımıza da bağlıydı.

Bundan sonrasında birçok noktanın tekrardan Türkiye’nin lehine geliştirilebileceğine inancımı belirtiyor, bu hususta bu kısa hatırlatmayı yapma fırsatı verdiği için de Sayın Başkana teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Hocam.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç’ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar’a başsağlığı dilediğine, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak’a ve Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin’e geçmiş olsun dediğine ve Ukrayna’da devam eden savaşa ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Değerli arkadaşlar, gündeme geçmeden önce, bir iki konuya değinmek istiyorum. Öncelikle, Sayın Berat Çonkar Vekilimize tekrar başsağlığı diliyorum; kendisinin kayınpederi -on gün kadar önceydi- hayatını kaybetti, kendisine rahmet diliyorum; sizlere de ailecek başsağlığı ve uzun ömürler temenni ediyorum.

Derya Bakbak Hanımefendi, uzun bir Covid’le mücadele süreci geçirdi; kendisine geçmiş olsun diyorum.

Yine Komisyon Üyemiz Sayın Aydın Adnan Sezgin Bey’in şu anda Covid pozitif olması dolayısıyla bir tedavi gördüğünü, daha doğrusu, evde istirahatte olduğunu öğrendim; ona da buradan tüm Komisyon üyelerimiz adına geçmiş olsun dileklerini iletiyorum tekrar.

Değerli arkadaşlar, tabii, Türkiye’nin hem etrafında hem de dünyada cereyan eden önemli uluslararası gelişmeler mevzubahis. Özellikle, Rusya’nın tek taraflı olarak Ukrayna’ya bir işgal hareketinin içine girmiş olması ve bunun Türkiye tarafından hukuki olarak bir savaş olarak nitelendirilmesiyle başlayan süreç hâlâ devam etmekte, maalesef, kırk günü aşkın süredir bir savaş ortamı mevzubahis. En son gelen görüntüler de -bildiğim kadarıyla hepinizin basından takip ettiği- gerçekten insanlık namına kabul edilemez, üzüntü verici felaket görüntüleridir. Ümit ediyorum ki en kısa süre içerisinde sorumlu olan her kimse, bunlar bulunur ve hukuk çerçevesinde gerekli adımlar atılarak cezalarını bulurlar. Tabii, Ukrayna’da devam eden savaş sürecinde bizim birinci önceliğimiz ve birinci ulaşmaya çalıştığımız nokta bir acil ateşkestir çünkü silahların durması lazım, yoksa insan kaybı, hayat kaybı devam ediyor; bunun olmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Diplomatik çalışmalarımız devam ediyor. Bu anlamda bizim de bazı temaslarımız oldu; Komisyon Başkanı olarak bazı ziyaretler gerçekleştirdim. Burada da şu andaki Türkiye’nin siyasetinin, uluslararası diplomasi çabalarının ne kadar büyük bir anlamda değerlendirildiğini tekrar müşahade etme imkânımız oldu. Dışişleri Bakanlığımızın çalışmalarının, Sayın Bakanımızın nezdinde devam eden çalışmalarının sonucunda, biliyorsunuz, ilk yüz yüze bakanlar arası görüşme Antalya Diplomasi Forumu’nda gerçekleşmişti. Heyetlerin görüşmeleri devam ediyor. Biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanımızın da İstanbul’daki açış konuşmasını yaptığı bir toplantı gerçekleşti. Ama uluslararası anlamda da baktığımızda, şu anda Türkiye’nin ara buluculuğunun ciddi manada desteklendiği, takip edildiği ve özellikle arandığı bir noktadayız; bu da zannedersen, birçok uluslararası konularda zaman zaman ortaya koyduğumuz bazı duruşların da neticesi olarak ortaya çıkmıştır ama şu bir gerçektir ki: Dünyanın birçok yerinde, sorunlu bazı gelişmeler var ama şu anda en birincil öncelik, Ukrayna’daki devam eden silahlı çatışmanın sona ermesi ve tarafların masada oturup bir müzakere sonucunda bunu nihayete erdirmeleri.

Tabii, yüksek düzeyli ziyaretler oluyor ülkemize bu son dönemlerde; biliyorsunuz, İsrail Cumhurbaşkanı, Polonya Cumhurbaşkanı, Almanya Şansölyesi geldi; yine Yunanistan Başbakanının Türkiye'ye ziyaretleri oldu. Birtakım diplomatik ilişkilerin de geliştirilmesi konusunda adımlar atılıyor. Ümit ediyorum ki en kısa süre içerisinde tüm insanlığın huzur bulacağı, bizim de etrafımızda, çevremizde daha rahat ve huzurlu bir ortamın oluşacağı bir dünyayı hep beraber hayata geçiririz. Bu sözlerle...

Abdullah Bey, sizi daha fazla ne bekletmek istiyorum ne de değerli arkadaşlarımızın...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Abdullah Bey'e bir söz versek artık...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Siz bir konuyu açtınız, o konuda...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Konu açmadım, ben bir görüş beyan ettim. Ben bir konu açmadım, bir görüş beyan ettim.

Haluk Bey, Cumhuriyet Halk Partisinin en kıdemli üyelerinden birisi; kendisi zaten bir görüşü beyan etti. Ben bir genel ufuk turu yaptım, kendi görüşümü ortaya koydum. Abdullah Bey'i de dinlemek için buradayız, Komisyon toplantımıza başladığımız zaman devam ederiz. Daha fazla kendisini bekletmeyelim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Benim ne söyleyeceğimi bilmiyorsunuz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bilmiyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Haluk Bey tabii ki bizim saygı duyduğumuz bir değerli milletvekilimiz ama Komisyondaki sözcümüz de değil kendisi, sözcümüz burada değil.

Milletvekili olarak söz talep ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Tamam, ben de Komisyonumuzun şu andaki çalışma usulü içerisinde Abdullah Bey'in yapacağı sunumu alıp daha sonra gündeme geçtiğimiz zaman size söz vereceğim. Onu sizden rica ediyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sizin konuşmalarınızla ilgili olduğu için söyledim Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Anlıyorum benim konuşmalarımın alakalı olabileceğini ama ben de Abdullah Bey'i daha fazla bekletmek istemiyorum müsaadenizle.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, yani siz “İktidar konuşsun, muhalefet konuşmasın.” gibi bir yaklaşım içerisindeyiz ama siz nasıl uygun görüyorsunuz...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Utku Bey, bakın, lütfen, burada buna gerek yok.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Öyle ama Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Öyle değil, öyle değil.

Ben Komisyon Başkanı olarak bir değerlendirme yaptım. Bakın, ben burada Komisyon Başkanı olarak görev yapıyorum; bir değerlendirme yaptım, benden önce de Değerli Haluk Hocamız bir değerlendirme yaptı. Benim zaten yapacağım bir değerlendirme... Toplantıya geçmeden önce Haluk Bey'in benden bir ricası oldu, ben onu yerine getirmiş oldum. Abdullah Bey de burada, aşağı yukarı yirmi dakikada şimdi zaten geciktik. İki hafta önce kendisiyle yapamadığımız toplantıyı...

Şimdi Abdullah Bey'e söz vereceğim. Gündeme geçtikten sonra size tabii ki ben söz vereceğim, onda bir şüphe yok.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Peki Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Şunu söyleyeceğim: Artık Covid kuralları çerçevesinde biraz esneme olduğu için, daha önce dile getirdiğim danışmanlar ve çalışanlarla ilgili konuyu bu sefer dile getirmiyorum, takdir sizlerindir; camı açık bırakacağım müsaadenizle, havalanmanın yüksek derecede olması için ama onun dışında çalışanlarınızın içeride bulunması, bulunmaması konusunu sizin takdirlerinize bırakıyorum.

Abdullah Bey, buyurun, söz sizindir.

IV.- SUNUMLAR

1.-Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı ve Başkanlık tarafından yürütülen faaliyetler hakkında sunumu

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Dışişleri Komisyonumuzun Değerli Başkanı, kıymetli milletvekilleri, çok değerli hazırım; öncelikle, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı hakkında bir sunum yapma imkânı verdiğiniz için şahsım ve kurumum adına sizlere şükranlarımı sunuyorum. Ben yarım saatlik bir sunum hazırladım; inşallah, çok uzatmadan da bitirmeye gayret edeceğim.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 6 Nisan 2010 tarihinde -ki dün 12'nci yılımızı kutlamış olduk- Mecliste kanunumuzun onaylanmasıyla kurulmuş Türkiye'nin bir diaspora kurumudur. 2018 yılında da Cumhurbaşkanlığının 4 no.lu Kararnamesi'nin 51'inci bölümü kurumumuza ayrılmıştır. Kurumumuzun 3 ana görev alanı vardır. YTB'yi -kısa ismiyle YTB- bir diaspora kurumu olarak telakki edebiliriz. Dünyanın birçok ülkesinde -sizlerin çok iyi bildiği gibi- farklı kurumlar nezdinde yurt dışında yaşayan vatandaşlarına yönelik faaliyetler yürüten kurumlar vardır, Türkiye de bunu 2010 yılında ihdas etmiştir.

Ben kurumun 4'üncü Başkanıyım. Kurumumuzun yurt dışında bir ofisi bulunmamaktadır. YTB uzman ve uzman yardımcısı bazlı bir kurumdur. Kurumumuzda Avrupa'dan ana dili İngilizce, Almanca, Felemenkçe, Fransızca olan, yine Boşnakça, Arnavutça, Makedonca, Yunanca, Bulgarca, Çince, Arapça gibi dilleri bilen uzman ve uzman yardımcılarımız bulunmaktadır.

Kurumumuzun 3 ana görev alanı vardır. Birincisi: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik faaliyetler yürütmek. Burada, bu başlık altında kurumumuzun 2 ana görevi var diyebiliriz. Birinci olarak, YTB'nin bir proje bütçesi vardır; faaliyetler yürütür, proje faaliyetlerine destek olur, etkinlikler yürütür, hibe destekleri verir fakat salt bir proje kurumu değildir. YTB, aynı zamanda, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik üretilen hizmetlerin, bilhassa kanuna müteallik hizmetlerin farklı kamu kurumları arasında koordinasyonu ile alakalı da kanununda bir görev üstlenmiştir; birinci görev alanımız budur. Sunumun büyük kısmını buna ayırdım, sunuma başlarken bunu ifade etmek isterim. İkinci olarak, soydaş ve akraba topluluklarımız... Malumunuz, kurumumuzun isminde de "akraba topluluk" ibaresi geçmektedir. Nitekim 2010 yılında kurum kurulurken, Meclis tutanaklarına bakıldığında, bu ibareyle alakalı da Mecliste değerli milletvekillerimizin farklı görüşleri olduğu görülebilir. Bizim tarihî ve kültürel bağımız olan topluluklara yönelik ürettiğimiz, faaliyet yürüttüğümüz eğitim ve kültür faaliyetleri var orta ve uzun vadeli. YTB'nin bu alanda yaptığı çalışmalara insan kaynağı yetiştirmeye matuf çalışma olarak bakabiliriz. Son olarak da uluslararası öğrenci burslandırıyorduk YTB. Birçok ülkenin devlet bursları olduğu gibi, Türkiye'nin de Türkiye Bursları Programı vardır. Ben bu kapsamda, sunumuma öncelikle, müsaadenizle yurt dışı vatandaşlar kısmından başlamak istiyorum.

Tabii, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ile Türkiye'nin ilişkisinin muhafaza edilmesi, Türkçenin ve Türk kültürünün muhafaza edilmesi ve yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın altmış yıllık bir millet varlığına sahip olmamız hasebiyle önümüzdeki -ki şu an 4'üncü nesle sahibiz- 5'inci, 6'ncı, 7'nci nesilden sonra Türkiye'yle kuracakları ilişkinin mahiyeti gibi esaslı sorular kurumumuzun üzerine düşündüğü, çalıştığı, bu konularda proje ürettiği sorular olarak ortaya çıkıyor. Biz bu anlamda 3 tane ana gayemiz var diyoruz. Birincisi, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kimlik ve kültürlerinin korunması. İkincisi, ana vatana aidiyetlerinin muhafaza edilmesi, tabii ki yaşadıkları ülkelerdeki statülerinin muhafaza edilmesi, korunması ve yükseltilmesi. Gün sonunda her zaman muhataplarımıza da şunu söylüyoruz, belki bunu baştan söylemek lazım: YTB olarak bizim yurt dışındaki vatandaşlara yönelik ürettiğimiz faaliyetlerde, yürüttüğümüz faaliyetlerde ana gayemiz vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerde -hangi ülkede yaşıyorlarsa- oralara katılımlarının ve uyumlarının sağlanmasıdır. Fakat bunu yaparken aynı zamanda ana vatanla ilişkilerinin korunması gibi aslında birbirini dışlayan gibi gözükken ama aslında bizim kanaatimizce birbirini tamamlayan 2 üst başlığımız, 2 üst görevimiz de var diyebiliriz.

YTB olarak tabii vatandaşlarımızla bağımızı muhafaza etmeye çalışıyoruz. Bilhassa gençlerimizin dillerini ve kültürlerini kaybetmemeleri için projeler üretmeye gayret ediyoruz. Türk ve Müslüman düşmanlığına yönelik olarak son yıllarda maalesef 11 Eylül 2001'i -her ne kadar öncesinde Solingen ve Mölln gibi hadiseler olmuş olsa da, NSU olmuş olsa da toplumlara bunların mal olması açısından 2001, 11 Eylül- bir milat olarak sayabiliriz. Türk ve Müslüman düşmanlığı karşısında haklarını korumakla alakalı çalışmalar yapıyoruz.

Aile bütünlüğü bizim için çok önemli. Yurt dışındaki diğer diasporalara nazaran Türklerin belki en büyük toplumsal mukavemeti aile ilişkilerinden geliyor. Aile sorunlarında, kadın, gençlik konularında çalışmalar yapıyoruz. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, biliyorsunuz, Türkiye'de oy kullanıyor. 2012'deki kanun değişikliğiyle Türkiye'de sadece sınırlarda değil, bulundukları yerlerde oy kullanıyorlar. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik kamu hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik projeler yapıyoruz çünkü bu insanlar aynı zamanda birer hizmet alıyor devletten, Hükûmetten. Bu insanlara, bu vatandaşlarımıza yönelik kamu hizmetleri de çok farklı bakanlıklar nezdinde -bunun da bir çalışmasını yaptık- onlarca bakanlık nezdinde; yine yüzlerce mevzuat var yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik. Bunların iyileştirilmesine yönelik çalışmalarımız var. STK yapımızı muhafaza etmeye, güçlendirmeye çalışıyoruz. En önemli çabalarımızdan birisi -en alta yazan konu- yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın birlik ve beraberliği yani Türkiye vatandaşı üst kimliği çatısı altında... Çünkü Türkiye'deki bizim mevcut kültürel, sosyopolitik çeşitliliğimiz yurt dışında da var, bunu bir zenginlik olarak görüyoruz şüphesiz. Tüm bu farklı düşüncelerin üstünde bizim yurt dışında tek ve birleşik bir diaspora olabilme bilincine kavuşmamız lazım, buna yönelik çalışmalar yürütüyoruz, bunu çok önemsiyoruz çünkü güçlü diaspora güçlü ana vatan demek. Bu kapsamda kısaca hemen yurt dışında 7 milyon diasporamız olduğunu ifade edebiliriz, kabaca 2 milyon genç nüfusumuz var, 25 yaş altı. Şu an 5'inci neslin çocukluklarını geçirmekte olduğunu görüyoruz, artık 5'inci nesle geldik. Yurt dışında 3 milyon seçmenimiz var, diasporalar arasında 1,5 milyon ve yüzde 50 katılımla -en yüksek- seçimlere katılımda Türk diasporası 1'inci. İşte, İtalyan, Fransız diasporaları gibi çok farklı ülkelerin diasporaları da oy kullanabiliyor. Türkiye, Türk diasporası bu anlamda, çok kısa sürede 2014 ilk Cumhurbaşkanlığı seçiminde oy kullanmaya başladıktan sonra 2018'deki genel seçimlerde yüzde 50 katılımla 1'inciliği aldı.

Ve tabii, yurt dışındaki Türklerin Türkiye ekonomisine katkısını zaten söylemeye gerek yok. 70'lerden itibaren Merkez Bankasındaki özel hesapla cari açığa katkısıyla... Yurt dışındaki -bu sunuma koyamadım ama- bir vatandaş yurt dışından Türkiye'ye geldiğinde herhangi bir turistten çok daha fazla

para bırakıyor. Ekonomik katkısıyla millet varlığımız bizim için çok önemli bir zenginlik. Bu kapsamda yaptığımız faaliyetlerde birkaç tane ana başlığımız var. Vatandaşlarımıza doğrudan temas yapmaya gayret ediyoruz. Ben tabii, süre kısıtlı olduğu için, vakit kısıtlı olduğu için her şeyi buraya koyamadım ama öne çıkanları koymaya gayret ettim.

Kapıkule Sınır Kapısı bizim için çok önemli. Neden çok önemli? Yurt dışındaki vatandaşlarımız her sene haziran ile eylül ayları arasında Türkiye'ye geliş ve memleketlerine, ikinci ana vatanlarına dönüş yolunda Kapıkule Sınır Kapısı'nı kullanıyorlar ve benim daha önce Başbakanlıkta görev yaptığım zaman dilimi içerisinde de bu sınır kapısındaki beklemelemlerle alakalı çok fazla sayıda iyileştirmeye matuf talepler geliyordu. "Biz bununla alakalı ne yapabiliriz?" diye baktığımızda, bizim tarafımızdan kaynaklanmayan, Bulgar tarafından kaynaklanan... Ki Ulaştırma Bakanımız, Turizm Bakanımız, hatta Sayın Cumhurbaşkanımız bu konularda Bulgar makamlarıyla defalarca görüştüler ve iyileştirmeler de yapıldı ama "Biz kendi sınır kapımız tarafında neler yapabiliriz?" diye düşündüğümüzde büyük bekleme alanları, vatandaşlarımızın beklemelemlerini rahatlatmak için onlara çocuk oyun alanları ve birtakım materyaller dağıtımına ilişkin bir çalışmaya giriştik. Bunun yanı sıra İçişleri Bakanlığımızla beraber yürüttüğümüz bir çalışma var. Bizim vatandaşlarımız yurt dışından kara yoluyla gelirken... En uzun karayolu Sırbistan'da -gelenler bilir- ve Sırbistan'ın biz Macaristan, Hırvatistan ve Bulgaristan sınır kapılarına Türk polisi ile YTB personeli yerleştirdik. Bu YTB personelleri de bizim Türkiye Bursları kapsamında Sırbistan'ın Sancak Bölgesi'nden burslandığımız Boşnak arkadaşlarımız, hem Sırpçaları var hem Türkçeleri var. Bunlar ne yapıyorlar? Bunlar yazın 1,3 milyon insan Avrupa'dan arabalarıyla Türkiye'ye gelirken maalesef kazaların yaşandığı veya işte, arabaların arızalandığı, adi suçların yaşandığı sınır kapılarında vatandaşlarımıza yardımcı oluyorlar ve bununla alakalı da biz bir danışma hattı kurduk. Bu kapsamda sınır kapılarında son üç yıldır hem Kapıkule'de hem Sırbistan'ın ilgili ülke sınır kapılarında yoğun bir mesai içerisindeyiz. Bunun geri dönüşünü şöyle alıyoruz: Vatandaşlarımıza Sırbistan'da bile, işte, vatandaşlarımızın bazen yanında getirmesi gereken belli miktarda para var, değerli eşya var, bunları açtığında veya herhangi bir adi suçla karşılaştıklarında tercümanlık dâhil bir çok hizmeti verebiliyoruz. İnsanlarda büyük bir memnuniyet oluşuyor. Yazın, tabii, bu projemiz yoğunlaşıyor ama Kapıkule Sınır Kapısı'na yazın gittiğinizde YTB personellerini de her zaman görebilirsiniz. Özel bekleme alanı yaptık valiliğimizle beraber orada, Kapıkule Sınır Kapısı'nda, caminin hemen yanında. Tabii, bunun çok daha teferruatı var ama vakitten çok almamak için detayına girmiyorum.

"Memleket Yolu" diye bir aplikasyon çıkardık, cep telefonu uygulaması. Aslında bunu çıkarmamızın sebebi: Pandemi döneminde yurt dışından vatandaşlarımız Türkiye'ye gelmek isterken ülkelerin uygulamalarını merak ediyorlardı, her ülkenin uygulamasını buraya yükledik. Bir de bir danışma hattı oluşturduk, WhatsApp danışma hattı; hem sınır kapılarıyla alakalı hem yolda, güzergâhta yaşanan kazalarla alakalı hem de bilhassa işte, trafik kazaları veya bazen vatandaşlarımız kimliğini unutuyorlar, bunlarla alakalı talepleri alıyoruz. Burada da en büyük partnerimiz Sırbistan'daki Büyükelçiliğimiz -bir önceki Büyükelçimiz Tanju Bey zamanında biz bu projeyi başlattık, şu an Dışişleri Bakanlığı Sözcümüz- ve konsolosluklarımızla, büyükelçiliklerimizle bu projeyi de yürütüyoruz. Diğer taraftan, bu uygulama da gitgide iyileştirilmeye çalışılıyor.

Tabii, vatandaşlarımızla doğrudan temas çerçevesinde yurt dışında buluşmalar yapıyoruz, büyük buluşmalar. Cumhurbaşkanımızla vatandaşlarımızın buluşmasını sağlıyoruz. Amerika'da her sene BM marjında, eylülde gidildiğinde vatandaşlarımızla Cumhurbaşkanımızı buluşturuyoruz. Daha önce "İsviçre'ye Göçün 50'nci Yılı Programı" yapmıştık. Bizler Avrupa'da festivaller düzenlemeye gayret ediyoruz, hem Avrupa'da hem Türkiye'de. Türkiye'de yazın, yurt dışında vatandaşlarımızın -bilenler bilir- yoğun yaşadığı ve Türkiye'den de birtakım ilçelerden yoğunlaşarak gittikleri -işte,

Kulu gibi, Konya Kulu gibi- bazı merkezler var; oralarda vatandaşlarımıza yönelik özel festivaller düzenliyoruz. Yine, Almanya’da 2019’da pandemi öncesi -tabii, biliyorsunuz, pandemi, 2020’de, 2021’de bu buluşmalarımızı bayağı bir azalttı ama- Almanların ve Türklerin ortak katıldığı festivaller düzenledik. Berlin’de 60’ıncı yıla ilişkin -geçen sene, 2021 yılı Avrupa’ya, Almanya’ya göçün 60’ıncı yılıydı- Berlin Büyükelçiliğimizde etkinlikler yaptık. Dolayısıyla, vatandaşlarımızla doğrudan temas çerçevesinde büyük buluşmalar yapıyoruz. Ben tabii, STK buluşmalarını buraya koymadım, en sonda var ama zaten rutin STK ziyaretlerimiz sürekli devam ediyor, çok farklı şekilde fakat büyük buluşmaları, tematik buluşmaları buraya koydum. Frankfurt Türk Tiyatro Festivali vardır, her sene onlara destek oluyoruz, geçen sene 60’ıncı yıl bağlamında Frankfurt’ta büyük bir yürüyüş de yaptık. Bu kapsamda vatandaşlarımızla doğrudan temas hususunda da bu çalışmalarını örnek olarak koymak istedim.

Geçen sene Almanya’ya göçün 60’ıncı yılıydı. Bu kapsamda tabii, pandemi olması sebebiyle büyük buluşma yapamadık ama 60’ıncı yıl hatırına “Söyle Almanya” diye çok güzel bir klip çektik ve bu internette de çok ciddi sayıda izlendi. Yine, pul çalışması ve tren bileti çalışması yapıldı, 60’ıncı yıla özel gazete çıkarıldı. Bu kapsamda da yine 60’ıncı yıla özel Avrupa’da, Almanya’da STK’lerimizin yaptığı birçok faaliyete destek olduk. Vatandaşlarımızla doğrudan temas hedefimiz çerçevesinde 10 ülkede, 45 şehirde 716 STK’yle -bunlar STK temsilcisi- 2.331 STK temsilciyle görüşmeler gerçekleştirdik. Bu görüşmelerde de hem vatandaşlarımızın taleplerini alıyoruz hem de bizden proje desteği olanların proje desteklerini yerine getirmeye çalışıyoruz, taleplerini YTB’ye anlatıyoruz, diğer kamu kurumlarımıza olan talepleri de Türkiye’ye getirip dosyaladıktan sonra ilgili kamu kurumlarına iletiyoruz. Bu STK ziyaretlerimiz hız kesmeden devam ediyor. Bu bahsettiğim 2.331 kişi -tabii, pandemiden dolayı 2020’de çok ciddi bir kesinti oldu- 2019 ve 2021’in toplamı diyebiliriz.

İkinci amaçlarımızdan, hedeflerimizden bir tanesi, öz güvenli ve eğitilmiş bir gençlik hedefliyoruz. Bu kapsamda Avrupa’daki gençlerimize Türkiye’de staj imkânı sunuyoruz. Avrupa’da iyi üniversitelerde okuyan gençlerimize Türkiye’deki kamu kurumlarında staj yaptırıyoruz. Evliya Çelebi Kültür Gezileri kapsamında daha önce Türkiye’yi hiç görmemiş gençleri Türkiye’ye getiriyoruz. Yaklaşık 10 bin gencimizi altı yıl içerisinde Türkiye’ye getirdik. Özellikle Türkiye’yi görmemiş gençleri, aileleriyle yazın Türkiye’ye gelmeyen arkadaşlarımızı tercih ediyoruz. Bunları ya Çanakkale’ye götürüyoruz... 2019 yılı, biliyorsunuz, Göbeklitepe Yılı’ydı, Göbeklitepe’ye götürmüştük. Belli güzergâhlarımız var, oralara bu arkadaşlarımızı götürüyoruz. Genç destek, mali destek programımız var, sadece gençlerin STK’lerine ve bireysel taleplerine yönelik destekler bunlar. Ve 2020-2021’de 26 projeye destek verdik, bunlar sadece gençler için. Bu, gençlerin Türkçeyle alakalı, Türk kültürüyle alakalı, yaşadıkları ülkelerdeki diğer gençlerle beraber yapacakları projeler, AB projeleri gibi projelere ek destek bir program.

Gençlik Kampları; Gençlik ve Spor Bakanlığımızla beraber Türkiye’de her yaz kamp yerleri alıyoruz ve gençlerimizi buraya getiriyoruz. Yine öz güvenli ve eğitilmiş bir gençlik amacıyla akademi programları düzenliyoruz; medya akademisi, yazarlık akademisi, senaryo okulu, tarih akademisi gibi. Türk Diasporası Medya Ödüllerini düzenliyoruz; kısa film, hikâye, fotoğraf gibi farklı alanlarda bilhassa diasporamızda kapasite geliştirmiş gençlerimize yönelik medya ödüllerini düzenledik. YTB Türkçe Ödülleri’ni düzenliyoruz. Yani şunu biliyoruz, kültürün taşıyıcısı dildir, dilimizi muhafaza edersek kültürümüzü de muhafaza edebiliriz. Yani bir yerde kalıcı olduğumuzun göstergesi orali bir edebiyatımızın olması, ikincisi mezarlarımızın artık o ülkelerde olması. Avrupa’da yavaş yavaş Türk mezarlarını görmeye başladık, Türkler oralara defnedilmeye başlandı fakat diğer taraftan bir Avrupalı Türk edebiyatı bizce çok mühim. Bu anlamda biz Türkçe ödülleri, yazarlık akademisi gibi farklı çalışmalarla Avrupa’daki gençlerin Türkçeye olan aşinalıklarını artırıp hem de bu kapsamda bir Avrupa-Türk edebiyatı ortaya çıkarmak istiyoruz. YTB Türkçe Ödülleri’nde de hikâye, öykü, şiir,

deneme gibi farklı alanlarda Avrupa’da doğmuş büyümüş, orada eğitim almış gençlere yönelik ödülleri veriyoruz. Avrupa’daki Türklerin sorunlarını konuştuğumuz bir Podcast hesabımız var, bir de geçen sene -aslında bunu çok küçük koyduk ama hakikaten güzel bir iş oldu- Diaspora Uluslararası Kısa Film Festivali yaptık. Diasporalara yönelik kısa film festivali yok, film festivalleri var Güney Kore’de, Kanada’da ama kısa film festivali yok. Yani Türkiye’nin büyük bir diasporası var, bu alanda, kısa film alanındaki büyük bir boşluğu biz doldurabiliriz diye düşündük. 120 ülkeden 3 binden fazla katılım oldu ve finale 120 katılımcı kaldı. Çok farklı ülkelerin diasporalarından işte, Meksika diasporasından -efendime söyleyeyim- Özbek diasporasına kadar, Somali diasporasından Yunan diasporasına kadar farklı diasporalardan yönetmenler, senaristler bu yarışmaya katıldı. Beyoğlu’nda, Taksim’de Atlas Sinemasında yaptık, çok prestijli bir iş oldu. Avrupa’da, Hollanda’da -belki bilenler bilir- meşhur piyanistimiz var, Karsu Dönmez. Karsu Hanım da geldi, açılıшта güzel bir resital yaptı. Bu kapsamda aslında güzel bir program oldu.

Öz güvenli, eğitimi gençlik kapsamında akademi kürsüleri düzenliyoruz. “Genç Yüzler Yeni Sözler” mottosuyla Diaspora Gençlik Buluşması’nı, bu sene ilk defa düzenledik. 13 ülkeden 28 katılımcı geldi ama bu arkadaşlar hakikaten lider özelliği olan arkadaşlar. “Genç Yüzler Yeni Sözler”de daha önce YTB’nin programlarına katılmamış yeni insanlar tanımaya çalışıyoruz. İlk tematik buluşmamız Diaspora Gençlik Buluşmasıydı. İkinci buluşmamız Diaspora Aile Buluşması’nı da geçtiğimiz ay yaptık. Avrupa’da klinik psikolog, psikolog, pedagog, sosyal pedagog, psikiyatrist olarak çalışan 28 katılımcıyı Türkiye’ye getirdik ve Avrupa’daki Türklerin sorunlarını burada konuştuk. Bunların bir kısmı Avrupa’da devlet hastanesinde çalışıyor, kimilerinin kendilerine ait özel kliniği var, kimileri STK’lerin içerisinde hizmet veriyor. Bu insanlarımızın birbirini tanımalarını sağladık ve bu anlamda yurt dışındaki Türklerin aile bütünlüğünün korunmasına ilişkin neler yapılabilir diye onlarla istişare ettik. Bu insanlarımızla bağlantıyı da devam ettireceğiz.

Öz güvenli ve eğitimi bir gençlik hususunda son yıllarda burs vermeye başladık. Biliyorsunuz, YTB uluslararası öğrencilere burs veriyor ama Avrupa’daki Türklere de burs vermeye başladık. Bunu da 5 ana kategoride yapıyoruz. Yurtdışı Vatandaşlar Lise Bitirme Sınavı Başarı Ödülleri; liseyi “abitur”de dereceyle bitirenlere bir defaya mahsus 2 bin euro veriyoruz. Fuat Sezgin Üstün Başarı Bursu. Biliyorsunuz, Fuat Sezgin 60 darbesinden sonra yurt dışında yaşayan büyük bir bilim insanımız, bilim tarihi konusunda çalışmalar yapıyor. Onun adına yönelik sosyal bilimler alanında bir burs veriyoruz, yine onun adına yönelik, biraz daha fen bilimleri alanında verdiğimiz bir burs programı. Aile ve Sosyal Hizmetler Alanlarında Uzmanlık Bursu. Bu tam da Avrupa’da Türk psikolog, dil terapisti, sosyal pedagog yetiştirmek için açtığımız bir burs programı. Avrupa’da, ülkeden ülkeye değişmekle beraber, bazı alanlarda uzmanlık kazanabilmek için ekstra sertifikalar almanız gerekiyor. Bu sertifikaların ücretlerini veriyoruz. Sonra Türkçe eğitimiyle alakalı yüksek lisans programı açtık Türkiye’de 5 üniversitede, bunu biz finanse ediyoruz. Son olarak da tez araştırma bursu, Avrupa’daki gençlerimize veya akademisyenlerimize diyoruz ki: Eğer yurt dışındaki Türklerin sorunlarıyla alakalı akademik çalışma yaparsanız size yüksek lisansta 500, doktora da 750 avro bir sene boyunca destek vermek istiyoruz.

Dilimizin, kültürümüzün yaşatılması hedefimiz çerçevesinde de kütüphaneler açıyoruz. Şu an 10 ülkede 36 tane kütüphanemiz var, Anadolu Okuma Evimiz. Yine, Telve Yayınları var, sağdaki dergi, tamamen Avrupa’daki gençlerin çıkarmış olduğu bir dergi; dil, düşünce ve edebiyat dergisidir. Muhtemelen bir önceki gelişimimizde size takdim etmiştik, orada bu dergiler vardı. Dilimizin, kültürümüzün yaşatılmasına ilişkin sözlü tarih çalışmaları yapıyoruz. Avrupa’ya giden ilk neslimize yönelik İnsan Hazine Serisi’ni başlattık. Burada da gençlere veya bu konuyla ilgilenenlere diyoruz ki: Birinci neslimizle veya Avrupa’da insan hazinesi olarak görülen kanaat önderleriyle röportajlar

yapın, biz bunlara ödöl vereceğiz. Hakikaten çok nitelikli işler geldi. Sözlü tarih belgesel çalışması yapıyoruz, zaten 4 ülkede 32 belgesel çektik. Sadece birinci nesille konuşuyoruz, onların hatıralarını biriktiriyoruz.

YTB Çocuk Akademisi düzenledik. Tabii, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mızda 23 Nisanla alakalı, Mustafa Kemal Atatürk'le alakalı, 23 Nisanın Türkiye için önemini anlatan yurt dışındaki Türk çocuklarına yönelik yarışmalar açıyoruz. Bu kapsamda da son iki yıldır çocuklara yönelik bu ödülleri düzenliyoruz. Drama atölyeleri düzenliyoruz. Müsaadenizle, buraları biraz hızlı geçeyim. Ailelere yönelik çalışmalarla, inşallah, aile ataşeliklerimizin sayısı artacak. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımızla bu konuları konuştuk, kendisinin büyük bir desteği var ama bizim birçok yerde aile ataşemizin olmadığını göz önüne alırsak aile danışmanlık merkezi çok merkezî bir yere oturuyor. Biz Münih'te, Viyana'da, Grenoble'de, Fransa'da, Avusturya'da, Belçika'da farklı yerlerde derneklerimize altı ay, sekiz ay süreli proje destekleri veriyoruz. İşte bir dernek merkezimizde veya işte Başkonsolosumuzun uygun gördüğü bir yerde bir psikoloğumuz haftanın iki günü aile danışmanlık hizmeti veriyor, bunu çok önemsiyoruz. "Vasim olur musun?"u şu yüzden ekledim: Avrupa'yla hemhâl olanlar bilirler, en büyük sorunlarımızdan biri Gençlik Dairesi meselesiydi. Şu an Düsseldorf'ta bir aile ataşemiz var, konusuna çok da hâkim. Onun da sunumlarında rakamlar çok net gözüküyor, eskisi kadar çok büyük rakamlar yok. Gençlik Daireleri hususunda ciddi bir bilinçlenme var. Burada tabii mekanizmalar var. Bir tanesi koruyucu aile mekanizması, çocuğun mahkeme tarafından Türk bir aileye, Müslüman bir aileye verilebilmesi için ailenin koruyucu aile vasfını alması lazım, bunun eğitimleri... Bir de vasilik var. Vasilik de çocuğun kime verileceğini tayin eden makam. Bunu mahkeme de yapabiliyor. Mahkeme bu vasilik statüsünü kişiye veya derneklere de verebiliyor. Biz, işte derneklerimizle Almanya'da bu statünün alınmasına yönelik projeler geliştirdik ve birçok kişi ve dernek bu statüyü aldı. Avusturya'da desteklediğimiz "Çocuklarımız İçin El Ele" diye bir proje var. Bu da çok spesifik bir konuda çalışıyor. Almanya'da -vekillerimiz bilir- veya Avusturya'da "sonderschule" ve "hauptschule" diye bir mesele vardır; bizim çocuklarımız, Türk çocukları veya diğer göçmen topluluklardan gelen çocuklar, Almancayı iyi konuşmadığı iddiasıyla özel eğitime muhtaç çocukların okullarına gönderilir. Halbuki, çocuk Almancayı bilir ama adaptasyonu birkaç ay vakit alır. Bu kapsamda, biz, Avusturya'da Çocuklarımız İçin El Ele Derneğinde 200'den fazla çocuğumuzu avukat desteğiyle ve çocuklara psikolojik destekle "hauptschule"lerden çıkardık, tekrar normal okullara gitmesine yardımcı olduk.

Toplumsal zenginliğimizi sürdürmeye yönelik çalışmalar yapıyoruz, bunu çok önemsiyoruz. Bu kapsamda, muharrem ayı etkinliklerinde Alevi derneklerimizle beraber aşure programları düzenliyoruz; ben birkaç tanesine gittim. Alevi derneklerimizi ziyaret ediyoruz, bugüne kadar farklı ülkelerde 18 STK'yi ziyaret ettik. Geçen Tunceli'de bir buluşma yaptık. Alevi inanç önderleriyle ülkelerde buluşmalar yapıyoruz. Biz randevu istiyoruz, bizle görüşmeyi kabul eden herkesle görüşüyoruz, YTB'yi anlatıyoruz. Bizden birtakım destek talepleri oluyor; saz kurslarıyla alakalı, farklı etkinliklerle alakalı, Türkiye'ye gelmekle alakalı. Bugüne kadar da bunların hepsine destek olduk.

Süryanilere yönelik de -zaten çok fazla sayıları yok ama- çalışmalarımız var, bilhassa Mardin'deki her sene yaptıkları etkinliklere destek oluyoruz. Avustralya'da ve Avrupa'da Süryani derneklerini de ziyaret ettik. Bu kapsamda da onlarla da iyi bir "network"ümüz var; onu söyleyebilirim.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik Türkiye'de kamu hizmetleri yürütülüyor. Bu kamu hizmetleri birçok farklı kurumun uhdesinde; emeklilikle alakalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızda, askerlikle alakalı Millî Savunma Bakanlığımızda, nüfusla, vatandaşlıkla alakalı İçişleri Bakanlığımızda. Biz, bunlara yönelik, bu kamu hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik 2019'da bir proje başlattık, Strateji ve Bütçe Başkanlığımızdan bütçesini aldı ve 12 ülkede 950 vatandaşımızla,

STK temsilcisiyle bu konuları konuştuk ve en sonunda da yapılması gerekenlerle alakalı birtakım doneleri bakanlıklarımıza verdik. Bir kısmı bunların neticesinde, bir kısmı zaten bakanlıklarımızın yürüttüğü... Tabii, bunların hepsi Meclisten çıkan kanunlar değil, bir kısmı yönetmelik, bir kısmı uygulama iyileştirmeleri. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik bazı konularda iyileştirmeler yapıldı. Yani çok detay vermek gerekirse, mesela, bir örnek vereyim: Bir mavi kartlı -milyondan fazla mavi kartlımız vardır, bunun çok büyük kısmı yurt dışında yaşıyor- cezaevine gittiğinde Türk olmasına rağmen bir yabancı gibi muamele görüyordu. Adalet Bakanlığımız bir yönetmelikte bunu değiştirdi, artık bir mavi kartlı cezaevinde bir yakınını ziyarete gittiğinde bir yabancı gibi muamele görmüyor, bir Türk gibi muamele görüyor gibi çok detay hususlar var. İşte, yabancı plakalı araçlar OGS, HGS cezası aldığı anda ücretlerinin zamlı gelmemesi gibi. Ki burada Zafer Sırakaya Vekilimize çok teşekkür ediyorum, birlikte bu konuları takip etme imkânı da yakaladık çünkü Meclis çatısı altında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonumuz bize yasamada çok ciddi destek oluyor. Bu kapsamda, idari ve yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesine destek olduk; tabii, YTB'nin bizzat yaptığı işler bunlar değil fakat biz, bunlara destek olduk. Bu çalışmalarla kamu kurumları nezdinde de farkındalık oluşturuyoruz, bu çalışmalara da devam edeceğiz.

Üzerinde çalıştığımız konular: Yurt dışındaki vatandaşlarımıza özel TOKİ projeleri, cep telefonlarının Türkiye'de kullanım sürelerinin artırılması, diasporadaki gençlerimize Türkiye'deki staj imkânının artırılması, Millî Eğitim Bakanlığımızın gönderdiği öğretmenlerin yanı sıra yerinden öğretmen istihdamının önünün açılması, yabancı boşanma kararlarının tescili için tek taraflı başvuru gibi. Aslında çok detay gibi gözükse ama Avrupa'daki Türklerden bize çokça taleple gelen hususların... İşte, e-tebligat, yurt dışındaki vatandaşlarımızda tebligat konusunda sıkıntılarımız var. Sayın Bakanımızla görüştük, e-tebligat mekanizmasını Adalet Bakanlığımız geliştirmek üzere. Kişisel verilerin korunması gibi konularda da önümüzdeki süreçte biz kurum olarak bunun altlıklarını hazırlayıp ilgili kamu kurumlarıyla paylaşıyoruz ve süreçlerini takip ediyoruz.

Otomatik bilgi paylaşımıyla alakalı da 2019'da, 2020'de -ki burada vekillerimiz yine konuya hâkimdirler- çalışmalar yaptık. Hazine ve Maliye Bakanlığımızdan, Gelir İdaresi Başkanlığımızdan aldığımız bilgileri diğer tüm kamu kurumlarımızla, tüm STK'lerimizle paylaştık. Mal varlığının araştırmasına yönelik çalışmalarla alakalı da yurt dışında yaşayan, Türkiye'de mal varlığı olan vatandaşlarımızın Türkiye'deki mal varlıklarının ilgili ülkelerin belediyeleri tarafından araştırması sürecine ilişkin önleyici birtakım mekanizmalar geliştirdik. İşte, sadece TC kimlikle belediyelerin... Çok ufak örnek vermek gerekirse şunu söyleyeyim: Mesela, Çankaya Belediyesinin -ben Çankaya'da oturuyorum- sitesine girdiğinizde benim TC kimlik numaramı bilerseniz, sadece benim TC kimlik numaramı yazarak üzerimde emlak var mı, yok mu öğrenebiliyorsunuz. Dolayısıyla, bunun iki aşamalı -ben onu örnek verdim ama birçok belediyede bu böyle- bir onaya getirilmesi, yurt dışındaki vatandaşlarımızın bilgilerine yurt dışından çok kolay erişilememesi gibi hususlarda da -çokça şikâyet aldığımız için- çalışmalar yaptık. Türkçe eğitime katkı çalışmaları, Türkçe saati destek programı, biliyorsunuz her yerde TTK öğretmenimiz yok, Türkçe çok büyük bir sorun, bu konuda STK'lere destek veriyoruz, çift dilli eğitim konusunda STK'lere destek veriyoruz. Sadece 2021 yılı rakamları bunlar, 2021 yılında Türkçe saatinde bin öğrenciye, çift dilinde 670 öğrenciye destek verdik. Almanya Köln'de Yunus Emreyle beraber 6 bin öğrenciye bu destekleri verdik, Hollanda Amsterdam'da Tulip Derneğiyle beraber bu işleri yürütüyoruz. Yine, Sakarya Üniversitesinde de yurt dışındaki Türkçe eğitimcilere yönelik eğitici eğitim programı düzenledik.

Vatandaşlarımızın haklarının muhafazasıyla alakalı da insan hakları eğitim programları düzenliyoruz her sene. Bu eğitim programını da şu katılımcılarla yapıyoruz: Avrupa'da hukuk alanında lisans veya yüksek lisans yapan Türk gençleriyle yapıyoruz, insan hakları eğitim programı ve ilgili

ülkenin mevzuatına göre onları eğitiyoruz “Hangi ülkede yaşıyorsa o ülkede nasıl hak aranır?” diye. Tabii, uluslararası mekanizmaları da bunun yanına ekliyoruz. Bu konuda sadece 2021’de 7 ülkeden 54 katılımcıyla program yaptık, finalinde Srebrenitsa sembolik önemi açısından Marş Mira yürüyüşüne katıldı arkadaşlar, bu senekinin finalini Saraybosna’da yaptık ama her sene farklı ülkede yapıyoruz bunu.

YTB hukukçular buluşması yapıyoruz Strazburg’da, son üç yılda yine 7 farklı dış temsilciliğimizin, konsolosluğumuzun katılımıyla beraber 230 avukat ve hukukçuyla buluştuk. Bu avukat ve hukukçularımızla da şunun için buluşuyoruz: Yurt dışında bir vatandaşımız saldırıya uğradığında dışarıda hangi hukukçularımız var, neler yapılabilir, hem onları bilinçlendirmek için, farkındalık arttırmak için hem de onlardan dönüt almak için bu buluşmaları yapıyoruz. İyi bir hukukçu ağıımız var yani bir vatandaşımız saldırıya uğradığında zaten Başkonsolosluğumuzda hukukçular oluyor, bunların yanı sıra serbest hukukçularımız da bu konuda neler yapabilir -ki birçok önemli davayı takip eden hukukçumuz var- bu hukukçu ağı sayesinde de bunlarla etkileşimi devam ettiriyoruz.

Son birkaç yıldır en önemli çalışmalarımızdan bir tanesi, yurt dışında saldırıya uğrayan vatandaşlarımızın bilgilerini derleyemiyoruz yani bizim için en önemli şey data, veri. Yurt dışında bir Türk saldırıya uğradığında veriyi nereden alacağız, elimizde sağlıklı bir veri yok. Ki yapılan araştırmalar şunu koyuyor: İrkçi bir saldırı olduğunda bunun yüzde 80’i bildirilmiyor, çok farklı sebeplerden; daha önce bildirilmiş, işte adi suç olarak nitelenmiş, uğraşılmak istenmemiş. Sadece yüzde 20’si bildiriliyor hem Türklere hem genel ırkçı saiklerle yapılan saldırıların. Bu kapsamda biz, dış temsilciliklerimizden, basından, YTB’nin kendi kaynaklarından, Diyanet İşleri Başkanlığıımızdan ve diğer ilgili hukukçularımızdan bize gelen verilerle her sene saldırı raporları hazırlıyoruz; Fransızca, İngilizce, Almanca; bu saldırı raporlarımız da 2018 yılında ilk defa raporlanmaya ve takip edilmeye başlandı. Yurt dışındaki vatandaşlarımıza 2018’de 174; 2019’da 253; 2020’de 389; yine 2021’de de 312 saldırıyı tespit ettik. Yurt dışındaki vatandaşlarımıza hukuk uzmanlık bursları veriyoruz. Yine bu konuda üniversitelerimizle çalışıyoruz, şu an 5 üniversitemize Almanya’nın, Fransa’nın, Avusturya’nın insan hakları raporlarını hazırlattırıyoruz, bu konuda akademideki birikime çok inanıyoruz.

Bunların hepsinin üzerinde “NESAM” diye yeni bir site açtık, “nesam.ytb.gov.tr” nefret suçlarıyla mücadele üstüne. NESAM, nefret suçları ve ayrımcılıkla mücadele portalı şu: Yurt dışında nerede olursa olsun bir vatandaşımız saldırıya uğradığında buraya girip bildirebiliyor ve bildirdiğinde biz isterse psikolojik ve diğer taraftan hukuki destek sunuyoruz. NESAM’ı çok önemsiyoruz, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın uğradığı saldırılarda NESAM’ın önümüzdeki dönemde çok merkezi bir yere oturacağını düşünüyoruz çünkü birçok diaspora, işte Fransa’daki Mağrip diasporası, Amerika’daki Müslüman diaspora, tek bir millettten değil, hepsinin kendine has ırkçılık ve nefretle alakalı saldırıları raporladıkları birtakım mekanizmaları var. Hepimizin aklına “Amnesty International, Human Rights Watch” geliyor ama bizlerin de bu tür yapılara -ki hemen olacak değil ama- en azından veriyi saklayabileceğimiz yapılara ihtiyacımız var. NESAM, YTB’nin ama bizim niyetimiz, bir de Avrupa’da YTB’nin dışında, bir kamu kurumunun dışında bir STK’nin bünyesinde de böyle bir yapı kurulması. Yine, ülke rehber kitapçıkları hazırladık, NESAM toplantısını gerçekleştirdik.

En son olarak da bunu Komisyonumuz için özel ekledim, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin yine AKP milletvekillerimizin desteğiyle -sağ olsunlar- 24 Haziran 2021’de diasporalara ilişkin almış olduğu bir karara 2 tane cümle ekletebildik. Bir tanesi, diasporaların kendi ana dillerinin de öğretilmesine yönelik, diğeri de uluslararası fonla alakalı. Biliyorsunuz, yurt dışından bazı ülkelerin yurt dışı finansmanla alakalı yasak getirme veya bunları kısıtlamakla alakalı arayışları var. Mesela Hollanda böyle, Avusturya’da da yine, Fransa’da buna yakın gelişmeler var. Biz en azından bu karara

bunu koydurarak bu konuda desteklerinizi bekliyoruz. Yurt dışındaki vatandaşlarımıza Türkiye’den YTB’nin yapmış olduğu yardımlar son derece şeffaf yapılan yardımlardır, ilgili ülkelerde de bunlar her zaman belli ölçüde paylaşılmaktadır. Dolayısıyla bu kapsamda yurt dışında nasıl Türkiye’deki birçok STK’ye İçişleri Bakanlığımıza bilgi vererek dünya kadar destek olunuyorsa biz de bir kamu kurumu olarak Avrupa’daki STK’lerimize desteği sürdürmeliyiz. Bu kapsamda bir direnç yok ama genel bir trend var, öyle söyleyelim sizlerin dikkatine getirmek için. Sizler de takip ediyorsunuzdur, Fransa’da geçen sene çıkarılan anayasayı güçlendirme hususundaki kanun, yine Hollanda’da, yurt dışındaki meclislerde, her ülkenin meclisinde bunları zorlaştıracak tavsiye kararları niteliğinde kararlar alınıyor. Son olarak da, Hanau’yu ve Solingen’i unutturmamaya çalışıyoruz. Bu sene Solingen için bir belgesel film çekiyoruz, inşallah bu Solingen belgesel filmini de 29 Mayıs’ta Mevlüde annemizle beraber Solingen’de izleyeceğiz. Her sene de Hanau’nun ve Solingen’in yıl dönümlerinde Türkiye’de Kızılay’da ve İstiklal Caddesi’nde “kiosk”lar kurup vatandaşlarımıza hatırlatıyoruz. Bu kapsamda, 2018-2021 arasında -ben daha öncesini değil, son dört yılı, kendi Başkanlık dönemimi aldım- 625 projeye 47 milyon TL destekle 11.600’e yakın kişiye proje desteği sağladık.

Sayın Başkanım, tabii, ben “kısa” dedim ama otuz dakika sadece vatandaş kısmı sürdü. Kardeş topluluklar ve uluslararası öğrencilerle alakalı konuyu bir iki cümleyle geçeyim müsaade ederseniz. Kardeş topluluklara yönelik... Tabii, bizim soydaş ve akraba topluluklarımız çok geniş, Türkiye derin tarihi ve kültürel birikime sahip bir ülke ama tabii önceliklerimiz var ehem mühim çerçevesinde. Türkiye’nin yakın çevresi, Balkanlar, Kıbrıs bu anlamda bizim için -ki ben de aslen Batı Trakyalıyım- ayrı bir önemi haiz. Bu kapsamda burada beşeri sermayeyi geliştirmeye yönelik projeler yapıyoruz, kültürel kimliğin korunmasına yönelik faaliyetler yürütüyoruz. YTB’yi kafamızda aslında şöyle kodlayabiliriz: YTB, orta ve uzun vadeli insan kaynağı yetiştirmeye yönelik projeler yürütüyor. Tabii, yurt dışında ofislerimiz olmaması hasebiyle en büyük partnerlerimiz başkonsolosluklarımız ve büyükelçiliklerimiz, projelerimizin birçoğunu da beraber yürütüyoruz veya onların uhdesinde. Uzmanlarımız sahaya gidip gelip projelerimizi takip ediyor. 2018-2021 arasında da soydaş ve akraba topluluklarımıza yönelik 470 faaliyeti hayata geçirdik, 90 eğitim programı, 60 da kültürel gezi düzenledik. Bu kapsamda, hem diğer diaspora kurumlarıyla tecrübe paylaşım programı yapıyoruz, profesyonellere ve gençlere yönelik eğitimler düzenliyoruz hem de Türkiye mezunlarını dernekler altında topluyoruz, şu an 34 tane mezun derneğimiz var. Bilhassa soydaş öğretmenlerimizin eğitimine yönelik, işte Balkanlardaki ve Irak Türkmenleri gibi, buralardaki öğretmenlerimizin eğitimlerine yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Kosova ve Makedonya’daki, Yunanistan ve Bulgaristan’daki Türklerin eğitimleri bizim için çok önemli. Sadece Kosova’da oradaki soydaşlarımız çocuklarımızı Türkçe sınıflarına göndersin diye özel bir burs programı başlattık. Kuzey ve Doğu Bulgaristan’da yine Türkçe eğitim destek projelerimiz var. Gagavuzca bizim için çok önemli, 160 bin Ortodoks Gagavuz Türkü orada yaşamakta; onlarla tarihi, kültürel bağlarımızı güçlendirmek anlamında çift dilli eğitim setleri dağıttık. Yani bir örnek vermek gerekirse TİKA’mız orada çok güzel bir anaokulu yaptı, biz de anaokulu içerisinde Moldovaca, Gagavuzca çift dilli eğitim setlerini dağıttık, böyle bir işbirliği yaptık. Yine -ben çok vaktinizi almak istemiyorum ama- Kafkasya’dan, Dağıstan’dan Kazan’a kadar Türkçeye ilişkin projelerimiz var ve Türk kültürüne ilişkin. Balkanlarda bilhassa Balkan Gençlik Okulu Projemiz var. Her sene Balkanlardan 500 genci Türkiye’de toplayıp bir zirve yapıyoruz. Gürcistan’da Borçalı Türklerine ilişkin çalışmalarımız var, Ahıska Türklerine, Kırım Tatar Türklerine yönelik çalışmalarımız var, Kıbrıs’taki gençlere yönelik özel burslar veriyoruz ve Azerbaycan diaspora kurumuyla çok yakın bir iş birliğimiz var, bilhassa Hocalı soykırımı gibi veya işte sözde Ermeni soykırımı gibi süreçlerde iki diaspora ortak faaliyetler yürütüyoruz. Avrasya Gençlik Okulu düzenledik; Kırgızistan Manas

Üniversitesi, Kazakistan Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, Özbekistan Şarkşinaslık Üniversitesindeki öğrencilerle beraber Avrasya Gençlik Okulunu düzenledik çünkü Türkistan coğrafyası ile Türkiye'nin iş birliğine çok önem veriyoruz.

Son olarak da, yine burada da somut olmayan kültürel miras çalışmalarımız var; sözlü tarih ve envanter çalışmaları yapıyoruz. Mesela bir örnek vermek gerekirse -son olarak Başkanım- Kırım, Rusya tarafından 2014'te işgal edilmeden evvel o bölgede, Kırım'ın her köyünde en detaylı yapılan çalışmayı biz kurum olarak 2014'te yapmıştık. Kırım'ın her köyünde, her kasabasında hangi Türk-İslam mimari yadigarı var, şu an bunlar envanter altında. Aynısını Ahıska'da yaptık, aynısını Acara bölgesinde de yaptık. Sözlü tarih çalışmalarımız var. Sadık Ahmet ve işte Belene Kampı, 1989 zorunlu göç, Kırım sürgünü, Ahıska sürgünü gibi, şimdi Irak Türkmenleriyle ilgili özel bir sözlü tarih çalışması yapıyoruz; sayımızın az olduğu, soydaşlarımızın daha önce sıkıntı çektikleri yerlerdeki hatıraları yâd edelim diye sözlü tarih çalışmaları yapıyoruz, bunların da anma programlarını düzenledik.

Son olarak da geçen hafta Bursa'da 2. Diaspora Forumu düzenledik Türk Devletleri Teşkilatı altında; Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye ve Azerbaycan 2. Diaspora Forumu'nu düzenledik. Uluslararası öğrencilerimizle alakalı, Türkiye bursları kapsamında, 16 bin uluslararası öğrencimiz var Türkiye'de, bu arkadaşlarımızı sınavlar ve mülakatlarla seçiyoruz. Türkiye geldikleri zaman...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – 16 bin mi?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – 16 bin, Türkiye bursları kapsamında öğrencimiz var. Her sene 170 bine yakın başvuru alıyoruz. Bu sene... Bizim on-line sistemimiz var, Türkiye bursları devletimizin resmî burs programı. Bu sebeple YÖK her sene bize bir kontenjan verir, bu kontenjanlara biz yerleştirme yaparız. Öğrenci kendi tercih yapar, on-line bir sistemimiz vardır, çok iyi bir yazılım altyapımız vardır; -oraya geçeyim müsaadenizle, buraları hızlı geçeyim- bu kapsamda her sene 170 bin başvuru alıyoruz. Bu sene 172 ülkeden 170 bin başvuru aldık. Ufacık Pasifik'teki adalardan dahi başvurular vardı; mesela, -geçen El Salvador Devlet Başkanı geldi- Türkiye'nin siyasi, iktisadi ilişkileri sınırlıdır ama El Salvador'dan bizim 4 tane öğrencimiz vardı. El Salvador Dışişleri Bakan Yardımcısının Özel Kalemî bizim Türkiye burslarında bursiyerimizdi. Bu kapsamda da bu öğrencilerimize verilen hizmetlerin daha iyi öğrenciler seçilmesinin imkânlarını araştırıyoruz. Burs programımız başarı odaklı bir burs programıdır, tüm muhataplarımıza bunu söylüyoruz fakat tabii ki bazı soydaş topluluklarımıza yönelik pozitif ayrımcılık bu burslar kapsamında -Balkanlardakiler gibi, Kafkaslar gibi, işte Kırım Tatarları, Ahıska Türkleri- yapılmaktadır. Fakat Venezuela'dan Kolombiya'ya, Çin'den Tayland'a, Fransa'dan Kamerun'a kadar -ki tüm Afrika ülkelerinden öğrencilerimiz var- dünyanın 178 ülkesinden şu an 16 bin öğrencimiz Türkiye'de lisans, yüksek lisans, doktora eğitimini Türkiye bursları kapsamında alıyor.

Kurumumuzun üç ana dairesi vardır. Yurtdışı Vatandaşlar, -ilk arz ettiğim, kültürel- ikinci, soydaş, akraba; üçüncü de Uluslararası Öğrenciler Dairesidir. Kurumumuzda 3 başkan yardımcısı, 8 birim amiri, 8 daire başkanlığımız vardır. 12 yaşındadır, ben de kurumun 4'üncü Başkanıyım. Bu faaliyetleri yürüten her zaman kurumdaki personel yapısı itibarıyla nitelikli personel yapısı olan -ki bu sene daha yeni 10 uzman yardımcısı aldık, son derece kaliteli, iyi üniversitelerden mezunu arkadaşlarımız- dil çeşitliliği olan ve Türkiye'nin zengin birikimine layık olmaya çalışan bir kamu kurumu.

Ben olabildiğince hızlı, biraz da belki kısa kesmeye çalışarak YTB'yi anlatmaya çalıştım Sayın Başkanım. Tekrardan bizleri davet ettiğiniz için şahsım ve kurumum adına sizlere ve Komisyon üyelerimiz kıymetli milletvekillerine şükranlarımı arz ediyorum. Herhangi bir soru, görüş, öneri, eleştiri varsa da dinlemekten memnuniyet duyacağımı ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyoruz Abdullah Bey.

Gerçekten kapsamlı bir sunum oldu. Biz de bu kadar detaylı hazırlığınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyoruz.

V.-İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in yaptığı sunuma ilişkin görüşme

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, değerli arkadaşlar, Abdullah Bey'e bir sorusu olan veya bir şey söylemek isteyen varsa söz sizlerin. Bakın, o kadar kapsamlı anlatmışsınız ki her şey anlaşılmış ama ben...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Teşekkür ederiz.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Sunum gönderilebilirse...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sunumu bize bir ulaştırma imkânınız olursa...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tabii ki Başkanım, hemen hem çıktısını hem de...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Almış arkadaşlar, bize dağıtacaklar.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Kitaplarımızdan da Komisyon üyelerimize arz etmiştik, yine eksik olan varsa onları da göndeririz inşallah.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Tamam.

Kamil Hocam, sizin bir söz talebiniz var herhâlde.

Buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Ben çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten çok kapsamlı, üç boyutlu faaliyet alanınızı bu kadar dar bir zamanda çok güzel özetlediniz, teşekkür ediyorum.

Ben sadece bir yere takıldım. Bu özellikle muhatabımız, diasporamızın olduğu Batı ülkelerinde nefret suçları ve ayrımcılıkla mücadele bağlantılı bir ülke rehberimiz olduğunu söylediniz. Çok yerinde, gerçekten çok önemli bir yapı, bunun faaliyetlerini çok önemsiyoruz çünkü maalesef zaman zaman bireysel ya da kurumsal yaptığımız itirazlarda ya da bilgi deruhte etme noktasındaki taleplerimiz çok karşılık bulmuyor. Burada sizin doğrudan talep edip de gerçekten bu yapı muhatap alınıp kendi içlerinde cevaplayamadıkları, açıklayamadıkları bizim özellikle soydaş ve akraba topluluklarımızı ilgilendiren işte bir Solingen gibi hafızalarımızda yer etmiş olaylar ile bugün İslamofobik ya da Türkofobik bağlamdaki saldırılara bir hukuki, kanuni destekli cevap alabiliyor muyuz Sayın Başkanım, onu merak ettim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Mustafa Bey, sizin de bir sorunuz var galiba?

Başkanım, uygun görürsen sorulara toplu cevaplar alalım, olur mu?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Siz nasıl arzu ederseniz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Tamam.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Evet, ben de Başkana çok teşekkür ediyorum.

Kurulduğu 2010 yılından beri gerçekten çok önemli bir görevi yerine getiriyor. Özellikle sosyokültürel anlamda hem derinlikli hem de ilişkilerin geliştirilmesi noktasında başarılı çalışmalar yapıyorlar. Bugünkü sunumda da bunu çok net bir şekilde görmüş olduk.

Ben aslında soru sormayacağım Başkanım, -sadece sunumdan istifade ettik, inşallah sunumu da alabiliriz sunumunuz için teşekkür etmek için söz aldım.

Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Mustafa Bey.

Gülüstan Hanım, sizin bir söz talebiniz var galiba.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle sunum için teşekkürler, gerçekten kapsamlı bir sunum olmuş.

Tabii, burada, kurumu aşan bir tartışma yapmak istemiyorum çünkü bazı eleştirilerimiz var ve bunlar kesinlikle kurumla ilgili değil, tamamen siyasi iktidarla ve Türkiye’deki yaklaşımla ilgili. O anlamıyla muhatap olmadığınız için bunları en azından kurumunuza yöneltmiyoruz. Fakat ben iki şeyi öğrenmek istiyorum: Birincisi, bu kurum neden Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde olan bir kurum? Çünkü anladığım kadarıyla, aslında, kültürü ve turizmi aşan, çok daha stratejik, çok yönlü işlevleri olan bir kurum yani burs dağıtmaktan tutalım da işte, Türkçe’nin öğrenilmesine, eğitim programlarından tutalım da hukuki desteğe kadar ya da diasporadan Türkiye’ye gelenlerin Türkiye’deki yasal mevzuatlarındaki kolaylaştırmaya kadar çok stratejik kapsamlı bir kurum ama Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde. Bunun bir handikap olduğunu düşünüyor musunuz ya da niye böyle tercih edildi? Buna dair bir söz söylerseniz sevinirim.

İkincisi, Alevilere ilişkin, Alevilerle ve Süryanilerle buluştuğunuzu ifade ettiniz ama zaten kuruma yönelik çok temel, esaslı eleştirilerimiz var, örneğin -Türkiye’de yaşayan bir Kürt olarak ifade edeyim- Kürtler de bu akraba topluluklar içerisinde yer alıyor mu? Irak’taki Türkmenlere yönelik bir program var ama mesela Türkiye’de çok yaygın bir şekilde Kürtler yaşıyor, Kürtçe ana dilindeki temel sorunlar... Mesela, siz şeyi çok iyi anlattınız: Almanya’da yaşayan Türklerin özellikle ana dil problemi nedeniyle yani Almanca iyi konuşmamaları nedeniyle -kendi evlerinde Türkçe konuştukları için ya da Kürtçe konuştukları için- Alman okullarına gittiklerinde nasıl ötekileştirildiklerini, nasıl işte, daha alt kademe sınıflara alındıklarını, dışlandıklarını çok iyi ifade ettiniz. Benzer bir tablo Türkiye için de geçerli. Türkiye’de de işte, köyde doğup büyüyen -ben Muş milletvekiliyim- Kürt çocukları okula gidinceye kadar Kürtçe konuşuyorlar, okula gidince Türkçe bilmediği için dayak yiye yiye Türkçe öğreniyor sonra özel öğrenci statüsüne alınıyor; benzer bir şey var. Onun için özel olarak, Kürtler için ne yapıyorsunuz diye sormak isterim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Günah!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Son bir şey de -siz biraz ifade ettiniz Sayın Başkan- yurt dışından gelen öğrencilere burs verme kriterlerinde “başarı” dediniz; bence bu önemli ama Balkanlar ve Kafkaslar için pozitif bir ayrımcılık olduğunu da yine ifade ettiniz. Bu pozitif ayrımcılığın hakkaniyetini ya da idari takdir yetkisini orada neye dayandıryorsunuz? Çünkü bir muğlaklık doğuruyor kendi başına. Orasının içerisinde bir sınıflandırmayı nasıl yapıyorsunuz, onu da sormak isterim. Bu “akraba

topluluğu” ifadesinin yasal çerçevesi nedir? Mesela kimdir bizim akraba topluluğumuz, kimlerden oluşur? Kime akraba diyoruz, kime demiyoruz? Aynı coğrafyayı paylaştığımız insanlar akraba mı, yoksa aynı dili konuştuğlarımız mı akraba?

Bu sorulara en azından kurum adına bir iki söz söylenirse sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.-Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in sunumuyla ilgili görüşmelerde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Utku Bey'e söz vermeden önce, Gülüstan Hanım “döve döve Türkçe öğretmek” tabirini ben kabul etmiyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Öyle öğrendik Başkan. Dövdüğümüz için “döve döve” diyoruz yaşanmışlığımızdan yola çıkarak, iftira atmıyoruz yani.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Neyse.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Biz de dövdük ona bakarsan ya.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Nasıl?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bizim öğretmenlerimiz de zaman zaman yapıyordu yani ne var bunda? Biz de aynı şeyleri yaşadık.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yok, öğretmen dövmez.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Demek ki eğitim sistemimizde büyük bir sorun var.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hayır, alakası yok.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Mustafa Bey... Mustafa Bey... tamam.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Eğitim camiasını zan altında bırakmayın, girmeyin bu tür tartışmalara. Hiçbir öğretmen dayığı reva görmez.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bence en son söz söylenecek yer burası arkadaşlar, biz dövüle dövüle Türkçe öğrendik. Yani öyle, bize böyle Türkçe öğrettiniz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – “Döve döve...” Sanki siz iki dil arasındaki ayrımı sokuyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bu yanlış ama bu yanlışın çok kapsamlı, ayrı tartışılması gerekir. Dediğim gibi, kurum burada siyasi bir kurum olmadığı için bazı şeylerin muhatabı değil. En azından...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sizin yanlışınız.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Neyse...

V.-İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

1.-Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in yaptığı sunuma ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Utku Bey, buyurun, söz sizin.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben açılıştaki konuşmanız ve gündemdeki konulara ilişkin görüşlerimi eğer uygun görürseniz Yurtdışı Türkler Başkanlığının sunumu bitince -konunun insicamı kaybolmasın diye- aktarmak istiyorum. Sayın Başkana sunumları için teşekkür ediyorum.

Başkanlığa yönelik bir eleştiri değil ama bir bütün olarak iktidara yönelik bir eleştiri olarak birkaç hususu aktaracağım. Eğer bilgisi varsa da bazı konularda neler yapmamız gerektiğini... Çünkü böyle sunumlarda genelde Şunu yaptık, bunu yaptık deniyor da eksikler konuşulmuyor, böyle bir şey oluyor. Aslında bu komisyonun, bu tür, bu komisyonların görevi mutfak olduğu için şunları yaptık ama şu konuda da siyasetin desteği lazım vesaire denen konular olması lazım. Bunu, aslında, Sayın Başkanla -bazılarına ben katıldığım için söylüyorum ama eminim ki diğer katılan milletvekilleri de aynı şekilde şahit olmuştur- gittiğimiz ülkelerde vatandaşların bize aktardıkları sorunları var yani tablo her zaman böyle parlak değil, her şey olmuş bitmiş değil. Bunu en iyi bilenlerden biri de sizsiniz.

Otomatik bilgi değişimi anlaşması konusunda, doğrudur, aktardınız şu kadar toplantı vesaire ama işin özünde vatandaşlarımız, yurt dışındaki 7 milyon vatandaşımız zamanında bilgilendirilmemiştir, gerekli ölçüde bu konu hakkında bilgi sahibi olmamıştır, hazırlıksız yakalanmıştır. Buna burada ne dersiniz deyin, inanıyorum ki aramızdaki -en yakından bilen- değerli AK PARTİ içindeki olsun, diğer partilerdeki dostlarımız olsun, bu konuyu çok iyi bilmektedir. Vatandaşlarımız bu konuda sıkıntı yaşıyor. Benim, tabii, sizler kadar konuyu günlük bazda takip etme imkânım yok ama bu konuda mağduriyet var mı? Bu mağduriyetler nasıl gideriliyor? Olası mağduriyet olursa yani bir vatandaşımızı çağırıp “Bak, bize de söylememişsin, senin şurada şöyle hesabın varmış.” vesaire denildiğinde, ne yapılacağı konusunda sizin devreye girecek bir mekanizmanız var mı? Yani hukuki danışmanlık, finansal danışmanlık vesaire... Aslında, belki Dışişleriyle ne kadar tabii ki hep koordineli çalışıyoruz deniliyor ama az önce değerli milletvekilimiz de söyledi, yani Kültür Bakanlığıyla tabii ki bazı hususlarda iç içesiniz ama otomatik bilgi değişimi, mavi kartlar vesaire gibi konularda daha ziyade Dışişleri Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığıyla ilgili olduğunu, bazı konularda işte Maliye Bakanlığıyla ilgili olduğunu siz de biliyorsunuz. Burada vatandaşlarımız yani yurt dışındaki vatandaşlarımız maalesef çok büyük bir hem yanlış bilgilendirme... Bakın, bunun şahidiyiz gittiğimiz ülkelerde. Büyükelçilikler demiş ki: “Merak etmeyin, bir şey olmayacak, hiçbir şey yapmayın.” Çok açık söylediler bunları. Konsolosluklar çoğu vatandaş sorduğunda bilmiyordu, telefonlara çıkmıyordu; bunların, bu şikâyetlerin yüzlercesi sizlerde de vardır. O yüzden, tabii ki bu noktaya gelindi, anlaşma yürürlüğe girdi vesaire. Bir şey olursa -yani oldu demiyorum ama olursa- bir planınız var mı, ne yapacaksınız? Mavi kartlar... Orada bahsettiğiniz hususun çok ötesinde sıkıntısı var bu insanların. Yani bazıları çocuklarını işte, vatandaş yapamıyor yani teknik anlatırken ben zorlanıyorum ama daha önce de bu konuyu dile getirmiştım Mecliste de. Onlara yönelik kapsamlı bir çalışmaya ihtiyaç var. Belki de bu sizin Başkanlığınızın genel yetki alanını aşan, Dışişleri Bakanlığı... Yani bakanlıklar arası bir çalışmaya ihtiyaç var çünkü onlara verilen birçok söz... Yani ilk verilen söz neydi? “Merak etmeyin, vatandaşın hakkı neyse siz aynısı alacaksınız. Sadece siz orada vatandaş olun, burada mavi kartlı olun.” denildi ama -şu anda Almanya’da hepimizin işte yakınları, akrabaları var- mavi kartlılar kendi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığıyla eşit haklara sahip olmadıklarını sürekli dile getiriyorlar. Bu konuda belki bizim Komisyonumuz böyle bir görevi üstlenebilir. Bizim toplanmayan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonumuz var, belki bu konularla ilgili toplanabilir, diğer konularla ilgili toplanabilir. Burada ciddi mağduriyetlerin olduğu bize aktarılıyor.

Yine, siz Kapıkule’de yapılanları söylediniz, çok memnuniyet verici ama biz akrabalarımızla, eşimizle, dostumuzla konuştuğumuzda geçen yıl çok sıkıntı çektiklerini -büyük olasılıkla pandemi nedeniyle uçuşlar yapılamadığı için ama- Kapıkule’deki bu kuyrukların yine uzun olduğunu bize ifade ettiler. Bulgaristan geçişlerinde tabii ki sıkıntılara derman olsun diye bazı şeylerden bahsettiniz ama işte, bazı ülkelerde hâlâ kara yoluyla geçen bizim kardeşlerimizin ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kaldığı bizlere gerek kendi özel akrabalarımızdan gerekse de tanımadığımız yurttaşlarımızdan aktarılmakta.

Almanya’yla sağlık sigortası konusunda vatandaşlarımız mağduriyet yaşıyor. Resmî olarak şöyle bir durum var: İşte “Anlaşma böyle.” deniliyor ama anlaşma uzun süre anlaşmada yazdığı gibi uygulanmamış. Vatandaşlarımıza birçok kolaylık sağlanmış, şimdi bu kolaylıklardan 2019 yılı itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti vazgeçmiş durumda ve anlaşmanın tamamen hani maddelerine uyalım deniliyor ama böyle olduğunda da vatandaşlar mağdur. Sadece acil durumlarda bizim sağlık sistemimizden faydalanabiliyorlar. Bu konuyu Sayın Başkan Çağatay Bey hatırlayacaktır, Viyana’da bu konu bize dile getirildi, aktarıldı. Ondan sonra Başkan Bey “Bu konuyu Türkiye’ye dönünce konuşacağız.” vesaire dedi. Belki kendisi temas yaptı ama bizimle konuşmadı, en azından ilgili vatandaş dernekleriyle konuştu mu, bilemiyorum.

Yani çok sorunu var oradaki vatandaşlarımızın. Uçak biletleri çok pahalı, çok pahalı, yani gerçekten pahalı. 4 kişilik bir aile, 5 kişilik bir aile inanın bir servet ödüyor gidiş gelişe. Yani tabii ki Türk Hava Yollarıyla işte gurur duyuyoruz -şu kadar yere uçuşun, uçuyor vesaire- eleştirilerimiz oluyor bazen “Şehirlerimize de uçuşun.” diye ama onun ötesinde inanın insanlar bu uçak biletleri nedeniyle de kara yoluna dönmek zorunda kalıyorlar. Bu konuda bir şey yapılabilir mi? Hani, işte, belki tavan fiyat uygulaması, aile indirimi uygulaması vesaire ya da yapılanlar iyileştirilebilir mi? Bunları dile getirmek isterim. Az bildiğimiz konular ama vatandaşların orada sıkıntı çektiği, işte, Türkçe öğretimi konusu, eyaletlerin -Almanya’da özellikle- farklı politikaları; bunları nasıl çözebiliyoruz? Yine, Almanya söz konusu olduğunda, bizim evlatlarımızın orada yükseköğretime gidişinin kolay olmaması, belli bir noktadan sonra üniversite eğitimine yönlendirilememesi gibi istatistiklere yansıyan bir sıkıntı var. Bunun aşılması konusunda eminim çabalarınız vardır, devletin çabaları vardır ama ne kadar başarılı? Dedğim gibi “Şurada iyiyiz. Şurada biraz daha çabaya ihtiyaç var.” gibi bunların biraz daha uzun, kapsamlı bir toplantıda ele alınmasında fayda var. Ben bunları aktarmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Utku Bey, sorduğunuz soruların birçoğunun cevabının, bugün Dışişleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı var, onlarda olduğunu düşünüyorum. İnşallah, onlara şey yaparız.

Oğuz Bey, buyurun.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Kapsamlı bir sunumdu. Gerçi bir kısmını Gülüstan Hanım sordu ama bağlamını farklı kurarak soracağım ben. Şimdi imparatorluk bakiyesi bir ülke burası; binlerce yıllık kültürel, tarihî, idari geçmişi var. Gerçekten “akraba topluluklar” dediğimiz zaman nasıl bir kriteri koyarsak en doğru kriter olur? Bu, uzun uzun konuşulabilecek, tartışılacak de bir mesele ama kurum bunu nasıl koyuyor? Ben onu merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güzelmansur...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim.

Öncelikle ben Başkana teşekkür ediyorum, gerçekten kapsamlı ve doyurucu bir sunum yaptı.

Benim sormak istediğim şu: Biliyorsunuz, son yıllarda Arap ülkeleriyle olan sıkıntılardan dolayı Afrika'ya bir yönelme var. Gerek Arap ülkeleriyle gerek Afrika'yla ilgili bu konuda sizin çalışmalarınız nelerdir? Orada da mesela, sadece Arabistan'da yaklaşık 40-50 bin civarında Türk vatandaşı var. Bununla ilgili çalışmalar hakkında biraz bilgi verirseniz...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Gülüstan Hanım, tekrar bir söz talebiniz mi var?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Soru soracağım çok küçük Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ama çok kısa, rica edeceğim, lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tamam, hiç merak etmeyin.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Konuyla alakalı olsun lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hepsi konuyla alakalı Başkanım, konuyla alakasız zaten konuşmuyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ama çok kısa, rica ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Şimdi, Sayın Başkan sunumunda ailenin korunmasına ilişkin, aile bütünlüğünün korunmasına ilişkin hukukçularla da iş birliği yaptığınızı, özellikle boşanmaların önüne geçmek açısından ifade etti. Ben özel olarak şunu sormak istiyorum: Kadınlara yönelik özel bir çalışmanız var mı? Örneğin, şiddete uğrayan, boşanmak isteyen kadınlara ya da bekâr olup çocuğuyla yaşayan ama zor durumda olan kadınlara yönelik özel bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yunus Bey, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkürler sunum için.

Lisansüstü öğrencilere yurt dışında yaşayan Türklerle ilgili araştırmalar yapmaları durumunda bir burs programı olduğunu anladım ama onun dışında, öğretim üyelerine, araştırmacılara dönük yani lisansüstü öğrenci olmayan ama bu konuda üzerinde çalışan kişilere dönük... Bir de tabii, bu burslar yarışmacı bursları herhâlde değil mi? Yani müracaat ediliyor ve belli şeylere göre... Böyle bir program var mı? Onu sormak istiyorum.

İkincisi: Malum, Avrupa'da da Kuzey Amerika'da da çok fazla Türk öğretim üyesi araştırmacı var. Onların Türkiye'deki bilimsel çalışmalara angaje edilmesine yönelik programlar var mı acaba ya da böyle bir hazırlık var mı? Onu da sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Abdullah Başkanım, size söz veriyorum. Hızlıca toparlarsak sevinirim çünkü anlaşmalara geçeceğiz.

Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Çok teşekkür ediyorum Başkanım, tabii ki hızlıca... Soruları çok detaylı not aldım.

Sayın Kamil Hocamızın sorusu “Hukuki bir cevap alabiliyor muyuz muhatap ülkelerde?” Tabii, birçok ülkede bu ırkçı saldırılarla alakalı tepki gösteren hem siyasiler hem ciddi bir kamuoyu da var. Bu anlamda, orada saldırıya uğrayan vatandaşlarımız aslında o ülkeler açısından da yalnız değil. Nitekim biz hazırladığımız ülke rehberlerinde de ilgili ülkenin iç mevzuatlarını ve iç kamuoyunu nasıl bu konuda harekete geçirebiliriz, bunu anlattık. Fakat Almanya’da İçişleri Bakanlığının detaylı raporları var, Alman polisinin içerisinde öbeklenmiş aşırı sağla alakalı tespitleri var. Bunlar yapıyor fakat gün sonunda -yani sizler de çok iyi biliyorsunuz- bu bir dalga yani, bir siyasinin bir menfi açıklaması veya medyadaki olumsuz bir imgelem, bir sembol kitleleri çok daha hızlı harekete geçirebiliyor. Dolayısıyla bu ülkelerde aslında ilgili siyasilere ve kişilere düşen görev hukuki... Yani şöyle hukuki boşluklar var, uygulanmıyor. Mesela, bahsettiğim vatandaşa yönelik saldırıların, ırkçı nefret suçları saikiyle yapılan saldırıların raporlanmamasının en büyük sebeplerinden bir tanesi de ilk olay meydana geldiği anda ve olay polis müdürlüklerine bildirildiği anda ilgili polislerin veya amirlerin bununla alakalı, bunu adi bir suç olarak nitelendirip ırkçı bir suç kapsamına almaması. Aslında, alsa kanunu var, ona göre uygulama yapılacak ama uygulama boşlukları var. Tabii, muhataplarımızla daha çok Dışişleri Bakanımız görüşüyor ama biz de gittiğimizde genellikle o ülkenin diaspora kurumuyla veya dışişleri bakanlığında bizle alakalı genel müdürlükleriyle görüştüğümüzde bunları hep aktarıyoruz. Fakat, maalesef, mesela, bilhassa 2020 senesinde Karabağ Savaşı’ndan dolayı çok ciddi bir saldırı olmuştur Avrupa’da da Kuzey Amerika’da da; bununla alakalı yeterli önlem alınamıyor.

Mustafa Canbey’e çok teşekkür ediyorum iyi dilekleri için.

Gülistan Hanım’ın sorularına hemen şöyle cevap vereyim. Sistem değiştikten sonra -ben de onu söyledim- Başbakanlığa bağlı olan özel bütçeli tüzel kişiliği haiz bir kurumdur YTB. YTB özel bütçeli tüzel kişiliği haiz olması hasebiyle zaten faaliyet alanları çok net tanımlanmış bir kurum. Sistem değişikliğinden sonra, Başbakanlığa bağlı olan birçok kurum, YTB’miz gibi, TİKA gibi, Yunus Emre Enstitüsü gibi, Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu gibi Türkiye’nin kültür diplomasisi olarak adlandırabilecek kurumları Kültür ve Turizm Bakanlığı çatısı altında toplandı. Bu anlamda daha önce TİKA Başkanlığı yapmış ve çok tecrübeli bir Bakan Yardımcımız da var, onunla beraber çalışıyoruz ve Kültür ve Turizm Bakanlığı uhdesinde YTB’nin herhangi bir sıkıntı çektiğini -eğer soru buysa- ifade edemem. Tabii, şunu ifade edebilirim: Kuzey Irak Bölgesi’nde yaşayan Kürt dernekleriyle, oradaki Kürt dernekleri ve Kürt siyasi partileriyle daha önce iletişimlerimiz oldu. Hatta birkaç tanesine proje desteği de verdik. Nitekim, İKBY’de Etniklerden Sorumlu Bakan Aydın Maruf Bey’dir. Aydın Maruf Bey bir Türkmen olmasının yanı sıra aynı zamanda etniklerden sorumlu olduğu için orada Şebek, Kakai, Dürzi gibi farklı etnik kökenlerden gelen azınlıklara ilişkin bursla alakalı talepleri de olmuştur. Nitekim, biz de onları karşılamaya çalıştık. Bu kapsamda yurt dışında yaşayan Kürtleri bir akraba topluluğu olarak görüyor muyuz? Tabii ki de görüyoruz ve faaliyetlerimiz içerisine almaya gayret ediyoruz.

Pozitif ayrımcılıktan kastım şuydu: Kosova 2 milyon nüfusu olan bir ülke, Çoğunluğu Arnavut’tur. Kosova’da 25 bin Türk yaşar, kontenjan milletvekilleri vardır. Şimdi, Kosova’da burslandırma yaparken, 2 milyon içerisinde sadece 25 bin Türk var, dolayısıyla biz, işte 25’in içerisinde iki buçuk burs verelim -işte iki buçuk bile etmiyor- Türklere demiyoruz. Dolayısıyla onlara belli bir kota, kastım o. Yani birtakım ülkelerde -işte Makedonya’daki Türkler gibi, işte bizim Batı Trakya’daki Türkler gibi- belli bir kota ayırmaya gayret ediyoruz. Ama, tabii, onlar yine kendi alanında yarışıyorlar; sınavlara, mülakatlara giriyorlar.

Kadınlara yönelik, son sorunuzla alakalı, tabii ki var. Ben sunumda çok detaylandıramadığım için bahsedemedim. Zaten aile danışmanlık merkezlerimize başvuranlar, çocuk sorunu dışında yani çocuğun -Allah muhafaza- bağımlılığı dışında veya işte, bu özel eğitime muhtaç çocukların meselesi dışında, gençlik dairesi dışında genelde aile içi şiddet veya aile içi sorunlarla alakalı geldikleri için kadınlara yönelik bu çalışmalarda psikolojik danışmanlarımız destek veriyor.

Utku Bey tabii, çok hacimli, detaylı, teferruatlı hususlardan -biz daha önce de konuştuk- bahsetti. Bir kısmı bizim kurumumuzun uhdesinde değil ama ben yine şunu söyleyebilirim. Otomatik bilgi paylaşımıyla alakalı -siz çok iyi biliyorsunuz, baştan almayacağım ama- 2011 yılında yapılmış bir uluslararası anlaşma; dünyanın 140'a yakın ülkesi buna imza atmış, Türkiye de imza atmış ve dolayısıyla tabi olacağı bir anlaşma. Bununla alakalı da her ne kadar 2020 Ağustos ayında Gelir İdaresi Başkanlığımız bir rehber çıkarmış olsa da biz, yurt dışındaki bilhassa hacimli, yüksek tutarda parası olan vatandaşlarımızın bu konuyla alakalı önceden bilgisi olduğunu da görmüş olduk. Biz o rehberden sonra da o rehber çerçevesinde ciddi bir bilgilendirme yaptık. Başkonsolosluklarımızdaki ilgililerle de Gelir İdaresi toplantı yaptı, biz de ona katıldık. Dolayısıyla onların da bu konularda detaylı bilgisi var. Muhtemelen sizin bahsettiğiniz hususlarda daha önce belirsizlik durumunda belki bilgi verilememiştir.

Sosyal yardımlarla alakalı veya Türkiye tarafından paylaşılan bu bilgilerin farklı saiklerle kullanılmasıyla alakalı, Hazine ve Maliye Bakanlığı -yani onlar adına konuşmam doğru olmaz ama bendeki bilgiyi aktarayım- Gelir İdaresi Başkanlığımızın, kesinlikle, bilhassa sosyal yardımlar gibi vatandaşımızı mağdur bırakabilecek konularda bu bilgilerin kullanılmayacağını ve bunun kişisel verilere gireceğini, bu konuda yaptırımlar olacağını muhataplarına -Almanlara- ilettiğini ben çok net biliyorum, Almanların da bu konuda bizim Gelir İdaresi Başkanlığımızın tembihlerine şu ana kadar uyduklarını biliyoruz.

“Bir sıkıntı olursa plan var mı?” dediniz. Şu ana kadar herhangi bir sıkıntı bize yansımada fakat tabii, zaten vatandaşlarımızın... Burada “otomatik bilgi” derken Başkanım, şunu da ifade etmek istiyorum, vatandaşlarımıza çokça bunu anlatıyoruz: Ya, “otomatik bilgi paylaşımı” deyince, sanki vatandaşımızın Türkiye’de Ziraat Bankasındaki, Vakıftaki, herhangi bir bankadaki parası alınacak, birden Almanlara verilecek ya da birden buharlaşacak gibi, aslında öyle bir durum yok; 2 ülkenin vergi oranlarının arasındaki fark o paranın nemalanmasından alınacak. Tabii ki çok detayları var bunun, biz de vâkıf olmakta zorluk çektik ama mesele detaylıca anlatıldığında insanlarımız bunu anlıyor ve çoğu insanımızın da bu konuda, adresini düzeltmek, taşımak veya banka hesabını düzenlemek gibi önlemler aldığını görüyoruz; bugüne kadar da bir sıkıntı yaşanmadı.

Mavi kartla alakalı... Mavi kartlıların alt soylarının vatandaşlığa daha rahat girmesiyle alakalı Nüfus ve Vatandaşlıkla görüştük, bir hazırlıkları var şu an, onu da takip ediyor Dışişleri Bakanlığımız.

Kapıkule’de sıkıntı devam ediyor fakat Kapıkule’de son iki yıldır şöyle bir şey oldu: Kurban Bayramı -eyaletlerde okullar farklı farklı başlıyor Almanya’da, diğer ülkelerde de öyle, iyi biliyorsunuz- yazın tam bu okulların başlama dönemine denk geldiği için insanlarımız bayramın 1’inci, 2’nci gününü Türkiye’de geçirip 3’üncü ve 4’üncü günden sonra yola çıktığı için bu “bottleneck” dediğimiz yani aslında üç dakikada bizim bir gışeden 1 araba geçiyor Başkanım yani bu altmış dakikada 20 araba demek, 10 gışede saatte 200 araba demek, çok ciddi bir araba geçişi var Kapıkule açısından fakat saatte 200 arabanın geçtiği bir kapasiteye 400 araba geldiğinde ister istemez bir birikme oluyor. Kendi tarafımızdan kaynaklanan birikmeleri, hakikaten Gümrük Müdürlüğümüz sağ olsun, Bulgarlarla da görüşüp iyileştirmeye çalıştılar; bu kapsamda -işin doğrusu- bu sene uzun beklemler oldu, beklerken insanları rahatlatmaya çalıştık. Çok uzatmayacağım.

TA11 hususu... Çalışma Bakanımızla bugün randevumuz var, bu konuyu tekrardan konuşacağız; bu, bizim takip ettiğimiz bir husus. TA11'den kastım, Başkanım, acil hizmetler dışındaki hizmetin alınamaması -poliklinik hizmetlerinin- Çalışma Bakanımızın gündemine bir daha getireceğiz.

Uçak biletleriyle alakalı... Yani konunun detayına çok vâkıfım ama şunu söyleyeyim: Daha önce, ben Başbakanlıkta çalıştığım dönemde de 2015 yılında vatandaşlara gerçekleştirilemeyecek bir söz verildi maalesef. THY borsaya kota bir anonim şirket, THY'nin biletleriyle alakalı “Şu kadar indirim yapılır.” demek rekabete de aykırı. Nitekim, o zaman bir ay uygulandı, sonra kaldırıldı ama THY Genel Müdürlüme -biz yine yeni Genel Müdürlüme de- aile indirimi ve çocuk indirimiyle alakalı bir öneri sunduk ve o konunun da takipçisi olacağız.

Yükseköğrenime girişle alakalı demiştiniz...

Oğuz Kaan Bey'in akraba topluluk... Yani şöyle: Tabii, işin esprisi de var arkadaşlarla konuştuğumuzda ama çok uzatmak istemiyorum fakat tabii, soy bağı zaten soydaşlarımız. Akraba topluluk din ve dil bağı, tarihi, kültürel bağımız olan toplulukların hepsini biz kastediyoruz yani Güney Amerika'da Los Turcoslar, El Turcolar var; geçen, Mauritius'tan bir vatandaşımız geldi. Mauritius'ta Güney Hindistan'dan 1800'lerin sonunda giden ve Kurtuluş Savaşı'nda bizlere para gönderen Müslümanlar var, bunlar da bizim akraba topluluklarımız yani çok genel olarak tarihi, kültürel bağımız olan topluluklar. Tabii ki bizim ama ehem mühim çerçevesinde birtakım şeylerimiz var.

Bitiriyorum Başkanım.

Tabii ki yoğunluğumuz vatandaşlarımızın yaşadığı Avrupa ve Amerika'ya ama Afrika ve Arap ülkelerinde vatandaşlarımıza yönelik de... Geçen ben Arabistan'daydım, Cidde Başkonsolosluğumuzda vatandaş buluşması yaptık, vatandaşlarımıza yönelik aynı projeleri orada da uygulamaya çalışıyoruz.

Araştırma bursu var, Yunus Emre Bey Vekilimizin sorusu. Araştırma burs programımız var “research scholarship” post doktora ve doktora dönemindeki yabancılara yönelik verdiğimiz bir burs programıdır bu. Araştırmacı, üniversiteden kendi kabulünü alır, biz maddi desteğini veririz. Bir de kâtip programımız vardır, kâtip de bir senelik “mid-career professional” dediğimiz, bilhassa Dışişleri Bakanlığı çalışanlarına -Dışişleri Bakanlığımızla beraber yürütüyoruz- farklı ülkelerin bakanlık çalışanlarına bir sene Türkiye'de Türkçe öğrettiğimiz ve staj gördükleri bir programdır; Avrupa'daki Türklere yönelik zaten arz ettiğim programlar vardı. Bilim diasporası hususunda bir çalışmamız var, TÜBİTAK zaten imkânları çok arttırdı son iki yıldır, o konuda da beraber çalıştık; bilim diasporası hususunda da bizim ayrıca kurum olarak yaptığımız bir çalışma var.

Çok hızlıca hepsini cevaplamaya çalıştım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyoruz, Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tekrardan teşekkür ediyorum davet ettiğiniz için yani arz etme imkânı verdiğiniz için çünkü bazen biz de bir şeyler yapmaya gayret ediyoruz ama belki çok bilinmiyor, acaba kıyıda köşede mi kalıyor? Burada yoğun mesai var, -çok anlatamadığımızı da düşünüyoruz- bu, iyi bir fırsat oldu.

Ben de tekrardan çok teşekkür ediyorum.

Hayırlı ramazanlar diliyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum hem emekleriniz hem çabalarınız, çalışmalarınız, bilgi verdiğiniz için ama şunu gördük ki gerçekten Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının da yılda 2 kere bizimle bir arada olup hemhâl olması, sohbet etmemiz önemli. Çalışmaların devam ettiği bazı konuları da böylece açığa getirmiş oldunuz. Kolaylıklar diliyorum, işiniz kolay değil.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Bir de şöyle bir anekdotu söyleyerek hemen Dışişleri ve İçişleri bürokratlarımızı da davet edelim. Ben Almanya’da ilkokula başladığımda sınıftaki siyah saçlı, kahverengi gözlü tek çocuktum. Onun için, Gülüstan Hanım, ben sizden biraz daha fazla biliyorum bazı şeyleri o noktada.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – O zaman bizi çok iyi anlamanız lazım Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Çok teşekkür ediyorum Abdullah Bey, sağ olasınız.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - Başkanım, hürmetlerimi arz ediyorum, hayırlı ramazanlar diliyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sağ olun.

Değerli arkadaşlar, İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı bürokratları buyursunlar.

Değerli milletvekilleri, gündemimizde 6 tane uluslararası anlaşmayı inşallah görüşeceğiz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Zagreb Büyükelçisi olarak göreve başlayacak olan Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran'a hayırlı olsun, katılımcılara da hoş geldiniz dediğine ve Polis Haftası'nı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Tabii, bugün aramızda Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Yavuz Selim Kıran Bey var. Basına düştüğü kadarıyla ve Resmî Gazete’de de gördüğümüz kadarıyla Sayın Bakan Yardımcımız Hırvatistan nezdinde Zagreb Büyükelçimiz olarak göreve başlayacak. Biz gitmesinden dolayı üzgünüz çünkü Komisyonunda güzel çalışıyorduk, kendisinin de bilgilerinden ve çalışmalarından memnunduk. Hayırlı olsun diyelim. Gerçekten, görev almış olmanızdan mutluyuz ama şöyle bir söz alalım sizden: İlk ziyareti Dışişleri Komisyonu olarak size gerçekleştirelim inşallah, bizi orada ağırlarsınız.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN - İnşallah, şeref verirsiniz Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Tekrar hayırlı olsun, uğurlu olsun diyorum; inşallah hem hakkınızda hem memleketimiz hem de devletimiz hakkında. Orada da başarılı çalışmalar yapacağınıza eminiz.

Tabii yine -eski bir, daha doğrusu eski demeyelim- daha önceki dönemlerde Meclis çatısı altında beraber görev yaptığımız bir milletvekili arkadaşımız Sayın Mehmet Ersoy Bey İçişleri Bakan Yardımcısı olarak bugün bizlerle, ona da hoş geldiniz diyorum.

Yine, tabii ki, Emniyet Genel Müdürlüğünden Genel Müdür Yardımcısı Erhan Bey buradalar, hoş geldiniz diyorum. Bu vesileyle, Türkiye’de şu anda kutladığımız Polis Haftası’nı da Komisyonumuz adına tebrik ediyorum. Rabb’im, inşallah, iyi görevler, kazasız belasız görevler yapmayı nasip etsin.

Gündemin 1’inci anlaşmasına geçiyoruz.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) (**)*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Gündemimizde ilk görüşeceğimiz uluslararası anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'dir.

(2/4159) esas numaralı Kanun Teklifi 4 Şubat 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 11 Şubat 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- *Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Komisyonunda görevli yasama uzmanlarının İçişleri Bakanlığındaki bürokratlara yaptığı değerlendirme toplantısına ilişkin açıklaması*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Dışişleri Bakan Yardımcımıza sözü vermeden önce şöyle bir bilgiyi de sizlerle paylaşmak istiyorum. Geçen hafta, bizim Dışişleri Komisyonumuzda görev yapan Meclis yasama uzmanlarımız, anlaşmalarla ilgili İçişleri Bakanlığımızdaki bürokrat arkadaşlarla bir araya geldiler, bir değerlendirme ve istişare toplantısında bulundular anlaşmalar konusunda, bizim Komisyonunda dile getirdiğimiz bazı eksiklikleri giderebilme konusunda ileriye yönelik olarak bir yol alabilir miyiz diye. Verimli bir çalışma olduğunu arkadaşlardan öğrendim, bunda da devam edeceğiz. Dışişleri Bakanlığını da bundan sonraki toplantıda koordinasyon anlamında inşallah bir araya getireceğiz bizim burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunda iktidarı muhalefetiyle eleştiri olarak dile getirdiğimiz konuları aşabilmek için nasıl bir yol izleyebiliriz diye. Bunu da dikkatlerinize sunmak istedim.

Yavuz Bey, buyurun.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) (Devam)*

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Başkanım; öncelikle zatinalinize ve Komisyonumuzun tüm üyelerine iyi dilekleri için teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Benim için bugün hem heyecanlı hem buruk bir gün. Heyecanlıyım çünkü bugüne kadar onurla yürüttüğüm Bakan Yardımcılığı görevimi -tabii, sizin de ifade ettiğiniz gibi, süreç resmileştiği takdirde-Sayın Bakanımızın takdirleri ve Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle, inşallah, bundan sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin Hırvatistan nezdinde büyükelçisi olarak sürdürmeye gayret göstereceğim. (**)(2/4159) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Bakan Yardımcılığı görevimde bu zamana kadar Dışişleri Komisyonumuzun çalışmalarının içerisinde olmak, Dışişleri Komisyonumuzun gündemine katkı sunmaya gayret göstermek her zaman benim için onur vesilesi oldu ve Komisyonumuzun desteklerini de hem Bakanlık olarak hem de şahıs olarak her zaman arkamızda hissettik, hissetmeye devam edeceğimize de eminim ama bundan daha önemlisi, Komisyon çalışmalarımız bizler için her zaman öğretici oldu. Gerek uluslararası anlaşmaların müzakereleri sırasında burada ifade edilen görüşler gerek bizlere iletilen sorular bizlerin çalışmalarında her zaman yönlendirici oldu ve öğretici oldu. Bundan sonra da burada öğrendiklerimizle inşallah ülkemizi en iyi şekilde temsil etmeye gayret göstereceğiz.

Tekrar teşekkür ederim, çok sağ olun, var olun.

Bu vesileyle bugün ele alacağımız 6 anlaşmadan 1'i, şu anda görüştüğümüz, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma. Tabii, ilk iki anlaşma Özbekistan'ı kapsıyor.

Bildiğiniz gibi, 4 Martta Özbekistan'la ilişkilerimizin kuruluşunun 30'uncu yıl dönümünü kutladık. Bu otuz yılda kardeş Özbekistan'la ortak tarih, dil, inanç ve kültür temelinde güçlü bağlar geliştirdik. Sayın Cumhurbaşkanımızın 2016 yılındaki ziyareti bu bakımdan bir dönüm noktası oldu. O tarihten bu yana, karşılıklı adımlarımızla ilişkilerimize yeni boyutlar kazandırdık ve iş birliğimizi stratejik ortaklık seviyesine yükselttik. Sayın Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği Özbekistan ziyareti de bu bakımdan önemli bir milat oldu ve son derece verimli geçti; ilişkilerimizde ve iş birliğimizde yeni bir dönemin kapılarını da açtı. Taşkent ve tarihi Hive'de tüm yolları süsleyen Türk ve Özbek bayrakları, Özbek kardeşlerimizin ziyaretin her bir durağındaki coşkulu karşılamaları, tarihi bağlarımızın ulaştığı düzeyi bir kez daha teyit ve tescil etti. Ziyaret çerçevesinde, Cumhurbaşkanı Mirzoyev'in önerisi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın mutabakatıyla ilişkilerimizi kapsamlı stratejik ortaklık seviyesine yükselttik. Özbekistan'ın "kapsamlı stratejik ortak" olarak tanımladığı ilk ülke olduk.

Yine, ziyaret vesilesiyle Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantımızı da 2'nci kez gerçekleştirdik. Bu toplantıda imzaladığımız on yeni anlaşmayla ikili ilişkilerimizin ahdi zeminini daha da güçlendirmiş olduk. Bu ortak irade temelinde gelişen ilişkilerimiz, aynı zamanda ekonomik ve ticari bağlarımızdan da güç alıyor. Salgın şartlarına rağmen ikili ticaret hacmimiz 2021 yılında rekor kırarak yüzde 70 artış gösterdi ve 3,6 milyar dolar düzeyine çıktı. 29 Martta imzalanan tercihli ticaret anlaşmasıyla birlikte 5 milyar dolar olan ikili ticaret hacmi hedefimize en kısa sürede ulaşacağımızı düşünüyoruz. 2021 yılında Özbekistan'daki yatırımlarımız da 1 milyar doları aşmış bulunuyor. Özbekistan'da yeni kurulan yabancı şirketler sıralamasında iki yıldır ilk sıradayız. Özbekistan'ın reform ve kalkınma sürecini de elbette destekliyoruz. Yatırımlarımız, tarım, ormancılık, turizm ve yükseköğretim alanlarında görevlendirdiğimiz danışman ve uzmanlarımız bu sürece ciddi katkı sağlıyor. Yine, Afganistan başta olmak üzere, Özbekistan'la bölgesel ve uluslararası meselelerde de yakın iş birliği ve eş güdüm içerisindeyiz. Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde ortak çalışmalar yürütüyoruz. Askerî iş birliğimizi ve savunma sanayisi alanındaki ilişkilerimizi de hızla ilerletiyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyaretinde imzalanan askerî çerçeve anlaşmasıyla bu sahada güçlü bir zemin oluşturduk.

Güvenlik boyutu, kuşkusuz ilişkilerimizi kuvvetlendirmeye önem verdiğimiz en önemli başlıklar arasında. Bu konuda 1993 ve 2003'te iki anlaşma imzalamıştık. 2018 yılında imzaladığımız ve bugün görüştüğümüz anlaşmayla terörizm, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı ve mali suçlarla mücadele gibi pek çok konuda iş birliğimizi genişletme imkânına sahip olacağız. Anlaşma, silah, mühimmat, radyolojik ve radyoaktif maddelerin yasa dışı ticaretinden siber suçlara, her türlü resmi evrakta sahtecilikle mücadeleye uzanan geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Suç faaliyetleriyle mücadele, bilgi ve

analiz paylaşımını, teknik yardımları ve eş güdümü artırıyoruz. Düzenleyeceğimiz eğitim faaliyetlerinin altyapısını oluşturuyoruz. Anlaşma kapsamındaki çalışmaların koordinasyonu için irtibat görevlisi atanması ve değerlendirme toplantıları düzenlenmesi öngörülüyor. Bilgi ve analiz paylaşımlarının ulusal mevzuatlarımız ile insan hakları alanındaki anlaşmalara uygun şekilde yapılmasına, gizliliğin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasına hassasiyet gösterilecek. Türkçe, Özbekçe ve İngilizce anlaşma metinleri arasında uyumsuzlukları gidermek üzere varılan mutabakat çerçevesinde 2021 yılında ilave bir protokol imzalandı ve bu metinler Özbekistan tarafınca onaylandı.

Anlaşma ve protokolün yürürlüğe girmesini teminen gerekli onayın verilmesi hususunda yüce Meclisimizin desteklerini bekliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Yavuz Bey.

Mehmet Bey, söz sizde.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Komisyonumuzun çok değerli milletvekilleri, bu vesileyle aranızda bulunmaktan ve sizlere -kısa da olsa- Özbekistan’la yapmak istediğimiz anlaşmalar hakkında bilgi vermekten büyük mutluluk duyuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özbekistan, özellikle hem suçlularla mücadele alanında hem de eğitim iş birliği alanında çok yakın diyalogumuz olan, özellikle FETÖ’yle mücadelemizde bizi en iyi anlayan kardeş ülkelerden biri olarak her zaman dayanışma içinde olmayı önemseyen bir dost ve kardeş ülkemiz. Bu anlamda Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyaretleriyle başlayan süreçten sonra gelişen anlaşmalar ve ek protokoller süreçleriyle, özellikle hem suçlularla mücadele noktasında mevcut ilişkilerimizi daha iyi noktaya getirmeyi arzu ediyoruz hem de bundan önce gelen anlaşmalarda da -sizler de takdir edersiniz- gerek emniyetimizin gerek jandarmamızın tecrübesi, birikimi ve eğitim potansiyeli itibarıyla dünyada hemen her dost ülkenin, müttefik ülkenin ya da kardeşane duygularla ilişki kurmak isteyen her ülkenin bu tecrübeden istifade etmesini arzu ettiği iki güzide kurumumuz var. Bu kurumlarımıza gelen yoğun eğitim ve eğitim desteği taleplerini karşılamakta gerçekten güçlük çekiyoruz. Özbekistan da bu anlamda elimizdeki tecrübeden, birikimden ve yeteneklerden faydalanma noktasında çok istekli bir kardeş ülkemiz. Biz de bu potansiyelimizle onların yanında olmaya var gücümüzle ülkemizin hem kapasitesini hem de tecrübelerini dost ülkelerimizle paylaşmaya gayret ediyoruz.

Bugün Komisyonumuzun uygun göreceği kanunlarla da arzu ettiğimiz bu ilişkileri en üst seviyeye çıkarma ümidinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Hepinize destekleriniz, katkılarınız için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum Sayın Başkanım, sayın vekillerim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Mehmet Bey.

Şimdi, söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz var ise söz vereceğim.

Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, ben, siz Yavuz Bey’e söz vermeden istedim ama görmemiş olabilirsiniz.

Başta siz Ukrayna savaşına değindiniz -haklı vurgularınız bizim de hak verdiğimiz- bu konuda bir an önce ateşkesin sağlanması, bu insanlık dışı -Bucha’da olsun, diğer yerlerde olsun- görüntülerin sona ermesi konusundaki temenninize bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da katlıyoruz. Bu bağlamda ateşkesin sağlanması konusunda Türkiye’nin yaptığı çabaları destekliyoruz, yeter ki bu acılar dinsin.

Bugüne kadar İstanbul’da olsun, Belarus’ta olsun görüşmeler yapıldı. Umarım, bir an önce yaşanan trajedi sona erer ve mutlaka Bucha’da yapılan bu katliamın, bu vahşetin sorumlularının saptanması ve mutlaka yargı önünde hesap vermesi gerekmektedir, bu görüşünüze de katılıyorum.

Söz isteme sebebim sizi tekrar etmek için değildi yani Türkiye’nin bu dönemde böylesine, tüm dünyayı yakından ilgilendiren bir konuda çok dikkatli politika izlemesi gerektiği konusunda da hepimiz hemfikiriz. Burada vurgulamak istediğim kaygılarım vardı, o yüzden söz istemiştım, onları ifade edeceğim: Şimdi, denge politikası doğru, işte, tarafsızlık politikası doğru ama bir konuya dikkatinizi çekmek isterim, o da şu: Aynı zamanda, ortada çok da insani bir durum var yani tüm dünyanın... Biz de burada işte “acı bitsin, trajedi bitsin” derken, böylesine insani bir durum söz konusuysen, Türkiye’nin, ülkemizin, sizin iktidarınızın -biz muhalefetteyiz ama işte hepimiz bu ülkedeyiz- ülkemizin dünyada bir “ambargo fırsatçısı” gibi algılanmasına neden olacak adımlardan bence sarfınazar etmesi gerekir ya da çok dikkat etmesi gerekir. Neden bahsediyorum? Birkaçını sizler de görmüşsünüzdür, işte “oligarklar” diye bir şey var, Rus lider Putin’e yakın olan isimler. Avrupa Birliği yaptırım uyguluyor, biz katılmıyoruz; Amerika yaptırım uyguluyor, biz katılmıyoruz; tamam BM yaptırımı yok ortada ama biz katılmıyoruz. Ortada BM yaptırımı yok diye işte 1 milyon dolarlık yatların, işte, bilmem özel uçakların böyle rahat bir şekilde Türk havaalanlarını kullanması, Türk limanlarına demir atması, işte, yine bu bahsedilen isimlerin devlet protokolünde gözükmesi... Anlatabiliyor muyum? Yani siz hangi heyettesiniz; Rus heyetinde misiniz, Ukrayna heyetinde misiniz yoksa Türkiye heyetinde misiniz ki gidip Cumhurbaşkanının danışmanının yanında oturabiliyorsun? Bu görüntülere bence dikkat edilmesi lazım. Yani bu kişi görevlendirilmiş olabilir, “arka kapı diplomasisi” diye bir şey var sizlerin yakından bildiği, bunlar kullanılabilir ama bu görüntüler Türkiye’yi zor duruma sokar. Yani “AK PARTİ zor bir duruma girsın, oh ne güzel.” Öyle diyecek bir durumumuz yok bizim. Biz benzer bir durum yaşadık, on yıl önce yaşadık. Yine bir ambargo fırsatçılığı yapıldı ve hâlâ millî bankamız, kendi bankamız Amerika’da yargılanıyor, o bankanın bir bürokratı Amerika’da hapse atıldı yani o yüzden lütfen, bunlara dikkat edin. Muhalefet söylüyor diye yani “Ya, olursa onlar söylesin.” Böyle bir şey de olmasın yani bu görüntüler hoş görüntüler değil. Bu gördüğümüz bölümü, bir de görmediğimiz kaynakların aktığı kayıt içi, kayıt dışı yönündeki söylemler kaygı vericidir. Yani bu ambargoya taraf değiliz ama her an akan bu paralar bir şekilde sisteme Türkiye üzerinden girerse ambargonun, maalesef diyorum, üzülerək tarafı olmak durumunda kalabiliriz. Yani o para Türk bankasından kullanılmaya başlarsa, belki o isimler üzerinden değil ama o isimlere aracılık eden “proxy” isimler üzerinden ki Türk bankacılık sistemi SWIFT’in bir parçası olduğu için doğal olarak bu ambargonun tarafı olabiliriz; o yüzden bu görüntülere dikkat edilmesinde fayda var. Yalnız, tabii ki biz Türkiye’nin çıkarından yanayız ama ortada böylesine insani bir durum da varken, tüm dünya ambargolardan, yaptırımlardan bahsederken ya da Putin’in yakın çevresini baskı altına alarak, bu doğrudur değildir ona girmiyorum ama böyle bir şey varken biz bunun fırsatçısı gibi bir görüntü vermekten -böyleyiz demek istemiyorum- mutlaka kaçınmalıyız. Bu konuda hangi kurumun sorumluluğu varsa, Meclis ise Meclis, Bakanlıksa Bakanlık ya da iktidarsa iktidar, bunların mutlaka üzerine düşeni yapması gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Haluk Koç sözlerinin girişinde söyledi yapılan atamaları ve işte, şu anda salonda da hem Dışişleri Bakanlığımızın mensupları var hem Sayın Bakan Yardımcısı var, Büyükelçi olarak da atandı. Sayın Bakan Yardımcısı ile biz burada hem bu toplantılarda hem onun dışında insani konularda çok faydalı çalışmalar yaptık. Görevinin hayırlı olmasını diliyorum ama bir konuyu gündeme getirmeden edemiyorum. Sayın Bakan Yardımcısı siyasi bir figür, geçmişte siyasete aday oldu. Şimdi, yani Bakan Yardımcısı olarak burada, şimdi Büyükelçi olacak. Bakanlığımızda, şu an Dışişleri Bakanlığında sayıları onlar daha net biliyorlar ama benim sayabildiğim kadarıyla, çünkü atamalarla sayıları sanırım 30’u geçti, 30’u buldu geçti siyasi atama. Ne demek istiyorum siyasi atamayla? İşte, geçmişte bu

koltuklarda oturan milletvekili arkadaşlarımız, geçmişte işte başka kurumlarda çalışmış olan üst düzey yöneticiler, geçmişte Cumhurbaşkanlığında işte, danışman olmuş danışmanlar vesaire. Şimdi, benim hiçbirine bir şeyim yok, kötüdür de demiyorum, hepsi belki alanlarının en iyi isimleri ama şunu hatırlatmak isterim ki tabii ki haddimi de aşmak istemem siz Bakan Yardımcısı olarak burada otururken yani büyükelçilik mesleği bir meslek ve bu meslek yani bir günde burada beş yıl oturduktan sonra “Hadi git Utku, büyükelçi ol.” öyle değil. Çünkü ne? Siz biliyorsunuz, yani aday meslek memuru -işte, kaçınıcı kâtip ben onları bile bilmiyorum- sırayla ve her günü deneyim yani her anı...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Valileri atıyor ama.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – O zaman büyükelçileri vekil de yapmayalım yani.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ama ben... Yani şunu demek istiyorum: Milletvekili seçildiyse, millet tarafından seçildiyse... Ben bakın, hiç kimsenin şahsıyla ilgilenmiyorum ama büyükelçilik makamının bu kadar siyasileştirilmesi doğru değil yani.

SENA NUR ÇELİK (Antalya) – Siyaset de bir meslek değil.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – CHP tarihî uygulamaları ortadayken nasıl böyle rahat konuşursunuz!

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – O yüzden, bakın, büyükelçilik kadroları... Ben söyleyeyim, siz de söyleyin görüşlerinizi ama “büyükkelçilik makamı” dediğimde...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar, söz alarak konuşun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – ...yıllar içinde bir tecrübeyle edinilen ve krizlerin yönetimi bağlamında son derece kritik, Türkiye Cumhuriyeti devletinin çıkarlarını koruyan bir makam. O yüzden, rahat bir şekilde milletvekilimize “Şurayı iyi biliyor, onu gönderelim.” Yani bence çok istisnai uygulanması gereken bir kural ama artık neredeyse 5 büyükelçilikten 1’ine AKP’li bir arkadaşımız ya da Cumhurbaşkanlığında çalışmış bir danışman, bürokrat gönderiliyor; ben bunun doğru olmadığını ve yani hem Dışişleri Bakanlığımızın hem ülkemizin çıkarlarının korunmasına doğrusu istediğimiz ölçüde hizmet etmeyeceğini düşünüyorum. Siz tabii ki yani gelin, işte, siyasete girin, bakan olun vesaire ama hani büyükelçilik koltuklarında yıllarca otuz yıl, kırk yıl dirsek çürüten bu insanlar görev bekliyorlar, birçoğuna görev verilmiyor, bekliyorlar. O yüzden, bu konuyu dikkatinize getirmek istedim.

Tabii, belki bundan sonra da bir araya gelemeyiz siz görevinize gideceğiniz için ama hem bu Komisyondaki hem onun ötesinde insani konularda her zaman aradığımızdaki yardımlarınız için bir kere daha teşekkür ediyorum. Zaten bu görüşmelerimizi de yurttaşlarımızın iyiliği, güvenliği için yaptık ve her zaman milletvekillerine karşı hep en üst duyarlılıkta oldunuz talep, sıkıntı şikayetler konusunda; ona da teşekkür ediyorum. Tekrar hayırlı olmasını diliyorum.

Son olarak da çok kısa bir şekilde, bir gazeteci olarak, gazetecilikten gelen bir mevkidaşınız olarak Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı davasının bu şekilde kapatılmasını yani burada işlenen bir katliamın burada süren davasının siyasetin baskısıyla, onayıyla kapanarak dosyanın da Birleşmiş Milletler raporunda suçlu olduğu yönünde deliller ortaya konulan bir ülkeye, kendi istihbarat raporlarımızda da -muhtemelen biz dinlemedik ama işte, başka ülkelerin yetkilileriyle, gazetecileriyle paylaşıldığını biliyoruz- dinlemelerimizde hangi ülkenin sorumluluğu orta yerde olmasına rağmen kapatılıyor olmasını ben adalete, vicdana, basın özgürlüğüne, insan haklarına, en önemlisi de merhum Cemal Kaşıkçı’nın anısına ihanet olarak görüyorum. Keşke yapılmaydı; dava sürsün yani gelir, gelmez, ben anlıyorum ama böyle kapatmak, siyaset, ekonomik ilişkiler gelişsin, çıkarlarımız işte, şey yapsın diye kapatmak doğru olmamıştır. Tabii ki ben Türkiye’nin çıkarını isterim ama bu şekilde değil yani bu şekilde olmasın. Bütün dünya bunu konuşuyor şu anda. İki yıl önce Sayın Cumhurbaşkanının makale yazdığı “Sonuna

kadar gideceğiz, sorumlular Suudi Arabistan yönetiminin en üstünde” dediği Washington Post’un dün yazdıklarını sizler okumuşsunuzdur. O yüzden, yani keşke böyle kapatılmasaydı. Bu, gerçekten bence sadece iktidar için değil, ülkemiz açısından itibarı zedeleyen bir karar olmuştur. Adalet Bakanlığının da taraf olarak yani onay vermesiyle alınan kararın yanlış olduğunu düşünüyorum; bizi dünya önünde de... Şunu da yargımızın da tarafsız, bağımsız... Ben söyledimde ya değişik platformlarda yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı... “Ya, ne alakası var?” deniliyor. İşte, yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı bu şekilde zedeleniyor. Bunları ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, önümüzde 6 tane anlaşma var. Ben Utku Bey’in sözünü kesmek istemedim çünkü başta bir söz talebi olmuştu, onu sonra yerine getireceğimi söyleydim ama değerli arkadaşlar, lütfen, hepinizden rica ediyorum: Sorularımızı soralım, yapacağımız yorumlar da varsa yapalım, bunu makul bir süre içerisinde lütfen gerçekleştirelim, özellikle rica ediyorum.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Gündemle alakalı.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Gündemle alakalı da devam edersek iyi olur.

Gülüstan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, ben de hayırlı uğurlu olsun diyorum ve aslında Utku Bey’in genel eleştirilerine katıldığımı da ifade etmek istiyorum yani Dışişleri Bakanlığı ve kurumsal birçok şeyde siyasi saiklerle hareket edilmesinin, kişilerden bağımsız olarak ülkenin çıkarlarına, kurumsallığına, yürütmesine zarar verdiğini ifade ederek kısaca kapatayım o bölümü.

Şimdi, bu anlaşma kapsamlı bir anlaşma. Aslında özüne baktığımız zaman, karşılıklı iş birliğini çoklu başlıkta öngörüyor; uyusturucudan tutalım organ kaçakçılığına vesaire vesaire birçok şey var, siber suçlardan vesaire fakat burada bir iki sorun olduğunu ifade etmek gerekiyor. Birincisi, bizim Türkiye’deki terör kavramının genişliği meselesi. Biliyorsunuz, uluslararası kurumlarda da, uluslararası arenada da Türkiye’deki “terör” kavramının muğlaklığı, belirsizliği üzerine çokça tartışma yürütüldü, bu yönde tavsiye kararları da alındı, hatta AB uyum meselelerinde de bunlar gündeme gelmişti yani bunun daha sınırlı ve ne olduğunun anlaşılmasına yönelik bir öneride bulunulmuştu. Şimdi, bu “muğlak” kavramın üzerine Özbekistan’ın da yapısına baktığımız zaman Özbekistan’da da aslında muhaliflere yönelik çok ciddi bir baskı olduğunu görüyoruz, orada sistematik baskılar var, tutuklamalar var yani böyle demokratik bir ülkeden ne yazık ki bahsedemiyoruz. Zaten genç bir ülke, Sovyetler’den ayrıldıktan sonra... Fakat bu anlamdaki bir iş birliğinin açıkçası karşılıklı olarak bütün bu baskıları artıracığına dönük endişelerimizi paylaşmak isterim. Türkiye açısından belki böyle olmayabilir ama özellikle Özbekistan’daki muhalifler açısından bir sorun teşkil edeceğini, oradaki muhaliflerin, gazetecilerin Türkiye’nin paylaşacağı bilgiler üzerinden daha fazla baskı altına alınacağına dair endişelerimizi kayıtlara geçirmek istiyoruz.

Diğer bir şey, 5’inci maddesinde, tarafların, kişisel verileri taraf oldukları anlaşmalara ve insan haklarına uygun bir şekilde paylaşmasını öngörmektedir. Şimdi, bizim kişisel verileri koruma meselemiz de sorunlu. Hatırlarsınız, yine aslında bu vize serbestisi meselesinde 72 kriterden bir tanesi kişisel verilerin korunmasının uluslararası standartlara taşınmasıydı ve Türkiye’nin bu konuda yapısal bir dönüşüm yapmasıydı ama ne yazık ki Türkiye, bu dönüşümünü gerçekleştirmedi, mevzuatı bunun için yetersiz ama daha vahim olan bir şey... Evet, mevzuatımız yetersiz, mevzuatta bir değişiklik ihtiyacımız var ama mevcut iktidarın kişisel verileri kendi bekası için kullandığına tanıklık ettik.

Nerede ettik? 31 Mart yerel yönetim seçimlerinde. Hatırlayınız, sağlık raporu olanlardan kim oy kullanmış, kim oy kullanmamış meselesi üzerine kişisel verilere ulaşıldığını ve Bakanlığın, Sağlık Bakanlığının bu kişisel verileri yani kişilerin en mahrem sağlık bilgilerini paylaştıklarını gördük. Onun için, bu da sorunlu bir mesele. Öncelikle, bizim kendi mevzuatımızı uluslararası düzeye çıkarmamız ve kriterlerimizi gerçekten geliştirmemiz gerekiyor. Bunu yapmadan bizim gidip Özbekistan’la kişisel verilerin paylaşılması meselesindeki anlaşmamızın da yine sıkıntı doğuracağını özel olarak göz önünde bulundurmamız gerekiyor.

Diğer bir şey de, iş birliği maddelerinden “Madde 2. İşbirliği Usulleri” var, (e) maddesinde ki ya yazım hatası ya da çok şey... Şöyle bir şey var: “Kontrollü teslimat ve gizli operasyonlar gibi özel operasyonlar yürütmek için gerekli tedbirleri koordine etmek amacıyla işbirliğinde bulunacaklardır.” Şimdi “kontrollü teslimat” dediğiniz bir uyuşturucu teslimatı mı anladığım kadarıyla? Yani bu mu kastediliyor? “Gizli operasyonlar” dediğiniz Türkiye’nin Özbekistan’da, Özbekistan’ın Türkiye’de yapacağı ya da ortak yapılacak gizli operasyonlar mı kastediliyor yoksa uluslararası çetelerin yapacağı bir gizli operasyondaki iş birliği mi kastediliyor? Onlara dair de bir açıklık getirilmesi sanırım iyi olur ama diyorsanız ki: “Hepsi sır.”, “Hepsi gizli.” diyecek bir şey yok, o zaman daha farklı bir ifadeye ihtiyaç var. “O kadar gizli ki buraya gizli olduğunu bile yazamayacağımız.” şeklinde düzeltirseniz iyi olur.

Teşekkür ediyorum, şerhimizi sonra vereceğiz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Berat Bey, buyurun.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, Özbekistan’la olan ilişkilerimiz Türkiye açısından çok önemli ve değerli; stratejik, önemli ilişkiler ve bu noktada da biz yapılan anlaşmaları önemli görüyoruz, Hükümetimize o noktada gerekli desteği tabii ki sağlıyoruz; bunu ifade etmek isterim öncelikli olarak.

Tabii, Utku Bey’in ifade ettiği, özellikle Türkiye’mizin Ukrayna ve Rusya arasındaki meselede uyguladığı politikaya bence haksızlık içeren ifadeler oldu, bunları bizim kabul etmemiz mümkün değildir. Bir kere “ambargo fırsatçılığı” gibi bir ifadeyi kesinlikle kabul edemeyiz. Türkiye hem Ukrayna’yla hem Rusya’yla da önemli ticari, ekonomik, ilişkileri olan bir ülkedir; önemli yatırımlarımız var, çok önemli iş birliklerimiz var. Türkiye, Birleşmiş Milletler ambargosu söz konusu olmadığı müddetçe bu noktadaki politikasını ortaya koymuştur ve dengeli bir biçimde siyasetini oluşturmaktadır. Bu iki önemli komşumuz arasındaki çatışmanın, kavganın, kan dökümünün bir an önce durdurulması yönünde bütün gayretlerini seferber etmiş durumdadır. Batılı ülkelerin bazılarının özellikle savaşı kışkırtıcı, derinleştirici yöndeki birtakım eylemlerini de tabii ki biz Türkiye olarak dikkatle not etmeli ve ona göre de politikalarımızı hassas bir şekilde belirlemeliyiz. Bütün bunlar, tabii, ekonomik boyutuyla, ticari ilişkiler boyutuyla da Türkiye’nin hayatı çıkarları olan noktalarda da kendi millî çıkarları doğrultusunda adımlar atmasını haklı kılmaktadır. Bu hususta Türkiye’nin özellikle kendi müttefiki olduğumuz ülkeler tarafından belli ambargolara maruz kaldığı, haksız ambargolara maruz kaldığı bir süreçte bu şekilde eleştirilmesini doğru bulmuyoruz. Burada daha bizim dengeli bir değerlendirme yapmamız gerekir.

Aynı şekilde, büyükelçi atamaları hususunda -büyükelçilik makamı da elbette ki siyasi iktidarın da ortaya koyduğu politikalar çerçevesinde, zaman zaman bütün dünya ülkelerinde, önemli ülkelerde gördüğümüz gibi- siyasetçilerin içerisinde de büyükelçi atamalarının çok önemli olduğunu biliyoruz, bunun pek çok örneğini görebiliriz. Tabii ki, elbette ki biz liyakatiyle öne çıkan arkadaşlarımızın siyasi geçmişleri nedeniyle burada haksız bir eleştiriye tabi tutulmasını da kabul edemeyiz. Sonuçta,

ülkemiz adına, millî menfaatlerimiz adına, devletimiz adına faaliyet gösterecek arkadaşlarımızdır ve farklı siyasi görüşlerden, ideolojilerden pek çok büyükelçi arkadaşımızla birlikte çalışıyoruz, önemli hizmetler yaptıklarına da şahidiz. Bu noktada da ben yeni atanan büyükelçi arkadaşlarımıza ve Sayın Yavuz Selim Kıran Beyefendi'ye de Büyükelçimize de -inşallah resmîleşecek yakında- görevinde başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de Komisyonumuzda uzun süre birlikte çalıştığımız, birlikte mesai harcadığımız Yavuz Selim Kıran Bey'e öncelikle teşekkür ediyorum, ardından da tebrik ediyorum; hayırlı olsun yeni görevi.

Tabii, bugün Utku Bey'in Yavuz Kıran Bey'le ilgili ya da onun atanması üzerinden yaptığı eleştiriyi ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum. Bugün Yavuz Bey daha yeni atanmışken, hatta daha yeni görevine bile tam olarak gitmemişken, burada görevinin başındayken, Utku Bey'in onun olduğu ortamda böyle bir atamanın yanlış olduğunu ifade etmesi bence çok şık olmamıştır.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ben hayırlı olsun da dedim ama neyse sözünüzü kesmeyeyim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hayırlı olsun... Yani bugün bu konuyu burada tartışmanın çok şık olmadığını düşünüyorum açıkçası çünkü belki de son kez katılıyor, bilmiyorum. Yani kendisi buradayken... Çünkü biz bu tartışmaları daha önce de yaptık, biz burada bunları konuştuk; yine, aynı şekilde Utku Bey daha önce burada benzer görüşlerini ifade etti, bunlar bilmediğimiz görüşler değil. Ama arkadaşlar, bunun yanında, tabii, büyükelçilik görevleri illa böyle olacak diye bir şey yok, bunun örnekleri var. Mesela, bugün Türkiye'deki Amerika Büyükelçisi siyasi bir atama, dünyanın gelişmiş ülkeleri de bu tip uygulamalarda bulunuyorlar. Türkiye'de de bizim arkadaşlarımız, bu milletin insanları oraya atanıyorlar. Oraya atandıktan sonra da elbette ki görevin gereğini yerine getireceklerdir diye düşünüyorum. Ya, mesela, Utku Bey şu ana kadar yapılan atamalarda hoşuna gitmeyen herhangi bir davranışla, bir muameleyle mi karşı karşıya kalmıştır? Mesela, ne olmuştur da böyle büyükelçilik mesleğini de töhmet altında bırakacak şekilde siyasi atamalarla ilgili bu ifadeler kullanılmaktadır? Yine, kaldı ki sanki siyasi olarak veya ahabap çavuş ilişkisi üzerinden atandığı imasında bulunuyor kendisi; bunun dayanağı nedir, neye dayanarak bunu söylüyor? Geçmişe bakalım, geçmişte sadece büyükelçilerin meslek memuru olarak atandığı dönemlerde de bu haksızlık tartışmaları, yine benzer tartışmalar bu ülkede yaşanmıştır. Dışişleri Bakanlığına girmenin ne kadar zor olduğunu ve o dönemde bu haksızlık tartışmalarının da konuşulduğunu hep biliyoruz.

O yüzden, arkadaşlar, artık, böyle atamalar bence önümüzdeki dönemde Türkiye'de de yaşanacak ve burada önemli olan liyakattir, burada önemli olan kişilerin o göreve olan yeterliliğidir. Bu anlamda da yapılan atamalarla ilgili bence daha dikkatli ve mesleği de töhmet altında bırakmayacak şekilde konuşmak gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Yunus Bey, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de tabii, başta, Sayın Kıran'a yeni görevinde başarılar diliyorum.

Ancak bu önemli bir konu yani bu konuştuğumuz, şu anda gündeme gelen siyasi atamalar konusu önemli bir konu. Şu sebeple: Bir büyük problemin bir parçası, bunu görmemiz lazım; o da Türkiye'nin kurumsuzlaştırılması, var olan kurumların iş yapma tarzının, geleneklerinin ortadan kaldırılması. Yani Dışişleri Bakanlığıyla ilgili konuştuğumuz sorunlar sadece siyasi atamalar değil; Bakanlığın, Türkiye'nin dış politikasının oluşmasında, siyasetinin planlanmasında geçmişteki işleviyle kıyaslandığında çok farklı bir yerde olduğu görülüyor. Yine, geçmişte Türkiye'de -hatırlayın- Dışişleri Bakanlığı...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – O farklılıkları biraz açar mısınız, ne gibi farklılıklar var?

YUNUS EMRE (İstanbul) – Açayım Hanımefendi, tabii, söyleyeyim.

Bir örnekle açayım: Bakın, geçmişte haftanın bir günü Genelkurmay İkinci Başkanı, MİT Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı hem kendi aralarında hem devlet büyükleriyle toplantılar yaparlardı ve Türkiye'de özellikle bu türden bir kurumun, Dışişleri Bakanlığı gibi kurumsal işleyişi bulunan ve bir hafıza oluşturmuş bir kurumun Müsteşarlığı çok önemli, kilit bir görev olarak görülürdü. Bugün, başta Müsteşarlık konumunun ortadan kaldırılması dâhil olmak üzere, Türkiye'de bu alanda görevini tam bilmediğimiz yeni mecralar ortaya çıktı. Yani bir yanda “İletişim Başkanlığı” diye bir yer var, bir yanda Sayın Cumhurbaşkanının sözcüsü var, bir yanda -tabii, Dışişleri Bakanlığı dışında siyaset planlama ihtiyacı var anlaşılan ki- yine Cumhurbaşkanlığı sarayında güvenlik ve dış politikayla ilgili bir politika kurulu var. Bu örnekleri çoğaltabilirim.

Şimdi, bu siyasi atamalarla ilgili benim söz alma amacım ise şuydu: Bakın, her şeyi doğru tartışmak lazım yani Türkiye'deki örneği “ABD'de de var.” diye anlatamazsınız arkadaşlar, kusura bakmayın. Yani ABD'de olan şey...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Dünyanın gelişmiş bir ülkesi.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Anlatayım, tabii, müsaade buyurun, ben sizi dinledim.

Şimdi, Amerika Birleşik Devletleri'nde sadece büyükelçi atamaları için değil, bu türden birçok kritik görev için bir parlamento süreci var, bunu görmeniz lazım yani Kongrede, Senatonun ilgili komitesinde atanacak kişi komitenin karşısına bir oturuyor, bütün hayatı didik didik ediliyor, bütün bu görüşmeler büyük ölçüde yayınlanıyor, sorular yanıtlanıyor. Komisyon hem bu konuda bilgileniyor hem bir test yapıyor orada “Gerçekten bu işi yapabilir mi?” diye ve bir karar veriyor. Şimdi, bütün bu süreçlerin olmadığı yani atamayla ilgili, görevlendirmeye ilgili hiçbir objektif ve şeffaf sürecin olmadığı bir şekilde atama yapacaksınız, öyle atamalar yapacaksınız ki atadığınız insan sonra Türkiye'de gazetelerde “Emlak komisyonculuğu yapılıyor.” diye haber olacak ve bununla ilgili bir tektzip falan gönderilmeyecek. Yazı yayınlandı arkadaşlar, bunları biliyorsunuz. Sizin döneminizde büyükelçi atanmış bir kimse Meclisin soruşturma komisyonunda sorgulandığında “Hediye almak bir Türk geleneğidir.” demiş bir insan. Böyle bir insanı Cumhurbaşkanının kararıyla büyükelçi olarak gönderdiniz. Bakın, bunların kayıtlara girmesi lazım, tutanaklara girmesi lazım. Aynı insanın büyükelçi atanacağı haberi çıktıktan sonra -Ankara'da anlaşmazlık olduğu, yine basında yer aldı- aynı insanın eş sosyal medyada bir paylaşım yaptı; hatırlıyorsunuz değil mi, ne dedi? “Konuşursam, ne olduğunu yazarsam kıyamet kopar.” dedi.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yavuz Selim'in bağlantısı ne yani niye demoralize ediyorsunuz?

YUNUS EMRE (İstanbul) – Geleceğim, bir saniye efendim.

Şimdi, müsaade ederseniz...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Müsaade ediyorum.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Burada hep böyle...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Şimdi, bir dakika... Siz bir defa, bakın, şunu yapmayın: Muhalefete nasıl...

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Dakikası yok mu bunların?

YUNUS EMRE (İstanbul) – Müsaade eder misiniz?

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Ne müsaadesi ya!

YUNUS EMRE (İstanbul) – Beyefendi, bakın, sizi nezakete davet ediyorum, benimle böyle konuşamazsınız! Benimle böyle konuşmaktan sizi menediyorum, lütfen.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Arkadaşlar, lütfen, bir saniye...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Hakınız yok, rica ederim.

Ben bir milletvekiliyim, sizin arkadaşlarınız az önce benzer yorumları yaparken niye müdahale etmediniz?

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Yunus Bey, bir saniye, lütfen...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Böyle şey olur mu, rica ederim.

Siz az önce gündemle ilgili mi konuştunuz Sayın Çonkar?

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Gündemle ilgili konuşun.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR - Arkadaşlar, bir saniye.

Öncelikle üslubumuza dikkat edelim arkadaşlar.

YUNUS EMRE (İstanbul) – O uyarıyı oraya yapacaksınız Beyefendi.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Üslubumuza dikkat edelim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – O uyarıyı oraya yapacaksınız.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Uyarıyı size yapıyorum.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Bana değil, oraya yapacaksınız.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Size yapıyorum.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Niyazi Hocam, lütfen.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Neden bahsettiğimi de...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Uyarıyı oraya yapacaksınız, ayrıca benim sözümü kesemezsiniz bu şekilde. Ben bir şey anlatıyorum burada, olayı çarpıtmayın.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Yunus Bey, burada şu anda ben Komisyon Başkanı olarak bu tarz bir tartışmaya müsaade edemem.

YUNUS EMRE (İstanbul) – İşte, arkadaşınıza söyleyeceksiniz.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Ben şahsınıza yönelik bir ifadede bulunmadım. Herkes, lütfen, üslubuna dikkat ederek görüşmeleri uygun bir çerçeve içerisinde devam ettirmeye nezaket göstern.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Burada delilli-delilsiz şeyler dinlemeye gelmedik.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Sayın Hocam, lütfen, karşılıklı tartışmaya mahal vermeden...

Lütfen, burada görüşeceğimiz anlaşmalar var, süre elbette ki bu noktada dikkat edilmesi gereken bir nokta çünkü uzadı toplantımız. Bu noktada siz de lütfen, sözlerinizi toparlayın ve ifade ettiğiniz görüşleri de özet bir şekilde toparlarsanız memnun olurum.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, benden örnek istendiği için ben bir örnek anlattım. Örnek şahsiyetin kamuoyunda nasıl tanındığını, hangi olaylarla hatırlandığını ve eşinin bu sosyal medya paylaşımı sonrası göreve getirilmek durumunda kaldığını anlattım ve benden bu örnek sorulduğu için anlattım, başka örnekler de anlatabilirim.

Mesele şudur: Bakın, siyasi atamalar prensip olarak bizim benimsediğimiz bir şey değil ama olabilir, bir itirazım yok, dünyada örnekleri vardır, doğru ama burada belli prosedürlerin olması gerekir.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sizin söylediğiniz bu ama zaten.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Müsaade eder misiniz?

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR - Mustafa Bey, dinleyelim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ve bu kimselerin Türkiye’nin o ülkelerle ilişkilerinin, dostluğunun gelişimine katkı yapabilecek bir arka planının olması gerekir.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – E, fazlası var ama yani sizin de doğruyu söylemeniz lazım.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Müsaade eder misiniz, doğruyu söylüyorum efendim. Hayatında ilk defa o ülkeye giden insanları büyükelçi yaptığınız örnekler var, rica ediyorum yani.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama şu anda olan kişi değil yani.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Derya Hanım, sözlerini tamamlasın, daha sonra size de söz vereceğim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Hayatında ilk defa o ülkeye giden insanları büyükelçi yaptığınız örnekler var.

O sebeple, bakın, Dışişleri Bakanlığının genç bürokratları arasında bu konunun yarattığı ciddi bir hayal kırıklığı var, bunu da bilmesini isterim Komisyonumuzun. İstifa eden pırlıl pırlıl insanlarımız var kendilerine Bakanlıkta bir kariyer geleceği göremediği için. Bunlar Türkiye’nin meselesidir. Biz bunları söylerken bir şahısla ilgili söylemiyoruz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bakanlıktan büyükelçi olmuş bir sürü insan var. Niye, sanki..

YUNUS EMRE (İstanbul) – Efendim, şüphesiz ama müsaade eder misiniz. Bakın, bu sayılar artık normal sınırları aştı. Siyasette belli bir makam verilemeyen insanlara, milletvekili sırasına giremeyen insanlara verilen bir paye hâline gelmeye başladı; biz bunu söylüyoruz.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Ne münasebet!

YUNUS EMRE (İstanbul) – Müsaade edin, müsaade edin.

Biz bunu söylüyoruz; bu, kötü bir şeydir; bu, Türkiye için iyi bir şey değildir. Siyasi atamada, az önce söylediğim gibi, hem belli prosedürlerin, atamayla ilgili liyakat, ehliyet bakımından belli prosedürlerin işletilmesini gerektirir, bir yandan da gerçekten herkesin vicdanında ülkemizin o ülkeyle ilişkilerinin derinleşmesine yardımcı olabilir görüşünün oluşmasını gerektirir.

O sebeple, Sayın Başkan, yani ben bunları bu şekilde konuşmak istemezdim ancak yani bana örnekler sorulduğu için söyledim. Türkiye’nin kurumsal bir işleyişe, ehliyete, liyakate ihtiyacı var; bundan uzaklaşması tabii ki eleştiri konusu olacaktır. Bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI AHMET BERAT ÇONKAR – Teşekkür ediyorum.

Kamil Hocam, buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, tabii, bizim mütemadiyen yaptığımız bu toplantılarda benim sıklıkla ifade ettiğim bir şey vardı, bir ilkesel hatırlatma babından bir mesele vardı, diyordum ki: Yani gerçekten mevzu ne olursa olsun gündeme bağlı kalarak, Sayın Başkan sürekli söz verirken gündeme bağlı kalmak kaydıyla ya bir zaman tahdidi uygulansın ya da gündem dışı... Yani önümüze gelen neyse onun hakkında konuşalım, o konuda bilgileneelim, gelenler de bizi o konuda aydınlatsınlar ama maalesef siyaset fetişizminden bir türlü kurtulamıyoruz. Hepimiz için söylüyorum, bundan kimse bireysel olarak bir şey alım şeyine girmesin.

Şimdi, arkadaşlar, yani biz yasama organıyız, gerçekten güzide bir Komisyonun mensuplarıyız. Komisyonun hareket alanı, etkinlik alanı çok sınırlı ve belli; uluslararası ilişkiler, dış ilişkiler bağlamlı meseleleri dikkate alıyoruz. Burada da, efendim, iki ülke arasındaki çeşitli farklılıkları içeren ilk 2 madde, diğerleri farklı ülkeleri içeriyor, ikili anlaşma ağırlıklı meseleler...

Ben şimdi, bakınız, siyasete, partideki sorumlu olduğum Genel Başkan Yardımcılığı alanım da bununla ilgili olmasına rağmen imtina ettim düğmeye basmaya çünkü konuşulacak çok fazla bir şey yok. YTB'yi dikkatlice dinledik, dikkatimi çeken bir şeyi gündeme getirdim ama burada maalesef siyasetin öyle bir fetişizmi var ki yani “Hazır fırsat ele geçmişken ben de özellikle kayda da alayım ya da aldirtayım, bir şekilde mesaj vereyim, bu konuda da bak, ben de bir şeyler söyledim.” psikozuna giriyoruz.

Şimdi, siyaset nedir arkadaşlar? Siyaset bir meslek değil, siyaset her meslekten faydalanan bir etkinlik alanıdır. Dolayısıyla şuraya baktığımız zaman, milletvekillerine, bu mesleki çeşitliliği çok açık ve net bir şekilde görüyoruz. Niye birbirimize gerçekten haksızlık ediyoruz, kendimize haksızlık ediyoruz? Yani hepimiz farklı meslek gruplarından geldik burada yasama organına katkıda bulunma adına. İçimizde sağlıkçı var, bürokrat var, hukukçu var, doktor var, öğretim üyesi var, gazeteci var, var da var. Şimdi, peki, ne kadar siyaset yapacağız? Bir tercih yaptık, yasamaya katkıda bulunacağız; deneyimlerimizi, mesleki kazanımlarımızı buraya aktarıp ülke adına bir şeyler sağlamak niyetindeyiz. Peki, siyaset kısa ömürlü de olabilir yani ebet müddet bir faaliyet değil yani bizim profesyonelle yaptığımız meslekler gibi değil, belirli bir sınır olsun; otuz yıl, 67 yaşına kadar “academia”da hizmet edeceksin diye garantisi yok; siyaset bir var, bir yok. Peki, siyaset sonrası yok mu olacağız, buharlaşacak mıyız, meslekle küs mü kalacağız, mesleğimizle ilgili geri dönüşlerimiz olmayacak mı? Yani Haluk Hoca ameliyat yapmayacak mı, başhekim olamayacak mı, bir dekan olamayacak mı?

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – 67’yi geçtim, olamam.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bu aralar ona da uğraşıyorum, onu da yükselteceğiz.

Ya arkadaş, gazeteci gazeteciliğine devam etmeyecek mi? Hatta hâlihazırda devam ediyor, bazen böyle ikircikli faaliyetler de var. Şimdi, Dışişlerinde bugün çok güzel bir giriş yaptık. Tabii ki istatistikleri kullanacağız. Yani komşunun tavuğu bize hep böyle kaz geliyor. Ya, arkadaş, kendi değerlerimize, kendi yaptıklarımıza, ilkelerimize sahip çıkalım; elbette ki ilkesel bir tutarsızlık varsa onu gündeme getirelim. Mesela ben eleştirilerin şu boyutta olmasını isterdim, ben de yaparım zaman zaman: Liyakat ve ehliyet çok esas alınmalı, kim olursa olsun, babamın oğlu da olsa. Eğer atandığı kurumla ilgili bir doku uyumsuzluğu, bir yetersizlik söz konusuysa bu bağlamda -tabii siyaset adına- bizim bir şeyler söyleme hakkımız vardır ama mesleğinden dolayı, efendim, siyaset yapmış olmasından dolayı... Ben, şimdi, siyasetten sonra ne yapacağım? Ben ne yapacağım yani üniversiteye gidemeyeceğim, ben bu kadar emek veriyorum, efendim, Dışişlerinde bir görev alamayacağım, elçi olamayacağım. Niye?

Siyasete bulaştım. Ya, şimdi, Sayın Dışişleri Bakanı bununla ilgili sorulara –hiç unutmuyorum– aylar öncesinde –Sayın Bakanım da varsa istatistiği tekrar versin bize lütfen– diğer çok gelişmiş ülkelerle kıyaslama yapıp oranlar verdi. Siyasetten gelen Dışişleri mensuplarının yani büyükelçiliklerin sayısı, oranıyla bizimki arasında dağlarca fark var. O çok âlâyıvalayla “Efendim, senatörün karşısına çıkardılar, şöyle yaptılar, böyle yaptılar.” denilenler dâhil, o ülkede bile yüzde 50’nin üzerinde siyasi atamalar Dışişlerinde görev alıyor, bırakın büyükelçiliği daha stratejik kurumlarda görev alıyor. En son, işte, Belediye Başkanınızın görüştüğü Büyükelçi, sadece salt bir siyasi değil, kutup değiştirmiş, davasına ihanet etmiş bir siyasetçi; cumhuriyetçilerden görünmüş, cumhuriyetçi olmayıp cumhuriyetçileri satıp demokratların arasına girmiş, siyaset yapmaya çalışmış, sonra da ödüllendirilmiş bir adam ama onunla görüşme, onunla fikir alışverişini yapmayı bu kadar idealize eden bir yapının burada...

Ben tanıklık ederim, Sayın Bakan Yardımcımız, hakikaten, bu işi bugüne kadar liyakatiyle yaptı, keşke bütün atamalar Yavuz Selim Kıran gibi olsaydı. Bunu deyin, bunu diyelim; eyvallah, bunu kabul ederim ama bugün onun bu kadar... Böyle hakikaten nezih bir ortamdayız, bizlerle diyalogu çok iyi, sizlerle iyi, daha yeni atanıyor yani kursağında bırakmadan tebrik edelim, hayırlı olsun... Keşke bütün atamalar... Bakın, bunu da bir eleştiri olarak alın, korkmayın yani ben de yapıyorum eleştirimi ama sebep-sonuç ilişkisi kurarak yapıyorum. Liyakatte, ehliyetinde hiçbir sıkıntısı yok çünkü birlikte çalıştık, burada defaaten birlikte bazı meseleleri gündeme getirdik. Şimdi, burada bunu kaşıyarak, geçmişten örnekler vererek, efendim, kötü örneği emsal göstererek... Bakın, kötü timsal emsal olmaz. Buradan Yavuz Selim Bey’i demoralize etmenin ne anlamı var? Ben buradan böyle bir çıkarım yapıyorum, bunu haksızlık diye görüyorum. Ama buradaki eleştiriler... Yani, Sevgili Kardeşim, Sevgili Hocam, yarın senden iyi bir rektör olur. Bak, burada konuşurken dedik ki: “İyi bir akademisyendir, birikimi vardır.” Utku Bey, gerçekten duayen bir gazeteci, hâlâ yapıyor zaman zaman ama ben akademisyenliğimi yapamıyorum. Şimdi, yarın siz Türkiye Gazeteciler Derneği Başkanı oldunuz ya da yönetiminin başına geldiniz, “Olur mu canım, siyaset yaptı.” Ya, bu siyaset böyle cüzzamlı bir şey gibi değil. Burada, aslolan, aldığı sorumluluğu, liyakatiyle kanununa, kuralına uygun deruhte edip etmemesi. Buradaki yoğunlaşacağımız bu; takibe alacağımız, monitör edeceğimiz mesele bunlar olmalı. Yoksa, şüpheyi esas kılip baştan bunu tu kaka gibi gösterip o kapıyı kapatmanın kendimize de hakaret olduğu kanaatindeyim. Ya, biz ne olacağız peki? İki yıl sonra seçim var, seçim bitti. Yani, bizim için, efendim, bir tasarruf düşünüldüğünde ya da yapmak istediğimiz bir şeyi ne yapacağız? “Aa, siyasetlendik biz, cüzzamlı olduk, dolayısıyla biz onu yapamayacağız.” Bir o.

Bir de bu oligarklar meselesi. Yani, şimdi, Rusya ile Ukrayna savaşı devam ediyor. Biz ısrarla diyoruz ki savaşın kazananı yok, efendim, insanlar ölmesin, Allah korusun, bize bile bu kadar yansıması varsa oradaki insanların hâli, ahvalı ortada ve Allah’a şükür, bizim bu barışçı duruşumuz -yani burada siyaset değil, siyasetüstü bakalım meselelere- yani her taraftan takdir görmesine rağmen, her iki tarafın da ancak barış ihtimali söz konusu olacaksa bu Türkiye üzerinden ya da Türkiye’deki heyetler üzerinden yapılabilir olasılığını gündeme getirdiği bir süreçte, efendim, bir oligark meselesini çıkararak mesafe katedilmiş bir süreci galebe çaldırmamak lazım. Yani, bu oligarklar düne kadar tu kaka değildi, bu oligarklar gerçekten Batılı ülkelerin hepsinde varken, en üst düzeyde devlet yöneticileriyle görüşürken, kulüpleri satın alırken, bankalarda hesapları ve şunları bunları varken ciciydiler de bugün, efendim, savaş oldu, birileri tu kaka dedi diye, efendim, bizim de bunlara selam vermeyip nasıl olur da şeye gelir? Ya, adam gelmiş, selam vermiş, görüşmüş, merhaba demiş. Yani bu niye böyle algılanıyor, anlayamıyorum. Burada bizim gerçekten tarafımızın belli olması lazım. Burada ülkemizin ali menfaatleri ortada.

Mesele büyükelçilerden açılmışken ben de bir istatistik vereyim, bir bakın siz de: Önce büyükelçi olup da siyaseti düşünenlerin çoğunluğu hangi siyasi partide siyaset yaptılar. Ben buna rağmen, bu gerçeği bilmeme rağmen hiçbirinin şahsiyetiyle ilgili en ufak bir şey söylemedim çünkü benim için

aslanan onların büyükelçilik faaliyetleriydi. O konuda değerlendirmemi yaptım, yorumumu ortaya koydum ve notunu verdim. Ama daha sonrasında yaptığı siyasi tercihten hareketle “Aa, böyle bir siyasi tercihi olduğu için bana göre onun büyükelçiliği de çok fazla kıymetiharbiye teşkil etmez.” demedim diyorum.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Bendeki sırada şu anda Niyazi Bey var, Niyazi Bey’den sonra Derya Hanım var, ondan sonra da bu anlaşmayla ilgili soru-cevabı kapatıyorum.

Buyurun Niyazi Bey...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Biraz daha hızlandırırsak Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – E, ben bunu başta söyledim ama işte...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – İktidar bizden fazla konuşuyor vallahi.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz saatlerdir konuşuyorsunuz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ya, siz sataşacaksınız, biz cevap vermeyeceğiz, öyle mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, Allah aşkına...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani açık sataşıyorsunuz ya.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yani, ayıp ya!

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar, Niyazi Bey’e söz verdim.

Niyazi Bey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bu kadar açık sataşacaksınız, biz cevap vermeyeceğiz, susacağız yani.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Hayır, hayır, teklif ediyorum, dakika tutulacak bundan sonra.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Niyazi Bey’e...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, her defasında usulle ilgili teklifte bulunuyorum; kim ne kadar konuştuysa...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kişisel bir şey söylemedik ki, kurumsal bir şey söyledik.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar... Arkadaşlar... Arkadaşlar, bir saniyenizi rica edebilir miyim.

Arkadaşlar, lütfen... Niyazi Bey’e söz verdim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – İktidar olunca konuşmayacak mıyız yani “İktidar konuşuyor.” demek ne demek ya?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Mustafa Bey... Mustafa Bey...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – İktidar bizim on katımız konuşuyor diyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Saatlerdir siz kaç defa söz aldınız ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Başkan “Hızlandırılalım.” derken, bize söz hakkı verirken şöyle diyor: “Lütfen, konuyla ilgili ve hızlı.” Biz de öyle konuşuyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Gülüstan Hanım...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – İfade özgürlüğüne mi karşısınız siz yani konuşulmasına mı karşısınız?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar, bir dakika...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sürekli bizi uyarıyor, tek taraflı uyarı olur mu? Lütfen yani...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Gülüstan Hanım... Bir dakika arkadaşlar...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz uyardınız Hanımefendi, siz uyardınız.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Derya Hanım, bir saniye...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ya, Allah aşkına, böyle bir şey var mı siyasette ya?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Mustafa Bey... Bir dakika... Bir dakika...

Şimdi, bakın, bana eğer dersenez ki: “Bizim sözlerden önce...” veya “Öyle bir şekilde söylüyorsunuz.” ben bir kere herkese söylüyorum, bir.

Başkan olduğumdan beri nasıl bir usulle yönettiğimi -siz yeni katıldınız, daha sonra katıldınız Komisyonumuza; diğer arkadaşlarınıza sorabilirsiniz- burada herkes biliyor; kimsenin sözünü kesmemek üzere, mümkün olduğu kadar müsamaha içerisinde takip ediyorum. Bazı konular olduğu zaman, kendimin kabul edemediği veya Meclisle alakalı durumlar olduğu zaman görüşümü belli ediyorum. Ama siz dersenez ki: “İktidar şu kadar konuşuyor, muhalefet bu kadar konuşuyor.” Kayıtlara gireriz, kayıtları çıkarırız; o zaman kimin ne kadar çok konuştuğu belli olur; bu iki.

Benim yetkimde olan süre sınırlamasını bugüne kadar kullanmadım. Gülüstan Hanım, bununla ilgili söz vermeyeceğim; lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Bir şeyi düzeltmek istiyorum, yanlış anladınız.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bitireyim lütfen, lütfen bitireyim, lütfen bitireyim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tamam, bitirin tabii ki buyurun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Lütfen bitireyim.

Yetkimde olan süre sınırlandırmasına başvurmadım, vurmak da istemiyorum. Ama bütün arkadaşlardan -daha artık ne kadar net söyleyeyim- tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımdan özellikle, hassaten rica ediyorum; beni süre sınırlaması koymak durumuna getirmeyin. Lütfen, herkes konularla alakalı, makul bir süre içerisinde görüşlerini, fikirlerini, eleştirilerini dile getirsin.

Ayrıca bir şey daha söylemek istiyorum: Değerli arkadaşlarımız burada, bürokrasiden ve bürokrasiyi temsilen burada olan arkadaşlarımız. Ama lütfen, siyaset kurumu olarak onların da önünde, belli bir noktada, birbirimizle olan münasebetler içerisinde olalım.

Evet, Niyazi Bey’e söz vermiştim. Niyazi Bey’e verdiğim sözden devam edeceğim.

Kusura bakmayın, sözünüzü biraz bölmüş olduk.

Buyurun.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Teşekkür ederim Başkanım.

Biz, genelde hep dinleyici durumundayız yani fazla söze girmiyoruz. Buradaki sükûtumuz yani hep söylenenleri kabul ettiğimiz anlamı taşımaz. Bu Komisyonda, biz hani zamanı çok çalmayalım, zaman kaybı olmasın düşüncesiyle çoğu zaman söz almıyoruz.

Haluk Hocama teşekkür ediyorum. Baştan, tabii, eleştirileri oldu. Biz eleştiriye açığız, yapıcı eleştirilerin başımızın üzerinde yeri var ama temelsiz eleştiriler, hiçbir temeli olmayan eleştiriler bu Komisyonda olursa buna da hiç kimse ses çıkarmayacağımızı beklemesin.

Bir defa, Dışişleri, Hariciye geçmişi olan bir Bakanlığımızdır, gelenekleri vardır; bugüne kadar da hep bu gelenekler devam edegelmiştir. Yaptığı atamalara ben baktım yani orada 40'a yakın atama var. Yani içlerinden birisini tanıdım, daha önce yurt dışında görev yaparken konsolos veya başkonsolos yardımcısı olan bir hanımefendi, bir ülkeye büyükelçi olmuş; sevindim. Yani bunun neresi siyasi bir atama? Yani 1, 2, 3, 5 de olabilir. Yani biz siyaset dışı... Siyaseti sakıncalı bir şey mi görüyoruz? İşte, burada, Komisyonunda, daha önce büyükelçilik yapmış arkadaşlarla görev yapıyoruz. Yani artık ülkenin, tarihin gidişatını, gelişmeleri takip etmemiz lazım.

Şimdi, Yunus Emre Hoca'nın söylemlerine biraz şey yapamadım yani onun için bir tepkim oldu. Yani biz Yunus Emre Hoca'dan bu tepkileri, bu, eskiye dayanan yani dedikodu gibi işleri beklemiyoruz.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ben size haberleri göndereyim toplantıdan sonra.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Şimdi, Hocam, yani şeydir: “Şu zaman şöyle oldu, bu zaman böyle oldu.” Yani bunlar geçmişteki olaylar. “Hatasız işler yapılıyor.” da demiyoruz, olabilir bazı şeyler ama yani burada, bizim konumuz, şimdi yapılan atamalarda... Şimdi, Yavuz Bey'i Komisyonumuz öteden beri hep tanıyor, biliyor. Yani bence isabetli bir atama oldu. Yani kendisi de inşallah bizi Zagreb'e davet eder, orada misafiri oluruz yani.

Ben atamalarla ilgili yapılan tenkitleri yerinde görmedim çünkü yakından biliyoruz, bilmiyoruz; biraz afaki bir değerlendirme oluyor, bir haksızlık oluyor bu arkadaşlarımıza. Bunları biz icraatları başında görelim yani liyakatlerini, ehliyetlerini icraatlarıyla görelim; icraatlarını gördükten sonra tenkit edebiliriz. Bu eleştiriler yersiz oldu; onun için, bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Niyazi Bey.

Derya Hanım, siz de lütfen süresi içerisinde bir eleştiri veya görüş ifade ederseniz; teşekkür ederim. Buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yok, yok, sıkıntı yok Başkanım.

Zaten ben de çok söz alan, çok müdahale eden bir insan değilim normalde. Biz de bazen eleştirileri görüyoruz ama her şeye de müdahil olmak istemiyoruz gerçekte. Ama ben de Yunus Emre Bey'in dediğine gerçekten takıldım çünkü biz burada kaç Dışişleri Komisyonu toplantısı yaptık ve bunların çoğunda Yavuz Selim Bey burada bize geldi ve her kanun maddesinde hepsini, muhalefetin olsun bizim olsun tüm soruları, tüm cevapları çok güzel bir şekilde açıklayan, hepimize uygun bir dille açıklayan ve olayı yöneten bir kişiydi burada. Bu kişinin böyle güzel bir göreve gelmesi neticesinde bu söylemlerin olması beni gerçekten üzdü; Yavuz Selim Kıran'ın üstünde üzdü gerçekten çünkü siz dediniz ya “Bu işte başarı için, bu işi bilen, orada iyi bir sonuç getiren bir kişi olması gerek.” Yani bunu zaten hepimiz burada gözümüzle gördük, her kanun maddesine en hâkim, olayı ve sorunu en çözümcül olarak anlatan kişiydi kendisi. “Üst düzey gelmeli.” diyorsunuz ya, bana göre şu anda Dışişleri Bakanlığında en üst düzey kişilerden birisi olarak bu işi yönetti. Ben o yüzden kendisine de yeni görevinde başarılar diliyorum.

Bir de pek çok atama oluyor yani biz de bazen yanımıza danışman da alıyoruz, başka görevlerde de bulunduk, orada da yanımıza aldığımız kişiler oluyor yahut farklı görevlendirmeler oluyor; hepsi aynı şeyde olmayabiliyor, birisi daha iyi yapıyor, birisi daha orta yapıyor yahut bazı kişiler bazı görevlerde daha iyi oluyor, bazı göreve gelince daha farklı sonuçlar olabiliyor. Bunlar yaşanarak görünüyor bazen ama böylesine başarılı bir kişiyle bunu mukayese etme... Bugün ters bir gün oldu bence, onu tekrar belirtmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Yavuz Bey, söz sizde.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Başkanım, esasen Gülüstan Hanım'ın anlaşmayla ilgili iki yorumu olmuştu; onu da yorum olarak değerlendiriyoruz, cevap verebileceğim bir husus yok.

Bir de Kamil Hocamın dışarıdan atanan büyükelçi oranıyla ilgili bir sorusu olmuştu, müdahale etmek istemedim sözünü bölmek adına. Şu anda -tırnak içinde söylüyorum- dışarıdan diye nitelendirilen atama sayısı görev yapan aktif büyükelçilerimiz arasında yüzde 13; ki bugün aramızda benim dışında ayrıca Gürcistan nezdinde Büyükelçimiz olarak atanan Kaan Orbay Beyefendi var, Sudan nezdinde Büyükelçimiz olarak tensip buyurulan İsmail Çobanoğlu Beyefendi var; her ikisi de kariyer diplomat olarak uzun yıllardır Bakanlığımıza ve devletimize hizmet ediyorlar; bu vesileyle kendilerine de başarılar diliyoruz. Komisyonumuzu da bilgilendirmek istedim.

Sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Mehmet Bey, sizin eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SUÇLA MÜCADELEDE İŞ BİRLİĞİ KONULU ANLAŞMA VE TÜRKİYE
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SUÇLA MÜCADELEDE İŞ BİRLİĞİ KONULU ANLAŞMA'DA YAPILAN
DEĞİŞİKLİKLER VE İLAVELERE İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 – (1) 30 Nisan 2018 tarihinde Taşkent'te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma” ve 1 Haziran 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/4159) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Nisan 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini rica ediyorum.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) (***)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – (2/4160) esas numaralı Kanun Teklifi 4 Şubat 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 11 Şubat 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü yine ilk önce Dışişleri Bakanlığı temsilcimize vermek istiyorum.

Buyurun Yavuz Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, geçmişten bu yana düzenlediğimiz eğitim faaliyetleriyle Özbekistan'da güvenlik kuruluşlarının kapasite gelişimine katkı sunmaktayız. Emniyet Genel Müdürlüğümüz 2009-2022 yılları arasında toplam 78 uzmanlık eğitimi programı düzenledi, bu programlardan 1.274 Özbek personeli istifade etti. Emniyet Genel Müdürlüğümüzün yanı sıra, Jandarma Genel Komutanlığımız da bugüne kadar 164 Özbek personele eğitim verdi. Polis Akademimiz ile Özbek karşısı arasında gerek ikili çerçevede gerek Uluslararası Polis Akademileri Birliği kapsamında iş birliği imkânları mevcut. Sadece bu yıl Özbekistan İçişleri Bakanlığına 86 dalda, Ulusal Muhafızlar personeline 75 dalda uzmanlık kursu verilmesini planlıyoruz.

Bir önceki gündem maddesinde ele aldığımız suçla mücadelede iş birliği anlaşmasının uygulanması bağlamında bu eğitim programları önemli bir yer tutuyor, iş birliğimizin fiiliyata geçirilmesinin en önemli araçlarını bu eğitim faaliyetleri oluşturuyor. 2018 yılında imzalanan bu protokol söz konusu anlaşmayı tamamlamayı, eğitim faaliyetlerine hukuki zemin sağlamayı amaçlıyor. Protokolle, kolluk eğitim faaliyetlerinin planlanması, koordinasyonu ve icrasına ilişkin esaslar ile tarafların görev ve sorumlulukları düzenleniyor. Polis Akademisi ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi tarafından yürütülen tezli ve tezsiz yüksek lisans, doktora ve eğitim programlarına katılım koşulları belirleniyor. Eğitim görececek personelin seçimi, eğitimin başlaması ve sonlandırılması, disiplin uygulamaları ve mali konulara açıklık getiriliyor. Protokolün imzalanmasının ardından Türkçe, Özbekçe ve İngilizce versiyonlarda yeknesaklık sağlanması amacıyla 2021 yılında ek protokol imzalandı, söz konusu protokol ve eki yine Özbekistan tarafınca onaylandı.

(***) (2/4160) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Bu metinlerin onaylanması hususunda yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyoruz.

İçişleri Bakanlığı temsilcimiz...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkür ederim Sayın Başkanım, ilave söyleyeceğim bir şey yok.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

Bu durumda söz almak isteyen sayın üyemiz var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KOLLUK EĞİTİMİ İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ VE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KOLLUK EĞİTİMİ İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ'NDE
YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE İLAVELER İLE İLGİLİ EK PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 – (1) 30 Nisan 2018 tarihinde Taşkent'te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü” ve 1 Haziran 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü’nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/4160) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Nisan 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcilerimize teşekkür ediyoruz eğer ekleyecekleri bir şey yoksa çünkü bundan sonraki anlaşmalar diğer kurumların.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Yok, sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyoruz.

Gündemin 4'üncü maddesine geçiyoruz:

3.- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Millî Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292)(****)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – (2/4292) esas numaralı Kanun Teklifi 8 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve yine 16 Mart 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Yine ilk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Yavuz Bey'e veriyorum.

Buyurun Yavuz Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Başkanım.

Kuveyt, Körfez bölgesinde en güçlü ilişkilere sahip olduğumuz ülkelerin başında geliyor, iş birliğimiz her düzeydeki karşılıklı ziyaretlerle gelişmeye, güçlenmeye devam ediyor. Sayın Meclis Başkanımız geçtiğimiz yıl temmuz ayında Kuveyt'i ziyaret etmişti. Yine geçtiğimiz yıl Sayın Bakanımız Kuveyt'e bir kez, Kuveyt Dışişleri Bakanı ise ülkemize iki kez ziyarette bulundular.

Ticari ilişkilerimiz de istikrarlı olarak gelişmeyi sürdürüyor. Ticaret hacmimiz şu anda 900 milyon dolar seviyesinde, bu yıl 1 milyar dolar seviyesini aşacağımızı tahmin ediyoruz. Kuveyt aynı zamanda nüfusuna oranla ülkemize en fazla turist gönderen ülke konumunda. Covid-19 salgını etkisiyle 2020 yılında 120 bin olan Kuveytli turist sayısı geçtiğimiz yıl 250 binlere ulaştı.

Kuveyt'in, geçtiğimiz sene meydana gelen orman yangınlarında ülkemize 41 itfaiyeci ve 6 araç göndermesini ve bu araçları hibe ederek verdiği desteği de unutmadık. Bu arka plan dâhilinde Kuveyt'le güvenlik iş birliğimizin geliştirilmesi de ikili ilişkilerimizin önemli gündem maddeleri arasında yer alıyor. Emniyet makamlarımız arasındaki temas ve ziyaretler her seviyede yoğun şekilde devam ediyor. 2022 yılı içinde şimdiden karşılıklı ona yakın ziyaret planlanmış durumda, bu karşılıklı ziyaretlerin eğitim faaliyetleriyle desteklenmesine de önem veriyoruz. Jandarma Genel Komutanlığımız bugüne kadar Kuveyt Millî Muhafız Komutanlığından 51 misafir personele eğitim verdi. Kuveyt uyruklu personele 2022 yılında Jandarma Genel Komutanlığımızca düzenlenecek üç farklı kursta toplam 36 kontenjan ayrıldı. İçişleri Bakanlığı personelimiz içinse Kuveyt'te yedi eğitim faaliyeti planlandı. Kuveyt'le geliştirdiğimiz bu yakın eğitim iş birliğine dayanak oluşturan bir anlaşmamız mevcut değildi. Mevcut eğitim faaliyetleri 17 Mart 2022 tarihli ve 5310 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı çerçevesinde yürütülüyor, bu karar anlaşma akdedilmeksizin dost ve müttefik bir ülkenin personeline süresi yirmi haftayı aşmayan eğitim verilmesine imkân tanıyordu. Kuveyt'le 2017 yılında imzaladığımız gündemimizdeki protokol, Jandarma Genel Komutanlığımız ile Kuveyt Millî Muhafız Komutanlığı arasında eğitim alanındaki iş birliğinin ilkeleriyle çerçevesini oluşturacak ve bu iş birliğine somut bir ahdi temel kazandırmış olacak. (****) (2/4292) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Protokolde kolluk personelinin eğitim ve öğretim amacıyla karşılıklı olarak gönderilmesi, ayrıca danışman ve mobil eğitim timleri görevlendirilmesi öngörülmüyor. Bu noktada kursiyerlerin ve yakınlarının her türlü mali ve özlük hakları gönderen devlet tarafından sağlanacak. Kabul eden devlet tarafından yapılan eğitim, iase, barınma, gezi, uçuş eğitimi ve benzeri harcamalar gönderen devlet tarafından ödenecek, acil müdahaleler dışındaki sağlık harcamaları sağlık sigortasıyla karşılanacak. Başta Millî Muhafızlar Komutanlığı olmak üzere Kuveyt İçişleri Bakanlığına bağlı kurumların Jandarma Genel Komutanlığımızdan çok sayıda eğitim talebi bulunmakta. Gündemimizdeki bu protokolün yürürlüğe girmesi söz konusu eğitim taleplerinin karşılanması bakımından bu anlamdaki hukuki bir zemin olacak.

Protokolünün onaylanması konusunda yüce Meclisimizin desteklerini bekliyor, saygılarımı sunuyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakan Yardımcımız, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yavuz Selim kardeşim çok özet bir şekilde ifade ettiler. Desteklerinle yürürlüğe giren bu anlaşmalar sayesinde gerek Orta Doğu’da gerek Balkanlarda gerek Türki cumhuriyetler bölgesinde gerek Afrika’da gittiğimiz ziyaretlerde onların güvenlik güçleri arasından bir vesile bir adım öne çıkıp bizi mutlaka Türkçe karşılayan “Aa, ben de şu yıllarda Türkiye’de eğitim aldım, Türk jandarmasından eğitim aldım, emniyetinden eğitim aldım, akademisinden eğitim aldım.” diyen birçok Türk gönüllüsüyle karşılaşmış olmaktan çok büyük mutluluk duyuyoruz. Bu anlamda yüce Meclisimizin bizlere verdiği desteğe canıgönülden teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyoruz efendim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa söz vermek istiyorum.

Gülüstan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle deminki kısma ilişkin ben sizin uyarılarınızı dikkate alarak söz hakkı kullandığınızı, buna iktidarın uymadığını kastetmiştim, yoksa “İktidar konuşmasın, muhalefet konuşsun.” gibi bir şey değildi, onu ifade ederek başlamak istiyorum.

Aslında bu da Özbekistan’la olan anlaşmadan çok farklı bir anlaşma değil, karşılıklı bir iş birliği ve eğitim anlaşması fakat buna yönelik bizim eleştirimiz -daha doğrusu “çekincelerimizi” diyelim- tamamen Körfez’deki gerilimle ilgili. Biliyorsunuz Suudi Arabistan Körfez ülkeleri ile İran arasında ciddi bir gerilim var. Yine Türkiye bir NATO ülkesi. ABD-İran hattında ciddi bir gerilim var ve son dönemlerde özellikle de Orta Doğu’daki gelişmeler ve son şeylerden sonra İran’ın bir iki misilleme yaptığını, Erbil’e yönelik, Hewler’e yönelik füze saldırısı yaptığını ve Türkiye’nin Başika üssüne bir füze saldırısında bulunduğunu da biliyoruz. O anlamıyla Türkiye’nin Körfez’de atacağı her adımın aslında bir NATO adımı olarak İran tarafından okunacağını ve bunun da bize bir maliyeti olacağını, Türkiye halkları olarak bize bir maliyeti olacağını öngörmek durumundayız. Bu anlamıyla belki denilebilir, “Teknik olarak anlaşmanın içeriği bir kolluk eğitimi ve bilgi paylaşımı seviyesinde, hani buna İran niye karşı çıksın?” diye ama ne yazık ki uluslararası sistemde böyle okunmuyor, onun için buradaki bu gerilimi görmeden ve son dönemdeki özellikle İran’ın hamlelerini görmeden, turmanan

gerilimi görmeden... Daha doğrusu gören bir yerden bu anlaşmanın ele alınması gerekiyor. Ben o anlamıyla uzun vadede bize, olumsuz, özellikle İran'la ilişkilerimizi bozacak bir pozisyona getirmesi açısından endişelerimizi kayda geçirmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Özur dileyerek, dikkatimi çeken bir şey var, onu sormak istiyorum. Bu son dönemde Dışişlerinde görüşülen anlaşmalarda daha çok kolluk kuvvetleriyle ilgili oldukça kapsamlı anlaşmalar yapılıyor. Burada da önemli eğitim anlaşmaları karşılıklı. Bu Kuveyt'le yapılan eğitim anlaşmasında dikkatimi çeken detaylar çok keskin belirlenmiş yani neler, kim karşılayacak, ne yapacak, üniformasına kadar yazılmış yani detay bilgi. Özbekistan'da ise daha böyle ucu açık işte “Taraflar ileride ikili görüşmelerle karar verecek.” gibi bir durum var. Mesela Özbekistan'da eğitim ücretlerini kim karşılayacak, ne yapacak; orada söz almamıştım. Neden hani burada çok teknik detay varken diğeri de ucu açık ve muallak? Hani ülkeden ülkeye mi fark ediyor, neden böyle kararlar veriliyor?

Teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Yavuz Bey, siz mi cevaplamak istersiniz yoksa Mehmet Bey mi yoksa Jandarma temsilcimiz mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Ben cevap vereceğim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun Mehmet Bey.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Başkanım, bu tür anlaşmalar belli bir sürece yayılarak olgunlaştırılan anlaşmalar. Biz esas itibarıyla dostlarımıza ve bizimle iş birliğine yaklaşan ülkelere açık davranıyoruz, onların bu tecrübelerimizden, ülkemizin birikimlerinden faydalanmasına açık davranıyoruz. Sonuç itibarıyla ilkel olarak bütün ülkelerin gönderdiği kursiyerlerin masraflarını kendilerinin karşılaması esas olduğu için ülkeler arasındaki o anda yapılan ikili görüşmelerde varılan bir mutabakat bu. Bunlar ayrıntıya konulmasa bile esas itibarıyla bütün anlaşmalarda uygulanan ortak nokta masrafların kendileri tarafından karşılanmasıdır.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Özbekistan da öyle olacak.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Tabii.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun Yavuz Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Kısa bir ilave olması açısından, Sayın Bakanım, Özbekistan'da, konuşmamda da ifade etmiştim, daha önce akdedilmiş 2 anlaşma var. Bu o anlaşmaları tamamlayıcı nitelikteki 3'üncü bir anlaşmaydı. O bakımdan diğer anlaşmalarda detayları ifade edildiği için Özbekistan anlaşması daha genel...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Ek protokol” diyor zaten.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Evet yani bu bakımdan daha önceki 2 anlaşmada zaten bütün detaylar netlendirilmiş durumda.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyoruz.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI VE KUVEYT DEVLETİ MİLLİ MUHAFAZ KOMUTANLIĞI PERSONELİNİN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİ ALANINDA TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜNÜN NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 14 Eylül 2017 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Millî Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolü”nün “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/4292) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Nisan 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

İçişleri Bakanlığı temsilcilerimize teşekkür ediyoruz.

Mehmet Bey, sizi burada görmek güzeldi, her zaman bekleriz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkürler Başkanım. İnşallah biz de davetiniz olduğu sürece geliriz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Her zaman bekleriz. Teşekkür ediyoruz tekrar, Polis Haftanız da kutlu olsun.

Evet, gündemin 5'inci maddesine geçiyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783)(****)

BAŞKANAKİF ÇAĞATAY KILIÇ – (2/2783) esas numaralı Kanun Teklifi 6 Nisan 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 10 Nisan 2022 tarihinde ise Komisyonumuza havale edilmiştir.

26’ncı Yasama Döneminde Komisyonumuzca oy birliğiyle kabul edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle Genel Kurulda görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

İlk sözü, Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Yavuz Bey’e veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN - Sayın Başkanım, bugün, malumunuz 1994 yılında 1 milyondan fazla insanın sistematik olarak katledildiği Ruanda’da Tutsilere yönelik soykırımın da yıl dönümü. Bu vesileyle Bakanlık olarak bir açıklama da yaparak dost Ruanda halkına taziyelerimizi sunduk. Türkiye olarak her türlü insanlığa karşı suçun, ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve aşırıcı ideolojilerin de karşısında olduğumuzu ifade etmek isterim ve bir kez daha Ruanda halkıyla dayanışmamızı burada belirtmek isterim.

Tabii, Ruanda, Orta Afrika’nın dışarı açılan kapısı, Doğu Afrika’nın yükselen bir ülkesi konumunda. Afrika’yla ortaklık stratejimiz açısından Ruanda’yı bölgesinde etkin bir aktör olarak değerlendiriyoruz. Üst düzey karşılıklı ziyaretler yoğun bir tempoda devam ediyor. Ruanda Cumhurbaşkanı Kagame’yi Aralık 2021’de İstanbul’da gerçekleştirdiğimiz Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi vesilesiyle misafir ettik, yine Cumhurbaşkanı Paul Kagame’yi bu yıl içinde de ülkemizde tekrar ağırlamayı öngörüyoruz. Ruanda Dışişleri Bakanı Birutada geçtiğimiz ay düzenlediğimiz 2’nci Antalya Diplomasi Forumu’na katıldı. Zirve ve forum marjında, Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Bakanımız Ruandalı karşıtlarıyla ikili görüşmeler gerçekleştirdi.

Ruanda, bugün Afrika’nın en hızlı büyüyen ülkeleri arasında yer alıyor. Salgına rağmen 2021 yılında büyüme oranı yüzde 11’e ulaştı. Hâlihazırda 80 milyon dolar olan ikili ticaret hacmimizi geliştirme potansiyeli söz konusu. Ruanda, öte yandan yatırımcılara da kayda değer imkânlar sunan bir ülke. Dünya Bankasının İş Yapma Kolaylığı Endeksi’ne göre Afrika’da 2’nci sırada.

Bu ülkeye son beş yılda yapılan yabancı yatırımın yüzde 13’ünden fazlası Türk iş insanlarımız tarafından gerçekleştirildi. İş adamlarımızın buradaki yatırımları 400 milyon dolara yaklaştı; inşaat sektörü bu yatırımlarda başı çekiyor. Firmalarımızın inşa ettiği Kigali Kongre Merkezi ve Kigali Arena ülkenin sembolik yapıları arasında kabul ediliyor. Ruanda’ya yapılan yatırımların Doğu Afrika ve Büyük Göller bölgesine genişletilme imkânı da söz konusu. Bu imkânlardan en iyi şekilde faydalanmak için gündemimizdeki ticari ve ekonomik iş birliği anlaşmasını 2016 yılında imzaladık. Anlaşma, bu ülkeyle ekonomik iş birliğimizin yasal temelini oluşturan sacayağını tamamlıyor.

Böylece, gerek ticaret gerek yatırım alanlarında iş adamlarımıza güçlü bir hukuki çerçeve sunuyor. Ticari ve ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesi hedefiyle bakanlar seviyesinde karma ekonomik komisyon kuracağız ve enerji, tarım, hayvancılık, eğitim, sağlık, ulaştırma, inşaat, imalat ve turizm alanlarında teşvik edici adımlar atacağız.

Anlaşmanın onaylanması için yüce Meclisimizin desteklerini bekliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKANAKİF ÇAĞATAY KILIÇ –Teşekkür ediyoruz.

(****) (2/2783) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Ticaret Bakanlığı temsilcisinin ekleyeceği bir durum varsa buyurun.

EKONOMİ BAKANLIĞI ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Müsaade ederseniz çok kısa olarak ticaret rakamlarından söz edeceğim. Ülkemizle Ruanda arasındaki ticari-ekonomik ilişkiler incelendiğinde ikili ticaretimizin son dönemde artış gösterdiğini kaydediyoruz. Türkiye'nin Ruanda'ya ihracatı 2021 yılında 78 milyon dolar, ithalatı 800 bin dolar olmuştur. 2022 yılında, bu yıl ilk üç ayda Ruanda'ya ihracatımız önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 65 oranında arttı; 37,2 milyon dolar oldu, ithalatımız da aynı şekilde artış gösterdi ve 615 bin dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Biraz önce Sayın Bakan Yardımcımızın ifade ettiği gibi, Türk yatırımcılarımızın toplam 5 adet projesi olduğunu görüyoruz, 439 milyon dolar civarında. Aynı şekilde, 20'yi aşan Türk firmamız var Kigali Büyükelçimizin kayıtlarına göre; enerjiden eğitime, otelcilikten sanayiye, inşaat alanına kadar birçok alanda hizmet veriyorlar. Karma ekonomik komisyon mekanizmasının ikili ilişkileri ticaretten yatırıma, sağlıktan turizme, tarımdan sanayiye kadar her alanda ele alması öngörülecek ve bu konuda ciddi işler göreceğini düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyemiz.

Gülüstan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, bir soruyla başlamak istiyorum: Ruanda'ya olan ihracat kalemlerimizin oranını ne oluşturuyor, hangi alanlarda ihracat yapıyoruz? Anlaşma çoklu kapsamlı ama bizim parti olarak asıl eleştirimiz tarım ve deniz ürünleri konusundaki meseleye dair çünkü sonuçta, eğer siz ülkenizde herhangi bir malın ya da bir şeyin yoksulluğunu yaşıyorsanız, doğal olarak diğer ülkelerle ikili anlaşmalar yaparsınız ve bu ihtiyacınızı giderirsiniz. Örneğin Türkiye, doğal gaz kapasitesi bakımından kendi kaynaklarıyla geçinemeyecek bir ülkedir ve doğal olarak da bunu ithal etmesi gerekir ve bu anlamda ihracat anlaşması yapmasında bir sıkıntı yok fakat Türkiye gibi üç tarafı denizlerle çevrili, dört mevsim güneşli ve gerçek anlamda tarımsal yeterliliği olması açısından sürekli övündüğümüz, bize söylenilen, kendi kendine yeten 7 ülkeden biri olan bir ülkenin, bugün tarım ürünleri ve deniz ürünleri ithal eden bir ülke pozisyonuna gelmesi gerçekten izaha muhtaç bir durum. Bu konuda bir tartışma yürütmeye ihtiyaç var, özellikle hayvancılık başlığı için de bunu ifade edebiliriz. Ben, küçükbaş hayvancılığının da büyükbaş hayvancılığının da gelişmiş olduğu, en azından temel geçim kaynağı olduğu bir ilin vekiliyim ama ne yazık ki bu konuda yerel üretici desteklenmek yerine, kapasite artırımı yerine, gerçek anlamda o üretimin niteliğini artırıp katma değeri yüksek bir ürüne dönüştürmek yerine dışarıdan canlı hayvan ithalatı gibi yöntemlere başvuruldu, daha sonra et ithalatı yapıldı. Bütün bunların çok sorunlu olduğunu görmemiz gerekiyor. Bugün geldiğimiz noktada, Türkiye'de enflasyon almış başını gidiyor, ciddi bir gıda krizi var, ciddi bir gıda enflasyonu var. O “maydanoz” dediğimiz, hani kimsenin dönüp bakmadığı şey, 5 dalı yan yana gelmiş 5,25'ten market raflarında duruyor. Biz artık kendisine “maydanoz” değil, “sayın maydanoz” diye hitap etmeye başladık, o kadar değerli bir hâl aldı. Onun için, burada tarım politikasına dönük temel bir eleştiri yapmak gerekiyor, bunu özel olarak ifade etmemiz gerekiyor.

Bu anlamıyla, örneğin birçok ülkede kendi yerli üreticisini, çiftçisini desteklemek için devlet, aynı zamanda serbest piyasada düzenleyici bir rol de oynar. Yani diyelim ki fındıkta siz en büyük alıcısınız devlet olarak, o zaman siz o fiyatı domine etmek için iyi bir taban fiyatı vererseniz, bu, aynı zamanda

diğer alıcılar açısından da bir emsal oluşturur ama ne yazık ki bizim ülkemizde devlet en düşük fiyatı veriyor ve sonuçta insanlar mallarını ya tarlada çürütmek zorunda kalıyorlar ya depoya alıp, bekletip, stoklayıp “Ya, belki ürünün fiyatı yükselir ve biz elden satarız.” gibi bir yöntemle girmek zorunda kalıyorlar. Sonuçta üretici kazanamıyor, tüketici gıdayı pahalıya tüketiyor ve biz, gidip ta Ruanda’dan tarım ürünü ithal eder bir pozisyona geliyoruz ya da üç tarafı denizlerle kaplı bir ülke olarak balık ithal eden bir ülke hâline geliyoruz. Neden? Çünkü Marmara müsilağdan ölüyor, denizlerimiz kirlilikten ölüyor ve bu konuda alınmış doğru dürüst bir önlem yok. Ben, bunu temel bir eleştiri olarak ortaya koymak istiyorum.

Son olarak da anlaşmada dikkat çeken bir husus “geçici ithalat” diye bir tanım var. Şimdi, anlaşmaya göre bir şirket Ruanda’dan örneğin buğday getirdi ve buğdayı da işletti, un olarak sattı. Türkiye en büyük buğday ithalatçısı, yüzde 87’sini Rusya ve Ukrayna’dan alıyor ama en büyük buğday ihracatçısı da değil mi? Yanılıyorsam düzeltsin arkadaşlar. Şimdi, burada, tam da bu özel ihracat yapan firmalar lehine bir anlaşma olduğunu görüyoruz aslında. Yani ne demiş oluyor Bakanlık bize? Çok açık ve net diyor ki: “Bir tane un satıcısına, un ihracatçısına ben Türkiye’deki buğday üreticisinden buğday sağlamak zorunda değilim çünkü Türkiye’de girdi maliyetleri çok yüksek. Onun yerine, Ruanda’dan ucuz buğday getireceğim, siz de onu una çevireceksiniz, ihracat yapacaksınız; böylece bizim totalde ihracat miktarımız artmış olacak.” gibi bir şey gidiyor ama sonuçta ne oluyor? Yerli üretici üretimden vazgeçme noktasına geliyor. Neden? Çünkü siz yerli üreticinin elindeki ürünü ya düşük ücretle alıyorsunuz ya almıyorsunuz ya da en nihayetinde mevcut enflasyon koşullarında çiftçiye ekemez hâle getiriyorsunuz ki benim ilimde birçok insan geçen yılki kuraklıktan dolayı mağdurdur, bu yıla artan gübre fiyatlarından dolayı kimse doğru dürüst ekmek istemedi. Hâlihazırda da bir destek planı açıklanmadığı için özellikle “baharlık” dediğimiz dönemdeki ekimler yapılmadı. Bunun büyük bir sorun olduğunu, tabii ki bu anlaşmaya dair değil ama yapısal anlamda buna dönük bir önlem alınması gerektiğinin özel olarak altını çizip muhalefet şerhimiz olduğunu ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sorulara yönelik olarak cevap vermek istersek...

Yavuz Bey...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Bakanım, tabii, Gülüstan Hanım genel ithalat-ihracat rejimine dayalı birtakım tespitlerde bulundu ama burada, tabii, bir ticaret rejimini düzenleyen bir anlaşma değil bu, karma ekonomik komisyon kurulmasını öngören genel bir çerçeve anlaşma. Bu, malumunuz, ticaret rejimlerini belirleyen anlaşmaların mahiyeti ve kapsamı, serbest ticaret anlaşması başta olmak üzere, farklı düzenlenmekte. Kaldı ki tabii, Ruanda bizim ithalat-ihracat dengesi bakımından son derece avantajlı olduğumuz bir ülke; 80 milyon dolarlık ticaret hacmimizin sadece 800 bin doları ithalat kalemini oluşturuyor, dolayısıyla biz 79 milyon dolarlık ihracat yapıyoruz. O “geçici ithalat” tabiri bu anlaşmalarda genel olarak -hemen hemen pek çok anlaşmada da kayda geçirilir- özellikle fuar kapsamındaki ithal edilen ürünlerin geçici olarak ithalatını kapsamakta. Bu bakımdan, fuar kapsamıyla sınırlı bir geçici ithalat kavramı burada da kayda geçirilmiş durumdadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanım, bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Tabii, buyurun Sibel Hanım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Özür diliyorum tekrar, çok teşekkür ederim.

Sadece, ben de onu söyleyecektim; anlaşmaya baktığımız zaman, bir çerçeve hani özel bir anlaşma yapılıyor. Tabii, bu bölgedeki ülkelere yani az gelişmiş ülkelere “en çok kayırlan ülke” muamelesi yapılıyor ama zaten Dünya Ticaret Örgütü ya da işte GATT’ın -sizin de atıf yaptığınız gibi- kuralları çerçevesinde biz bu ülkelerle o kapsamda ticaret yapıyoruz. Burada, bence dikkat çeken, komisyon sanırım, bir komisyon kurulması iki ülke arasında. Hani bu teknik ve daha detaylı çalışacak, normalde diğer ülkelerle belki bunu kurumlar bazında yapıyoruz biz ama bu tür ülkelerde maalesef bu kurumsallaşma olmadığı için sanırım böyle bir ihtiyaç doğmuş. Buradaki önemli olan bu kurum. Bu kurum da bakanlar düzeyinde toplanacak bir kurum yani üyeleri nasıl olacak onun detaylandırılması daha sonra yapılacak sanırım. Onunla ilgili belki biraz detay bilgi verirsiniz iyi olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Yavuz Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Bizim bu şekilde, Sibel Hanım’ın sorusuna istinaden Sayın Bakanım, yani 48 Afrika ülkesiyle sadece karma ekonomik komisyon kurulmasına yönelik anlaşmamız var, bu da onlardan biri. Tabii, bu 48 ülkeyle bu mekanizma -tabii, dünya ölçeğinde çok daha fazla- karma ekonomik komisyon mekanizması ticari ilişkilerimizin genel gündemini ele aldığımız bir geleneğe de dönüştü. Son derece faydalı şekilde komisyonlarımız -ki sekreteryasını Ticaret Bakanlığımız yürütüyor- Ticaret Bakanlığımızın takibiyle hem imza akdettiğimiz ikili anlaşmaların takibi hem de ticaretimize konu olan ürünlerin çeşitlendirilmesi veya ithalat-ihracat bakımından, yeni durumların değerlendirilmesi bakımından çok faydalı bir mekanizma. Yıllık periyotlarla... Tabii, salgın sürecinde pek çok ülkeyle karma ekonomik komisyon toplantıları sekteye uğradı ama biz bu mekanizmanın önemini, pandemi sürecinde de ötelemeden videokonferans marifetiyle pek çok ülkeyle bu komisyonları toplamaya devam ettik ve bunların da faydasını gördük. Ruanda’yla böyle bir mekanizmanın olmaması eksiklikti, olması da bir kazanç olacaktır ve bundan sonra yine Ticaret Bakanlığımızın takibiyle bütün bu ticari gündemimizi karma ekonomik komisyon gibi kurumsal bir mekanizma aracılığıyla takip etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Evet, teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUANDA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ NOTALARLA
BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Kasım 2016 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşması”nın “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2’nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3’üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanlığı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2783) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Nisan 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Ticaret Bakanlığı temsilcimize teşekkür ediyoruz.

Gündemin 6'ncı maddesine geçiyoruz:

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) (*****)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/2705) esas numaralı Kanun Teklifi 26 Şubat 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 13 Mart 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Yine, ilk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Yavuz Bey'e vermek istiyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Gambiya, Afrika'da yakın ilişkiler içinde olduğumuz dost ve kardeş bir ülke. 2011'de açtığımız Banjul Büyükelçiliğimiz, ardından Gambiya'nın Ankara Büyükelçiliğinin 2014'te faaliyete geçmesi ilişkilerimize ivme kazandırdı. Son dönemde gerçekleştirilen ziyaretlerin de dostluğumuzu pekiştirdiğini ve iş birliğimizi daha da ileriye taşıdığını memnuniyetle görüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın 27 Ocak 2020'de Banjul'u ziyareti, ülkemizden Gambiya'ya devlet başkanı düzeyinde yapılan ilk ziyaret olması bakımından tarihî bir dönüm noktası olmuştu. Gambiya, Aralık 2021'de İstanbul'da düzenlediğimiz Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'ne Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında geniş bir heyetle katıldı ve heyette 5 bakan yer aldı. Gambiya Dışişleri Bakanı Tangara da geçtiğimiz ay 2'nci Antalya Diplomasi Forumu'muza iştirak etti.

Gambiya'yla ekonomik ve ticari ilişkilerimiz de giderek geliyor. 2019 yılında 53 milyon dolar düzeyindeki ticaret hacmimiz salgının olumsuz etkilerine rağmen artarak 2020'de 62 milyon, 2021'de 70 milyon dolara ulaştı. 2'nci Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı'na iki hafta sonra 18-19 Nisanda Ankara'da ev sahipliği yapacağız.

(*****)(2/2705) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Gambiya’yla enerji, altyapı, tarım, turizm ve eğitim alanlarında önemli iş birliği imkânları mevcut. Bu iş birliği alanlarından birini de girişimci ve insani dış politikamızın temel sütunlarından olan kalkınma konusu oluşturuyor. “En az gelişmiş ülke” kategorisinde yer alan Gambiya’nın her alanda kalkınmasına önem veriyoruz. 2006’dan bu yana, TİKA’mız tarafından yaklaşık 2,5 milyon dolara yakın kalkınma yardımı gerçekleştirdik Gambiya’ya. Yine, diğer kurumlarımızın da katkılarıyla 23 milyon dolara yakın yardımı ulaştırmış olduk bu ülkeye. TİKA Banjul Program Ofisimiz vasıtasıyla Ağustos 2018’den bu yana Gambiya’da tarım, sağlık, eğitim ve meslek edindirme alanlarında birçok proje hayata geçirdik; anne ve çocuk sağlığının iyileştirilmesi için sağlık merkezlerine temel sağlık ekipmanı ve malzeme desteğinde bulunduk, çeltik yetiştiriciliği eğitimi ve turizm uzmanlarına eğitim seminerleri düzenledik, Covid-19’la mücadeleye destek olmak amacıyla yerel STK’lere malzeme desteği sağladık.

Gündemimizdeki anlaşma, kalkınma iş birliğimizi hukuki zemine kavuşturmak ve geliştirmek hedefiyle 18 Nisan 2019 tarihinde Gambiya Dışişleri Bakanının Ankara’ya gerçekleştirdiği ziyaret sırasında imzalandı. Anlaşmayla birlikte, kalkınma yardım programlarımız sahada daha süratli ve verimli şekilde hayata geçecek. Aslında, bir ev sahibi ülke anlaşması niteliğinde; TİKA Banjul Program Koordinasyon Ofisinin ve personelinin hukuki statüsünü belirliyor, ülkedeki TİKA Koordinatörü ve Yardımcısının diplomatik ayrıcalıklar ve bağışıklıklardan yararlanacağını hükme bağlıyor. TİKA’nın proje ve programlarında kullanılmak üzere, yerelden satın alınacak donanım, hizmet ve malzemelerin vergi ve harçlardan muaf tutulması mümkün hâle geliyor. Bu sayede, uygulanan projelerin maliyetleri de düşürülecek. Anlaşmada sağlık, tarım, üretim sektörleri önemli ve öncelikli alanlar arasında.

Gambiya’da tarım sektörü, nüfusun yüzde 75’inden fazlasını istihdam ediyor. Ülkedeki eğitim ve sağlık sektörleri gerek fiziki altyapı gerek yetişmiş insan gücü bakımından desteklenmeye muhtaç. Yüksek işsizlik, bilhassa gençlere ve kadınlara yönelik istihdam projelerinin hayata geçirilmesini zaruri kılıyor. Gambiya’daki kalkınma iş birliği çalışmalarımız Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nden başta açlığa son verilmesi, sağlıklı ve kaliteli yaşam ve nitelikli eğitim olmak üzere tüm hedeflerin uygulanmasına da katkı sağlayacak. Gambiya, anlaşmanın iç onay sürecini Temmuz 2020’de tamamlamış durumda.

Yüce Meclisimizin anlaşmanın onaylanması konusundaki desteğini bekliyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyoruz.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının ekleyeceği bir şey var mı?

TİKA ÖZEL KALEM MÜDÜR YARDIMCISI GÖKHAN UMUT – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, gerçekten bizim faaliyetlerimizin ülkedeki tüzel kişiliğine kavuşması, verimli, hızlı ve güçlü bir şekilde, ekonomik anlamda da yine verimli bir şekilde faaliyetlerimizi sürdürmemiz açısından bu anlaşmalar çok değerli. Yüce Meclisimizin ve değerli Komisyonumuzun destekleri bekliyoruz.

Çok teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen Komisyon üyemiz yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA KALKINMA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 18 Nisan 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşması"nın "Notalar"la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2705) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Nisan 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Gündemimizin 7'nci ve son maddesine geçiyoruz.

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) (*****)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/3536) esas numaralı Kanun Teklifi 23 Mart 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 7 Nisan 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Yine ilk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcisi Sayın Yavuz Selim Kıran Bey'e veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; yaklaşık yirmi yıl önce başlattığım stratejik açılım politikamız Latin Amerika ve Karayipler'le dostane ilişkilerimizin geliştirilmesi için önemli bir çerçeve sundu. Afrika'da olduğu (*****) (2/3536) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

gibi Latin Amerika’da da bu açılımımızın olumlu sonuçlarını, diplomatik mevcudiyetimizden siyasi ilişkilerimize, karşılıklı ziyaretlerden ekonomik ve ticari bağlarımıza kadar her alanda görüyoruz. 2000’li yılların başında bölgede 6 büyükelçiliğimiz varken bugün 17 büyükelçiliğimiz faaliyet gösteriyor. Bu ülkelerin Ankara’daki büyükelçilik sayısı da 16’ya çıktı. Son yirmi yılda bölgeyle ticaret hacmimizin 15 kat artarak 15 milyar dolara ulaşması da artan iş birliğimizin en somut göstergesi. Bölge ülkeleriyle güçlenen ilişkilerimize eş zamanlı olarak Küba’yla iş birliğimizi çeşitlendirmek ve her alanda geliştirmek için de adımlar atıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız 2015 yılında, Sayın Bakanımız 2019 yılında Küba’yı ziyaret ettiler. Diplomatik ilişkilerimizin 70’inci yıl dönümünü kutladığımız bu sene içerisinde Küba Cumhurbaşkanı ve Dışişleri Bakanının da ülkemizi ziyaretleri planlanıyor. 11-13 Martta düzenlediğimiz İkinci Antalya Diploması Forumu’na Küba’dan Dışişleri Bakan Yardımcısı düzeyinde katılım oldu ve bu ziyaret sırasında Sayın Komisyon Başkanımız da kendilerini kabul ettiler. Artan temaslarımızın da katkısıyla Küba’yla siyasi ilişkilerimiz çok iyi seviyede ilerliyor. Henüz istediğimiz düzeye gelmemiş olsa da bu ülkeyle ekonomik ilişkilerimizin sahip olduğu potansiyeli daha etkin kullanma imkânlarını birlikte değerlendiriyoruz. Küba’ya şu anda net ihracatçı konumundayız. Geçen yıl 28 milyon dolarlık ihracat yaptık. Salgının etkilerinin azalmasıyla birlikte yaklaşık 40 milyon dolar civarında olan ikili ticaret hacmimizi ileriye taşımayı hedefliyoruz. Türk Hava Yollarımızın doğrudan uçuşları da ticaret ve ekonomi dâhil ilişkilerimizin tüm boyutlarıyla ilerletilmesi için önem taşıyor. Türk Hava Yollarımızın Havana’ya sefer sayısı bu ay itibarıyla haftada 2’den 3 frekansa çıktı. TİKA Meksika’daki bölge ofisleriyle Küba’ya yönelik kalkınma yardımlarımızı da sürdürüyor. Küba’yla denizcilik alanında iş birliğimizin geliştirilmesi de genel olarak ekonomik ve ticari ilişkilerimizin ilerletilmesine katkı sağlayacak. Bu imkândan yararlanmak ve Küba’yla denizcilik ilişkilerimizi düzenlemek için gündemimizdeki denizcilik anlaşmasını 12 Kasım 2020’de imzaladık. Anlaşmayla, denizcilik alanında iş birliğimizi karşılıklı yarar temelinde geliştirmeyi amaçlıyoruz. Denizcilik sektörümüze Küba’daki yatırımları için sağlam bir hukuki zemin sağlamış olacağız. Küba’nın Havana Limanı’nda kruvaziyer liman işletmeciliği ihalesini 2018 yılında bir Türk yatırımcımız kazanmıştı. Liman inşası ve işletmesi konularında iş birliğini de içeren bu anlaşmayla denizcilik sektöründeki yatırımlara hız kazandıracak bir çerçeve ortaya koyacağız. Diğer taraftan, Küba ülkemizde inşa edilen gemilere, özellikle de römorkörlere ilgi duyuyor, hatta bu konuda bazı tersanelerimizle de iletişim hâlindeler. Küba mevzuatına göre, ülkemizden gemi almalarına dayanak oluşturacak bir metin gerekiyor, denizcilik anlaşması bu yasal zemini sağlamış olacak. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle Küba’ya gemi ihracatımızın da önünü açmış olacağız. Gemi adamı belgeleri karşılıklı tanınacak. Gemi adamları anlaşmada öngörülen çerçevede vizesiz giriş veya transit geçiş hakkına sahip olacak, karşılıklı olarak limanlarda idari, gümrük ve sağlık işlemleri kolaylaşacak. Bu durum, gemi işleten ithalatçı ve ihracatçı firmalarımızın maliyetlerini azaltarak ikili deniz taşımacılığını ve ticaretini hızlandırmış olacak. Deniz ve kıyı çevresinin korunması konusunda da teşvik edici adımlar atacağız. Tüm bu hususların denizcilik sektörümüze katkı sağlayacağını değerlendiriyoruz. Benzer denizcilik anlaşmalarını Latin Amerika bölgesinde Venezuela ve Panama’yla da imzalamış bulunuyoruz.

Küba, anlaşmanın iç hukuk onay sürecini tamamlamış bulunuyor. Biz de bu konuda Yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Yavuz Bey.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcisinin eklemek istediği bir şey var mı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI AB VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ BURAK AYKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan Yardımcımız gayet detaylı bilgi verdiği hususta şunu belirtmek isterim ki Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak, denizcilik alanında çerçeve niteliği olan bu anlaşmaları çok önemsiyoruz. Bu anlaşmaların yapılmış olduğu ülkelerde denizcilik alanındaki iş birliklerimizin ilerleyen dönemlerde daha da arttığına şahit oluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz isteyen Komisyon üyemiz Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son anlaşma olduğu için... Daha önceki şeylerde söz istemedim. Anlaşmayla ilgili değil ama kısa bir izah ve bir teknik sorunun netleşmesi için...

Benim konuşmam sırasında, Bakanlıkla ilgili, atamalarla ilgili konuşmam sırasında... Doğal olarak, bu atamalar dün yaşandığı için, Dışişleri Komisyonu da bugün toplandığı için bu konu gündeme geldi. Doğrudur, Sayın Kıran bu atamaların içinde ama bazı milletvekili arkadaşlarımın bunun ona kasten yapılan bir şey olduğunu ima edecek ya da öyle bir algıya neden olacak ifadeleri oldu. Aslında ben çok dikkatli konuşmaya çalıştım, kendisine teşekkür ettim, hayırlı olsun dedim. Yani bir kere daha söyleyeyim, öyle bir kastım yok ancak o atamaların içinde; bir, bir tarafı. İkincisi, bizatihi atamaların hazırlanmasında Bakan Yardımcısı olarak, personelin bağlı olduğu Bakan Yardımcısı olarak sorumluluğu da var. Doğrudur yani bugün burada ataması olduğu için ama bir taraftan da o olmasa da bu yapılmış bir şey, kurumsal bir şey. O yüzden bunun konuşulmasında fayda var. Biz görüşümüzü ifade ettik, sizler de ifade ettiniz ama şahsını kıran, üzen bir şeyin olmamasını temenni ediyorum, eğer öyle bir şey olduysa bir kere daha, böyle bir niyetimin olmadığını ifade etmek istiyorum.

Sorum da teknik sorum, çok kısa olarak “Yüzde 13” diye bir rakam açıkladı, sorum şu: Büyükelçi statüsünde kaç misyonunuz var konsolosluklar çıkarıldığında ve sizin o kategoriye soktuğunuz -hani, siz dediniz ya “öyle olduğu iddia edilen”- rakam sayısı ne? Yani siz o yüzde 13’ü kaç kaç bölerek buluyorsunuz? Hani, kafamızdaki şeyin netleşmesi açısından çünkü benim bulduğumda da yüzde 20’yi aşmış gözüküyor, 158 diye tahmin ediyorum ben kendi sayımdan, 30’a yakın da bizim nitelememize göre şey. Onu da netleştirelim diye söyledim.

Çok teşekkür ediyorum, tekrar hayırlı olsun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, Yavuz Bey, buyurun.

Başka söz isteyen arkadaşımız olmadığı için direkt size dönüyorum.

Sonra ben de bu konuyla ilgili, toplantı sonrasında birkaç cümle sarf edeceğim, onu da şimdiden söylemiş olayım; dinlemek isteyenler kalabilir, dinlemek istemeyenler ayrılabilir.

Buyurun Yavuz Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Oran bağlamında, Sayın Bakanım, bizim şu anda hâlihazırda 144 büyükelçiliğimiz ve 13 daimi temsilciliğimiz bulunuyor. Bu kararnameyle birlikte resmi süreçler tamamlandığında 2 büyükelçiliğimizi daha ihdas etmiş olacağız; Gine-Bissau ve San Salvador büyükelçiliklerimizi. Dolayısıyla büyükelçilik sayımızı 146’ya ulaştırmış olacağız. Ben daha sonra Sayın Milletvekilimize, Komisyon üyemize bu büyükelçilerimizin, bu ülkelerde görev yapan büyükelçilerimizin de listesini yazılı olarak da iletebilirim uygun görürseniz. Bunların içerisindeki oranı da kendisi görmüş olacaktır.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Yavuz Bey.

Evet, teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KÜBA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA DENİZCİLİK ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Kasım 2020 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3536) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 11 Nisan 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Ulaştırma Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Yurtdışı Türler ve Akraba Topluluklar Başkanının sunumunda ve uluslararası anlaşmaların görüşmelerinde genel anlamda yapılan istişareler ve fikirler doğrultusunda ortaya konulan birtakım sözlerle ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Değerli arkadaşlar, bugün hem sunumumuz hem de anlaşmalarımızı görüştüğten sonra genel anlamda yapılan istişareler ve fikirler doğrultusunda ortaya konulan birtakım sözleri şimdi dile getirmek istiyorum, müsaadenizle.

Öncelikle, ben, Yavuz Bey'in Bakan Yardımcılığından Büyükelçi olarak atanmış olmasından dolayı son derece büyük bir memnuniyet duyuyorum. Sadece benim hemşehrim olması hasebiyle değil -kendisinin kariyerini de eskiden tanıdığım için- Bakanlık göreviyle icrada bulunduğum dönem içerisinde benim de Yavuz Bey'le beraber çalışmak konusunda bir düşüncem olmuştu; o güne nasip değilmiş, daha sonra Komisyonunda Komisyon Başkanı ve Bakan Yardımcısı olarak beraber çalışma ve

birçok konuyu istişare etme imkânımız oldu. Ben, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Zagreb Büyükelçisi olarak, Hırvatistan nezdinde Zagreb Büyükelçisi olarak büyük başarılarla imza atacağına adım gibi eminim. “Rabb’im öncelikle muvaffakiyetler versin, Allah utandırmasın.” diye duada bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Utku Bey’in de veyahut başka bazı arkadaşların da ben burada olmadığım esnada Yunus Bey’in de bazı eleştirileri olmuş ve diğer bazı muhalefet üyesi arkadaşların büyükelçilik atamalarıyla alakalı eleştirileri olmuş. Büyükelçilik atamalarıyla ilgili eleştirilerinizin olması doğaldır, olabilir, bunları dile getirebilirsiniz. Ancak, gönül isterdi ki her Komisyon toplantımızda uzun saatler burada sabır içerisinde bizlerle beraber çalışan, zaman zaman burada gerginliklere çok olgun bir şekilde, taraf olmaksızın, hiçbir şekilde karışmaksızın, sorulan her soruya tarafsızca cevap vermek gayreti içerisinde olan Yavuz Bey için de atamasının içerisinde olduğu günün ertesinde bu olmasaydı. Bir hafta, iki hafta beklenirdi, nasılsa bir toplantımız daha olacak. Yavuz Bey’in de zaten bu noktada, diğer tüm büyükelçi atamalarıyla ilgili olduğu gibi sürecin işleyeceği bir süreç var, keşke o zaman olsaydı. Bugün olması -bu benim şahsi kanaatimdir- herhangi bir olumsuz kanıyla yapılmamış eleştirilerin nezaket açısından doğru olmadığını düşünüyorum; bu da benim düşüncem, bunu kayda geçirmiş olayım, özellikle dile getirmek istedim.

Ayrıca, Ukrayna ve Rusya arasındaki savaşta cereyan eden süreç içerisinde bir iki noktayı da özellikle Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir vatandaşı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletvekilleri olarak ve aynı zamanda şu anda Dışişleri Komisyonu Başkanı olarak ifa ettiğim görevden dolayı kayıtlara geçirilmesi açısından önemli görüyorum.

Oligarklardan bahsedildi. Değerli arkadaşlar, herhâlde dikkatlerden kaçtı, NATO toplantısı öncesi, şu anda Rusya tarafından saldırı altında olan ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin en üst mercilerinin “savaş” olarak nitelediği ve bundan dolayı Montrö Anlaşması’nı uygulamak konusunda da uluslararası beyanda bulunduğumuz bir durumda Ukrayna Cumhurbaşkanı Sayın Zelenski -NATO Zirvesi öncesi- Sayın Biden’ı yani Amerika Birleşik Devletleri Başkanını arayarak hepinizin de ismini iyi bildiği Abramoviç’le alakalı yaptırım uygulamaları konusunda talepte bulundu ve aynen şunu söyledi: “Savaş sürecinin içerisindeki müzakereler konusunda bize desteği oluyor, bize yardımcı olabiliyor, herhangi bir yaptırım konulmamasını istiyoruz.” dedi. Bunu Sayın Zelenski söyledi.

Bir diğer konuya gelecek olursak, özellikle “yaptırım fırsatçılığı” tarzındaki bir yaklaşım veyahut da o tarz bir düşüncenin Türkiye Cumhuriyeti devleti açısından kabul edilemez ve gerçek dışı olduğunu düşünüyorum. AB yaptırımları... Biz ne zaman Avrupa Birliği üyesi olduk? Ben mi takip edemedim, kaçırdım, yoksa sadece bu tip bir zamanda mı gündeme geliyor bu konular? Avrupa Birliği açısından söylüyorum. Yaptığımız birçok görüşmede, uluslararası görüşmede -bizim de görüşmelerimiz oluyor, arayanlar oluyor, soranlar oluyor- herkes şunu söylüyor: “Siz Montrö’yle zaten en büyük adımı attınız. Duruşunuzu ortaya koydunuz.” Nokta. Diğer konularda, bakın, NATO üyesi ülkeler, bizim NATO ittifakı içerisindeki ülkeler, Ukrayna’ya, bırakın savaşın öncesini, savaş zamanı “Nasıl bir silah, mühimmat, savunma sanayi yardımı yapacağız?” diye tartışırken, daha ortada herhangi bir şekilde bu sıcak çatışma yokken biz tüm dünyada kabul görmüş olan, başarısı kabul görmüş olan SIHA silah sistemlerimizi Ukrayna’ya sattık, beraber üretim yapıyoruz, teknoloji transferi yapıyoruz; bunu Türkiye Cumhuriyeti devleti yapıyor. Dolayısıyla biz onlardan on, yirmi, otuz adım öndeyiz.

Ha, Kamil Hocanın konuşmasında dile getirdiği konu... Değerli arkadaşlar, kimse kimseyi kandırmasın, yirmi yıldır Rusya veya başka ülkelerden gelip de Avrupa Birliği ve Avrupa’nın içerisinde yatırım yapan insanlara “Nereden geldin, nereden getirdin, niye getirdin?” diye kimse bir şey sormadı ama bu paraların nereden, bu kaynakların nereden geldiğini net, açık şekilde herkes biliyordu. Kaldı ki bütün Komisyon heyeti üyelerimiz ve burada hakkı da teslim etmem gerekiyor, Paris’teki Ukrayna’yla

ilgili özel oturumda yaptığımız toplantıda Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum kesimi milletvekillerinin Türkiye'ye karşı ön yargılı, hatta ve hatta hakarete varan konuşmaları karşısında muhalefet partisini temsilen katılmış olan milletvekillerimiz ve bizler -ki Utku Bey oradaydı, çok da güzel bir konuşma yaptı- onlara gerekli çıkışı, dersi verdik. Ama tüm Avrupa Birliği ve tüm dünya, Güney Kıbrıs Rum kesimi üzerinden birtakım paraların Avrupa Birliğine ve dünyanın farklı yerlerine gittiğini bile bile... Hakkında belgeseller yapılmış yani gazeteciler böyle araştırmalar yapmış, belgeseller bulmuş, pasaportlar satılmış, bir sürü yolsuzluklar olmuş. Ha, bunu konuşan yok. Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum: Yanlış neredeyse yanlıştır, doğru neredeyse doğrudur. Ama Türkiye özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın da bu noktada... Bakın, şu anda artık biz hangi görüşmelerin yapıldığını takip etmekte zorlanıyoruz. Avrupalı muhataplarımızın, Amerikalı muhataplarımızın veyahut da Uzak Doğu ve Orta Doğu'daki muhataplarımızın hepsi diyor ki: "Türkiye şu anda Cumhurbaşkanınızın önderliğinde ve nezdinde ve tabii ki de Türkiye Büyük Millet Meclisindeki tüm çalışmalarınızla beraber çok farklı bir noktada ayrışıyor pozitif anlamda." Çünkü hepimiz şunu bilelim: Bu savaşın sona ermesini sağlayacak iki unsur var: Rusya Federasyonu, Ukrayna; masaya oturup en üst seviyede bir araya gelmedikleri sürece maalesef bu insanlık namına felaket olan ve insanlık katliamı olan ölümler devam edecek. Biz bunu sonlandırmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla buna ulaşmak için ne yapabiliyorsak hep beraber el birliğiyle mücadele etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekillerimiz tarafından veya sizlerden gündeme getirilecek başka bir husus olmadığı hasebiyle Dışişleri Komisyonumuzun 27'nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı 6'ncı Toplantısını kapatıyorum.

Fakat Yavuz Bey, Komisyon olarak ilk ziyaretinizin yani Büyükelçi olarak ağırlayacağımız ilk heyetin Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu olması konusunda özellikle ilgi ve alakanızı -hassaten- rica ediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Başkanım, o zaman biz sözünüzü aldık.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Biz sözümüzü verdik.

Teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 15.30

